

Arjen Liefers

Wessel

Twee broers. Twee zoektochten ...

© 2018	Arjen Liefers
ISBN	978-90-824195-1-1
Druk	Tweede druk
NUR	873
Trefwoorden	Religie, geneeskunde, nieuwe geneeskunde, kanker
Uitgave	MLI
Vormgeving	MLI
Eindredactie	MLI
Drukwerk	Grafistar, Lichtenvoorde
Omslag	Arjen Liefers, IJzerlo
Website	www.arjenliefers.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Opgedragen aan Bert van Grondelle

Burgos - Spanje

Juli 1999. Arjen (l) en Wessel (r) op de mountainbike in Noord-Spanje, onderweg naar Santiago De Compostella. We werden op de foto gezet door een evangeliserende Mormoon uit Salt Lake City, die ons aanbood om een foto te maken, waarschijnlijk in ruil voor een goed gesprek. Toen hij met ons in discussie ging over het geloof kreeg hij natuurlijk geen poot aan de grond en vluchtte kort daarna met de staart tussen zijn benen.

Jaren later ontdekte ik dat Wessel zich hier in de CA-fase van een zwaar verliesconflict van een geliefde bevond.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	12
Afscheid	15
Placebo	21
Zondag	45
Santiago de Compostella	59
Van Leeuwenhoek	75
Sri Vasudeva	87
Dag lieve jongen	103
Op zoek	127
Sesshin	141
Daar in Dax	151
Een betere man	171
Supplement: Vijf Biologische Wetten	181
Literatuurlijst	201

Alle grote waarheden beginnen als godslastering

~

George Bernard Shaw

VOORWOORD

Het is met trots dat ik het boek Wessel in een tweede druk mag uitgeven. Het is geweldig dat zoveel mensen door Wessel geraakt worden, maar ook tot nadenken worden gezet. Eén van de lezers mailde me dat hij Wessel zo'n geweldig boek vond, omdat het hem meenam naar 'onvoorstelbare werkelijkheden'. Je zou zeggen dat dit een contradictio in terminis is, een tegenspraak in termen. Want hoe kan iets onvoorstelbaar zijn en toch waar? Het deed me denken aan de Griekse filosoof Plato, die 2400 jaar geleden in zijn allegorie van de grot de realiteit omschreef. Een groep gevangenen zit van jongsaf aan vastgeketend in een grot, op zo'n manier dat ze zich zelfs niet kunnen omdraaien. Ze kijken naar een muur waarop allemaal schaduwen van personages voorbijkomen, omdat zich achter hun een doorgang in die grot bevindt, die de voorbijgangers op de muur projecteren omdat daar achter een vuur brandt. Het heeft de muur die de gevangen zien tot een poppenkast van schaduwen gemaakt. Omdat de gevangen niet beter weten denken ze dat dit de realiteit is. Ze geven namen en debatteren met elkaar over wat ze horen en zien, totdat er één ontsnapt, de grot uit kruipt en zich tussen de mensen begint te bewegen, die hem vertellen dat dit de realiteit is en dat de donkere contouren uit de grot slechts afspiegelingen zijn van de driedimensionale vormen, de meest fantastische kleuren en de uiteenlopende meningen die er in werkelijkheid zijn. De ontsnapte gevangene keert een soort van verlicht terug naar de grot en probeert aan zijn oud medegevangenen uit te leggen dat de wereld totaal anders in elkaar zit. Maar omdat zijn ogen zijn aangepast aan het felle licht van buiten lukt het hem niet meer om de schaduwen op de muur goed te herkennen, waardoor hij niet goed kan uitleggen wat nu het verschil is tussen de schaduw en de realiteit. Zijn medegevangenen worden ongeduldig en zelfs boos op hem, omdat ze

denken dat zijn reis hem gek heeft gemaakt, en blind, waardoor ze zelfs met geweld proberen te voorkomen dat hij ze bevrijdt.

Twee van de onvoorstelbare werkelijkheden waar de lezer op doelde waren onze jeugd in de vergadering van gelovigen, die hij onvoorstelbaar maar waar achtte en mijn zoektocht en uitleg over Wessels ziekte, die hij ook onvoorstelbaar en waar achtte. Althans, voor mogelijk hield. Ik heb nog geen boze of vervelende reacties gehad, ook al maakt ‘Wessel’ dat u, de lezer, zich zeker in de laatste hoofdstukken ook wel eens als een van de gevangen zou kunnen voelen, die iets hoort van een ontsnapte gevangene, waarbij u bijna boos wordt van hetgeen hij vertelt, omdat het zo totaal anders is dan wat u tot nu toe hoorde, heeft gelezen, geleerd en nog steeds ziet op televisie. Zou het kunnen zijn dat we allemaal leven in een soort van Plato’s grot, terwijl we kijken naar een fletse afspiegeling van de realiteit en worden wij ook boos wanneer er iemand komt die probeert uit te leggen dat de echte wereld anders in elkaar zit? Ergens in dit boek luidt een zin: “Het medische dogma van vandaag de dag is dat alles wat ‘abnormaal’ is in een lichaam ‘ziek’ is, terwijl wat wij ziek noemen in werkelijkheid de hoogste expressie is van de levenskracht van een organisme”. Ik ben benieuwd of Wessel u zover kan meenemen, dat dit voor u bespreekbaar wordt. Dat zou een groot compliment zijn.

Arjen Liefers
April 2018

AFSCHEID

*Losing my religion
Trying to keep up with you
And I don't know if I can do it*

R.E.M., *Losing my religion* (1991)

Broeder Willem

Hartje zomer 1997. Daar stonden we, in het middelste gangpad van een grote tent in een weiland naast camping De Betteld in Zelhem, een groen plaatsje in het midden van de Achterhoek. Het rook er een beetje muf. Het was broeierig warm en het waaide niet, waardoor de geur van een vreemd soort zweet van de mensen in de tent en het geplette gras van onder de planken net te lang bleef hangen. Het duurde even voordat we er aan gewend waren, maar we bleven wachten, Wessel en ik. Willem Ouweneel ging spreken. Professor Ouweneel stond hoog in aanzien. Hij doceerde aan verschillende universiteiten in Nederland en in België en hij had ook veel boeken geschreven. Soms kwam hij zelfs op televisie, bij de EO. Willem Ouweneel was de belangrijkste broeder van de vergadering van gelovigen, een streng christelijke geloofsgemeenschap, waarvan er ongeveer 100 waren in Nederland en camping De Betteld was in de jaren 90 dé plek waar belangrijke vergaderingsbeslissingen voor het komende seizoen werden genomen. Honderden broeders en zusters uit het hele land trokken tijdens de zomervakanties met hun kinderen naar de Achterhoek, om deze vergaderingsconcilies bij te wo-

nen en om hun vakanties te vieren met gelijkgestemden. Dus wij ook.

Het was volle bak. De mensen hadden net precies een paar liederen gezongen en nu was het tijd voor broeder Willem. Hij zou de gemeente aan de hand nemen door de Heilige Schrift. Ouweneel zou enkele belangrijke onderwerpen gaan behandelen die de gemeenten de laatste tijd bezig hadden gehouden. Hij zou proberen om hierover meer eensgezindheid te verkrijgen, onder de vergaderingen in Nederland en net op dat moment waren wij de tent binnengestapt. Eigenlijk hadden we besloten om niet meer te gaan. Ook niet naar de conferentie. Vandaar dat we zo aarzelend en misschien wel wat opstandig bij de ingang van de tent bleven hangen. Maar we gingen toch. Juist dit was de tijd dat er in het vergaderingsleven nog iets te beleven viel en dat gold niet alleen voor de camping. Ook de zondagsdiensten waren anders, tijdens de vakantieweken. Veel campinggasten bezochten op zondag vergadering Westendorp, dat in een vierkanten gebouwtje in het centrum van een piepklein gehuchtje dat op ongeveer tien kilometer van Zelhem lag vergaderde. De stoelen waren niet aan te slepen. Er waren zondagen bij dat de mensen in de garderobe moesten zitten en soms zelfs buiten. Voor ons was het een welkome afwisseling. Iedere zondag zagen we dezelfde gezichten en luisterden we naar de preken van broeder Johannes, broeder Wim en broeder Jos. Daarom waren juist die vakantieweken zo leuk. Nou ja leuk... er kwamen eens wat andere mensen en er was ook een kans dat een andere broeder de bediening van het Woord voor zijn rekening nam, 's middags. En wat nog belangrijker was, er kwamen eens wat andere meiden naar Westendorp.

Afscheid

Ouweneel ging achter zijn preekgestoelte staan en rommelde onwennig met de kabels van zijn microfoon. We hadden een paar liederen gezongen en nu was hij aan de beurt. De broeders hadden enkele lastige kwesties ingebracht. Eén van de vragen was of de zusters tijdens de zondagse 'dienst van de Heer' voortaan ook tussen de broeders mochten gaan zitten in plaats van achter in het vergaderlokaal. Normaal gesproken zitten de broeders vooraan, rondom de tafel van de Heer, waar brood en beker op staan en zitten de zusters achterin, richting de uitgang. Maar nu was het de vraag of de zusters tussen de mannen mochten zitten. Al was het maar op één van de achterste mannenrijen. Een andere kwestie die broeder Willem zou gaan behandelen was of het dragen van een hoedje of een ander hoofddekseel bij de zusters nog wel verplicht was. Enkele vergaderingen hadden al toegestaan dat vrouwen geen hoofddekseel meer droegen, tijdens de dienst, zo hadden andere vergaderingen gehoord. Het werd tijd dat ook hier één lijn getrokken werd.

Ouweneel was een grijze man. Hij had een bril op met van die typische vergaderingsglazen. Het leek wel alsof alle broeders dezelfde bril droegen. Hij testte zijn microfoon en gaf toen een paar bijbelverzen op. Eén uit het oude en één uit het nieuwe testament. Een zacht geritsel van duizenden flinterdunne bijbelbladzijden stak op. Het vinden van teksten is kinderspel wanneer je iedere dag in de bijbel leest. Helemaal als je opgroeit in de vergadering van gelovigen. Dan ken je de bijbel bijna uit je hoofd en weet je niet alleen ieder bijbelboek in een flits te vinden, soms is het horen van een vers al voldoende om op de plek van be-

stemming te komen. We maakten er vaak een spelletje van, zondags, wie er als eerste was. En de lat lag hoog: Wanneer je bij het openslaan van de bijbel niet al minimaal in het juiste bijbelboek was kon je het eigenlijk al wel schudden. Het leek een beetje op golf, door met zo min mogelijk pagina's om te slaan te putten, wanneer putten hetzelfde is als je vinger op het door de broeder genoemde vers te leggen. Maar nu ging het er niet om wie het minste aantal bladzijden om hoefde te slaan, maar wie als eerste het bijbelvers gevonden had. Sommige broeders hoefden niet eens iets te zeggen, we kenden hun favoriete bijbelboeken. We hielden onze vinger er al bij, om kostbare seconden te pakken. Ook nu verstomde het geritsel in een mum van tijd, wat het signaal voor de spreker was om te beginnen. Ouweneel begon de verzen luid en duidelijk voor te lezen en bewoog zijn armen als een luie dirigent, terwijl we met steeds meer tegenzin stonden te kijken. De verzen uit het nieuwe testament gingen over een tijd waarin Christenen onderling veel ruzie maken. Sommigen zouden zelfs hun geloof laten vallen, stond er. Ouweneel waarschuwde de broeders en de zusters in de tent dat het aardse bestaan zwaar is en dat deze wereld veel verleidingen kent. Het is niet goed dat Christenen onderling van mening verschillen, of soms zelfs ruzie maken. We zouden er aan kunnen zien dat we nu echt leven in de periode van de eindtijd, de tijd vlak voordat de gemeente van Christus opgenomen wordt. We moesten vastberaden zijn en eensgezind, omdat we elkaar nodig hebben. Zeker omdat het leven voor een christen al zo moeilijk is, in deze tijd.

De oude leider tuurde door de tent en peilde de stemming. Hij stelde voor om nog een vers voor te lezen. We hoef-

den het niet op te zoeken, hij zou het eerst een keer zelf voorlezen. Daarna mochten we hem nazeggen. Wessel en ik werden steeds ongeduldiger. We zaten nog steeds niet, omdat we hoe langer hoe meer spijt hadden gekregen dat we alsnog waren gegaan, maar net voordat we ons wilden omdraaien las Ouweneel zijn psalm al voor de eerste keer langzaam voor. *‘Keert u tot mij en wees mij genadig’*, sprak hij, nog trager en nog duidelijker, *‘want ik ben alleen en ellendig. Mijn hart is vol van angst, bevrijd mij uit mijn benauwenis’*. Het was helemaal geen leuk vers om na te zeggen, maar nadat hij een korte stilte had laten vallen was het onze beurt en terwijl verschillende broeders en zusters hun kelen nog schraapten was hij al begonnen. Met wijd opengesperde ogen en mond nodigde hij ons al knikkend uit om hem bij te vallen. De honderden broeders en zusters vulden de tent met een weifelend, bijna onheilspellend soort gregoriaans gemurmel. Wessel en ik keken elkaar vol afkeer aan. Wat was het nut om dit op deze manier te doen? We peinsden er niet over om hieraan mee te doen, maar broeder Willem was nog niet tevreden. Voor een tweede keer liet hij de menigte zijn psalm opzeggen. Het geluid in de tent zwol aan, maar de twijfel in de stemmen bleef. Op dat moment knapte er iets, van binnen. Precies op het moment dat het weer stil werd besloten we allebei dat het genoeg was geweest. Op het zelfde moment denk ik. We konden het niet meer aanhoren. Dit was het. Ergens tijdens dat akelige, monotone deprigeluid in die zweterige stinktent wisten we het zeker. We zouden niet meer gaan. We twijfelden al, maar nu was het definitief. De maat was vol. We gingen niet alleen naar huis, we besloten ook om uit de vergadering te stappen. We zaten al op het randje, maar nu wisten we het zeker. Het was fout dat we alsnog

waren gegaan, maar dit was de laatste keer dat ze ons hier hadden gezien. Precies op hetzelfde moment keken we elkaar aan en zonder dat er woorden voor nodig waren draaiden we ons om en liepen we samen vastbesloten de tent uit, richting de uitgang van de camping. Dit was het moment dat we samen afscheid namen van de vergadering van gelovigen. We gingen op zondag al niet meer, maar we zouden ook niet meer naar De Betteld gaan. We zouden helemaal niet meer gaan en met iedere stap die we verder het terrein afliepen werd onze afstand met de vergadering groter. We voelden ons opstandig maar het voelde heerlijk en al konden we de consequenties totaal niet overzien, samen liepen we naar de uitgang, in de richting van een ander leven.

PLACEBO

If there's a God or any kind of justice under the sky. If there's a point, if there's a reason to live or die. If there's an answer to the questions we feel bound to ask. Show yourself, destroy our fears, release your mask!

Queen, Innuendo (1991)

Doetinchem-gate

20 januari 2010. Dertien jaar na de tent in Zelhem ben ik onderweg naar Brabant. Naast me zit mijn vader. Sinds Zelhem ben ik niet meer geweest, maar ik sta op het punt om mijn belofte te breken, want we gaan naar een door-deweekse bijbelstudieavond van de vergadering van gelovigen, in Weert. De hele tijd twijfelde ik, onderweg, of het wel verstandig was geweest om pa mee te vragen. In een opwelling belde ik hem, maar ik realiseerde me niet dat pa Willem Ouweneel van vroeger goed moest kennen. Mij zou hij zeker niet herkennen, ik was te jong, maar pa had hem verschillende keren ontmoet. Willem Ouweneel had de vergaderingen in de Achterhoek vaak bezocht. Soms werd hij uitgenodigd om te spreken maar hij moest ook wel eens komen om brandjes te blussen, tussen broeders onderling of tussen de vergaderingen in onze buurt. Alleen daarom moesten ze elkaar al zijn tegengekomen. In de vergadering kon je worden uitgesloten wanneer je iets had gedaan of gezegd dat niet deugde. Je kreeg dan bezoek van een paar broeders, die dan uit kwamen leggen waarom je uitgesloten werd en wat dat betekende. Op het

laatst werd dan de formele brief overhandigd, waar de uitsluiting in stond. Als je uitgesloten werd was je nog wel welkom op zondag, maar je mocht niet meer deelnemen aan de maaltijd van de Heer, terwijl juist brood en beker het hoogtepunt waren van de ochtenddienst. Niet alleen dat, wanneer je deelnam aan brood en beker gold dat ook als een soort bewijs dat je er bij hoorde, voor de broeders en voor God. Concreter voor de buitenwereld dan door deel te nemen aan het heilig avondmaal kon je niet aantonen dat je Jezus Christus had aangenomen als jouw persoonlijke Heiland en Verlosser en daarom was het niet niks wanneer je niet meer mee mocht doen aan het heilig avondmaal.

Bij de viering van het avondmaal sprak een broeder een gebed uit. Daarna pakte hij het stuk brood dat op de schaal lag en brak het in tweeën. Het brood stelde het lichaam van Christus voor, dat Hij voor ons gegeven had, zodat we weer in een eenheid met God konden leven. Nadat de schaal was rondgegaan en iedereen die gedoopt was er een stukje van af had gebroken en op had gegeten was het tijd voor de beker. Dezelfde broeder sprak weer een gebed uit en schonk daarna de wijn in, die in een mooie kelk zat. Ook die gaf hij door. De beker met de wijn stond voor het bloed van Christus, dat voor ons had gevloeid op Golgotha, om onze zonden weg te wassen, zodat we weer rein konden worden. Zo konden we onze Schepper op de dag van het oordeel onder ogen komen en mochten we verder komen, in de hemel. De ceremonie van het breken van het brood en het drinken van de wijn werd in de vergadering van gelovigen gevierd om de onderlinge verbondenheid van de gemeente van God op aarde te bevestigen.

De gemeente was de bruid van God onze Vader, zeiden de broeders, en als je uitgesloten werd dan was dat ernstig, want dan hoorde je er voor een bepaalde tijd niet meer bij en was je letterlijk aan God overgeleverd. Maar niet alleen een broeder kon worden uitgesloten, ook een omplete vergadering kon dat lot ondergaan en pa, die vroeger naar vergadering Westendorp ging, werd uitgesloten omdat hij ook naar vergadering Doetinchem bleef gaan, ondanks dat die vergadering door de andere vergaderingen in de buurt uitgesloten was. Dus omdat pa bleef deelnemen aan brood en beker in een vergadering die geen onderdeel meer uit mocht maken van de gemeente van God, kreeg hij ook bezoek. 'Ik heb al een brief!', zei hij. De hele avond had ik aan de keukentafel gezeten terwijl ze met zijn vieren met de deur dicht in de kamer zaten. Pa en nog drie broeders. Ik weet het nog goed, ik was bang. Ik wist niet wat er aan de hand was. Wat kwamen ze doen? Had pa iets gedaan? Deugde hij niet? En mochten we nu niet meer gaan? En waarom mocht mijn moeder er niet bij zijn? Terwijl ik mijn huiswerk zat te maken en mezelf afvroeg wat zich achter die muur afspeelde zwaaide plotseling de deur open. De drie broeders liepen richting de buitendeur en mijn vader liep er achter aan. Precies waar ik zat stopten ze, terwijl een norske grijze man een envelop aan pa wilde overhandigen. Ik wachtte af. Maar pa was voorbereid, ik zag het aan hem. Het maakte me trots. Hij noemde de apostel Paulus, die zijn medebroeders van de gemeenten in Griekenland opriep tot broederliefde. Maar de broeders uit Westendorp waren onverbiddelijk. In de berging scheurde de norske broeder de envelop zelf open en las hem hardop voor. Hij volgde eenvoudig de procedure. Er staat precies beschreven hoe te handelen wan-

neer een broeder die uitgesloten moet worden weigert om zijn brief in ontvangst te nemen en toen hij klaar was met voorlezen vertrokken ze. Zonder nog iets te zeggen.

Yoga en Reiki

Plotseling realiseerde ik me dat de kans veel groter was dan ik dacht, dat pa en Ouweneel elkaar kennen. Ik moest afspraken maken. Ik wist wat er met pa kon gebeuren, zeker wanneer hij enthousiast werd. ‘Pa’, zei ik, ‘ik heb je meegenomen, maar je mag niets zeggen of vragen, OK?’ Mijn vader keek me vragend aan. ‘En je zegt je achternaam ook niet, goed?’ Ik schrok ervan hoe streng ik klonk, maar ik moest wel. Pa wist niet waarom ik er alle belang bij had dat mijn plan niet bij voorbaat al de mist in zou gaan. Het probleem was dat ik een paar dagen eerder met Willem Ouweneel gemaild had. Ik was een beetje aan het surfen op internet en maakte een uitstapje naar de digitale vergadering van gelovigen. Waarom weet ik niet, maar op de een of andere manier kwam ik op de site van Ouweneel terecht en bij toeval ontdekte ik dat hij deze lezing over Yoga en Reiki zou gaan geven, in Weert, waar we nu naar onderweg waren. Ik stelde hem een vraag, via zijn reactieformulier, gewoon om eens te polsen wat hij van plan was om te gaan vertellen. Tot mijn verrassing kreeg ik snel antwoord. Ik stelde nog wat meer vragen, maar uit de antwoorden van de grote Ouweneel bleek niet dat hij van deze twee onderwerpen bijzonder veel verstand had. Ik begon mezelf af te vragen wat hij hier dan over zou gaan zeggen, aangezien ik hier wel veel over had gelezen. Plotseling schoot de gedachte me te binnen om zijn lezing te gaan bijwonen. In mijn enthousiasme - de appel valt niet ver van de boom - dacht ik dat pa misschien ook wel zin

had in een verzetje. Maar het probleem was nu dat Ouwe-neel mijn naam kende door mijn e-mailadres. Nog voordat hij achter het preekgestoelte zou gaan staan zou hij de link al hebben gelegd, omdat hij pa direct zou herkennen en hem daarom ook aan mij zou koppelen. En dat wilde ik niet. Ik wilde een onvervalste lezing van de professor.

Maar, jij bent toch...?

In de garderobe deden we onze jassen uit en liepen toen wat aarzelend naar binnen. Het was een bijgebouw van een klooster, dat er naast stond, waar de vergadering van gelovigen uit Weert broeder Willem uitgenodigd had. Het lokaaltje had een prachtige houten vloer en een mooie ronde bar achterin. Gespannen nam ik de omgeving in me op. Ongeveer 75 mensen zaten of stonden al pratend koffie te drinken. Eén blik was voldoende om te herkennen waar ik was, ik weet niet waarom. Misschien was het de kleding die ze droegen, of de sfeer, of de geur. Op de een of andere manier voelde ik direct dat ik weer terug was. Ik voelde me opgelaten. We werden bekeken, overduidelijk, maar misschien kwam het ook door de sfeer, of door het gedachtegoed dat ik na al die jaren weer opsnoof. Er ging van alles door me heen. Plotseling zag ik hem zitten, achter in de zaal, een beetje aan de zijkant van de bar. Ouwe-neel was een grote man, viel me op, groter dan ik had gedacht. Hij droeg zijn bril in zijn haar en hij had een onnodig dikke buik. Hij had een geribbelde lichtbruine broek aan en een geruite blouse, met daaroverheen gedrapeerd een lichtbruine sweater. Even aarzelde ik om zijn kant op te gaan, maar mijn trek in koffie na onze reis van anderhalf uur won het van de angst om aangesproken of, erger nog, direct al herkend te worden. Maar dat zou niet gebeuren, dat

wist ik zeker, in ieder geval niet zolang pa een beetje uit de buurt bleef. Onderweg naar de bar zag iedereen zijn kans schoon om te kijken of er inderdaad bezoek was uit de wereld, zoals de mensen van buiten de vergadering werden genoemd. Ik vermoedde tenminste dat het kringetje in Weert ook klein was en dat vreemde gezichten snel zouden worden opgemerkt. Haastig koos ik mijn plek aan de bar op veilige afstand van de spreker, bestelde twee koffie en draaide me weer om, maar net toen ik pa zijn koffie wilde brengen stond Ouwenel ook op van zijn barkruk en liep precies een paar passen voor me uit naar voren. Ik aarzelde, maar om niet nog meer op te vallen besloot ik om mijn koers niet meer te veranderen en daarom liep ik maar achter hem aan. Plotseling escaleerde de situatie. Precies ter hoogte van mijn vader, die daar aan de zijkant nog op mij stond te wachten, sprak een oudere broeder de spreker aan, die daarom op een paar meter afstand van mijn vader bleef staan. Met een paar grote passen haalde ik Ouwenel snel in en overhandigde pa zijn koffie, terwijl ik een beetje tussen de twee oude bekenden in ging staan. Even later leek Ouwenel zijn weg naar voren weer te hervatten, maar hield hij toch weer staande, richtte zijn blik naar ons, waarna hij pa van top tot teen onderzoekend begon aan te kijken. ‘Maar... jij bent toch...?’. Ik glimlachte als een boer met kiespijn. ‘Betrap’t’, dacht ik, terwijl ik mijn hart voelde kloppen in mijn keel. In stilte begon ik al te repeteren wat ik zou gaan antwoorden, mocht Ouwenel me ter verantwoording roepen voor deze doortrapte actie, maar pa herinnerde zich ons gesprek in de auto nog goed en begon op zijn bekende onhandige manier te lachen en geheel volgens afspraak schudde hij zijn hoofd. ‘Nee’, zei hij niet al te overtuigend en opnieuw schudde hij zijn

hoofd. ‘Nee’, zei toen ook de grijze Ouweneel, met een blik alsof hij zich de laatste tijd wel vaker vergist had en ook hij schudde zijn hoofd. ‘Jij bent niet hij...’, dichtte hij verder, inmiddels met de rug naar ons toe en op een bijna arrogante manier vervolgde hij zijn weg naar voren. Toen de oude man een paar meter verder op was keken pa en ik elkaar als kwajongens aan. Mijn hart sprong bijna uit mijn borstkas, maar ik kon mijn lachen ook nauwelijks bedwingen. Het was ongelooflijk dat dit goed af was gelopen, bedacht ik, maar ik realiseerde me ook dat als het nog niet het geval was, alle ogen nu wel op ons gericht zouden zijn. Snel zochten we daarom een plekje, ergens in het midden van een rij stoelen, in de luwte maar wel redelijk vooraan tussen de broeders en zusters van de vergadering van gelovigen in Weert. Ze zaten kris kras door elkaar. Enigszins opgelucht haalde ik diep adem. So far so good.

Under cover

Een opvallend jonge broeder stond op en ging voor in gebed. Hij bedankte de broeders en zusters dat ze waren gekomen en vroeg om de zegen voor deze avond. Hij vroeg ook of de Heer de juiste woorden in de mond van broeder Willem wilde leggen. Toen hij klaar was met de opening deelde hij ons nog mee dat er na afloop een collecte zou worden gehouden. Daarna gaf hij het woord aan de spreker. Ik schoof naar het puntje van mijn stoel. Ik had de laatste tijd flink wat lezingen bezocht over onderwerpen die me veel meer aanspraken dan wat Ouweneel vanavond met Yoga en Reiki van plan was, maar toch had ik alle aandacht voor hem. Om een totaal andere reden. Ik was een spion. Een infiltrant. Ik was under cover. En mijn aanwezigheid hier was onderdeel van een plan. Ik zocht iets,

waarvan ik sinds kort eigenlijk pas wist wat. Ik was bezig met veldwerk en vanavond probeerde ik antwoorden te krijgen. De oude man stond moeizaam op van de voorste rij en installeerde zich achter het spreekgestoelte. Ouweneel gaf zijn gebruikelijke twee bijbelteksten op, één uit het oude testament en één uit het nieuwe testament. Pa en ik hadden als enigen geen bijbel bij ons en om dat te compenseren zette ik de meest vrome blik op die ik nog terug kon vinden. Zo zou ik de mensen om me heen het gevoel geven dat ik oprecht geïnteresseerd was in wat de voorganger vanavond ging vertellen. Enkele gelovigen hadden de teksten die hij op had gegeven nog niet gevonden, maar broeder Willem ging vast verder. Het was goed te zien dat hij dit soort lezingen vaak gaf, want de vonken sprongen er niet vanaf, zeker niet in het begin. Maar dat was ook niet zo raar, bedacht ik, wanneer je zijn agenda op internet bekeek. Er waren perioden dat hij bijna iedere avond voor een andere christelijke gemeente sprak, ergens in het land. Misschien kwam het daarom wel dat het leek alsof hij een soort autocue bij zichzelf aan had gezet. Toch vond ik het razend interessant om hem na zo'n lange tijd weer te zien spreken, al liet zijn taal direct al weinig aan duidelijkheid te wensen over: Ouweneel waarschuwde ons om zover mogelijk uit de buurt te blijven van andere goden en van valse profeten en van alles wat daar mee te maken had. Het was duidelijk te zien dat we nu echt leefden in de eindtijd. De voorman legde zijn reisbijbeltje naast zich neer en nam een grote slok water, zo groot dat het leek alsof hij als een berg opzag tegen de rest van deze avond. Hij ging door met een droge opsomming van de verschillende oosterse stromingen die onze wereld rijk is en noemde ook enkele mystieke takken van de hedendaagse wereldreligies. Hij

vertelde de gelovigen in Weert dat hij zich verdiept had in de esoterie en in de Geheimniswetenschap, terwijl hij met zijn vingers het tussen aanhalingstekens gebaar maakte. Ik raakte nieuwsgierig, maar ik voelde ook dat ik me begon te wapenen. Pas nu realiseerde ik me dat ik ook dingen te horen zou kunnen krijgen die ik zelf nog niet wist. Ik had in de afgelopen tijd veel gelezen en tientallen lezingen bezocht van allerlei soorten wetenschappers, Tibetaanse monniken en filosofische sprekers, maar misschien had ik wel dingen over het hoofd gezien of waren er onderwerpen waar ik gewoon nog onvoldoende over had nagedacht. Het was per slot van rekening een geleerd man, die hier ging spreken? Stel dat hij met iets nieuws kwam? Misschien zou ik wel overrompeld worden door deze professor van de Evangelisch Theologische Faculteit in Leuven en van de Evangelische Theologische Academie van Nederland. Maar goed, ik was op zoek naar de waarheid, ook al was die misschien niet leuk. Dus zette ik me schrap en nam ik me voor om met open vizier te luisteren naar wat professor Ouweneel deze avond verder nog ging vertellen.

Placebo

‘Weet er iemand wat een placebo is?’ Ouweneel trok zijn wenkbrauwen op en keek uitdagend de zaal in. Al na een paar minuten leek het of ik nooit was weg geweest, al die jaren. De lezing ging over Yoga en Reiki, maar tot nu toe was het niets anders dan een stortvloed aan verdachtmakingen en oordelen over alles wat niet uit de christelijke koker kwam. Alternatieve geneeswijzen waren volgens hem gebaseerd op de dwaalleer van het spiritisme en de esoterie en het mystieke innerlijke weten waren occult. We

zouden ons rechtstreeks inlaten met de duivel. Met opgeheven wijsvinger waarschuwde hij hoe listig de plannen van de satan waren en hoe duister en gevaarlijk onze samenleving al was. Als voorbeelden noemde hij de verslavende werking van horoscopen, porno, gewelddadige computerspelletjes en de tovenarij in de kinderfilms van Harry Potter. Yoga, Reiki, Yin Yang, terugdraaitechnieken in de muziek en Pokémon. Het waren allemaal hinderlagen van de heerser van het kwaad, die van overal achter vandaan op alle leeftijdscategorieën loerde om ons in zijn greep te krijgen. Ik schrok van zijn toon. Grote wereldreligies had hij verkapt met humor gedegradeerd tot figuranten in een christelijke film en complete beroepsgroepen zette hij weg als dwazen. Zijn taalgebruik was suggestief en neerbui-gend. Toch had zijn relaas me ook opgelucht, want ergens realiseerde ik me wel dat als hij zo door zou gaan, ik niet langer bang behoefde te zijn dat deze bioloog, filosoof, theo-loog, hoogleraar, docent, prediker en publicist, zoals hij zich op zijn eigen website noemde, mij nieuwe dingen zou gaan vertellen. Ouweneel ging als een olifant door mijn innerlijke porseleinkast. Van oorsprong was hij bioloog, maar hij sprak met geen woord over de nieuwe biologie of over epigenetica, de fascinerende nieuwtijdsweten-schap, die enorme bruggen slaat tussen de oude vijanden kerk en wetenschap. Hij gaf geen resultaten uit de psy-choneuroimmunologie of over het fascinerende en soms onpeilbare spel tussen onze bewuste en onbewuste geest en welke invloed dit heeft op onze gezondheid. Geen Carl Jung, Skinner, Erikson of Rogers. Geen persoonlijk bewustzijn of collectief onderbewustzijn. Hij oordeelde hard over het Boeddhisme, maar zweeg over diens mate-loos interessante inzichten in de psychopathologie. Er zat

niets tussen over de laatste resultaten uit het bewustzijns-onderzoek, over bijna doodervaringen en zelfs niet over het zilveren koord, de bijbelse connectie tussen lichaam en geest, uit de Prediker. Geen mind-body connectie, geen emotiemoleculen van Candace Pert of wetenschappelijke proeven over menselijke potentie, neuroplasticiteit of andere gedachtekracht, viel me op. Niets over Het Veld van Mc Taggart, de nieuwe levenswetenschap van Rupert Sheldrake, de visie op heelheid van David Bohm of de theorie van alles van Ervin Laszlo en Stephen Hawkins, en andere nieuwtijdswetenschappers wiens boeken ik verslonden had. Integendeel, Ouweneel sprong van de hak op de tak, wanneer de hak staat voor de satan en de tak voor God, terwijl ik op een gegeven moment moeite had om hem niet te zien als een cabaretier, wiens product geen humor is maar religieuze angst of bangmakerij. Nergens ging hij diep op in, maar een instemmend geroezemoes klonk uit de zaal toen hij Reiki een mijnenveld noemde en een minzaam hoongelach bij de oneliner dat Yoga wel hielp, maar niet werkte. Ouweneel vergeleek de successen van de alternatieve geneeswijzen met placebo's uit de geneeskunde, maar hij gebruikte de term placebo niet als het mysterieuze verwachtingseffect dat patiënten soms spontaan hielp te genezen, hij gebruikte de term placebo als een mooi woord voor nep. De successen die werden behaald met Yoga en Reiki zouden volgens hem net zo min te verklaren zijn als de reden waarom een pil waarin geen werkzame stof zit alsnog een gunstige uitwerking kan hebben op iemands genezingsproces.

‘Niemand?’, riep hij. Natuurlijk zaten er mensen in de zaal die wisten wat een placebo was, maar ze hadden geen mi-

crofoon. En misschien waren ze ook wel gewoon te bang om de grote leider van de vergadering van gelovigen aan te vullen, laat staan tegen te spreken. Ouweneel genoot. 'Een placebo is een pil waar niets in zit. Vergelijk het maar met een suikerklontje', lachte hij. 'De dokter schrijft een pil voor en zegt dat de klachten daarmee zullen verdwijnen...'. Kort liet hij een stilte vallen om vervolgens het geheim te onthullen. 'Maar het geloof dat de patiënt heeft in dat hij weer beter wordt zorgt ervoor dat de klachten verdwijnen... terwijl hij dus eigenlijk voor de gek wordt gehouden! Zo is het ook met Reiki', sneerde hij, terwijl hij zich aan zijn buik krabde. 'Je denkt dat het werkt, maar het helpt niet'. De zaal stemde hoorbaar in. 'Om blijvend te genezen moeten we aan een ander adres zijn!', stelde hij. 'Bekeert u, gij afkerige kinderen'.

De zaal reageerde met voldoening waardoor Ouweneel zijn kans schoon zag om zich weer op zijn eigen terrein te begeven. De keuze die hij voorstelde was eenvoudig. Het was het kruis en de eeuwige gelukzaligheid, of de slang, met alle gevolgen van dien. Ouweneel keek op zijn horloge. 'Het is tijd voor een korte pauze', zei hij schor en nadat hij zijn glas water helemaal leeg had gedronken knikte hij de zaal nog eenmaal toe: 'En na de pauze kunt u mij vragen stellen'. Hij lachte. 'En ik ben gek op vragen!', galmde hij in zijn microfoon. 'U kunt uw vragen op een briefje schrijven dat u achter in de zaal bij de bar kunt krijgen, want ik behandel alleen schriftelijke vragen'. En nadat hij zijn emmertje omhoog hield om te laten zien waar we onze vragen in konden deponeren, plofte zijn microfoon op zijn preekstoel en liep hij als eerste naar achteren, richting de koffie.

Een briefje

De broeders en zusters uit Weert volgden zijn voorbeeld als makke schaapjes., terwijl pa en ik onze benen strekten. Het was net alsof we allebei even bij moesten komen, ik in ieder geval wel, maar veel tijd kregen we niet. De mensen naast ons waren ook opgestaan en keken ons nu vriendelijk aan of ze voorbij mochten. We knikten vriendelijk terug en trokken onze benen in, waarop ze langzaam voorbij schuifelden. Toen we als enigen in onze rij waren achtergebleven werd ik onrustig. Ik had zin in koffie, maar ik wilde ook een briefje. Ik moest die man een paar vragen stellen. Ik wilde hem laten weten dat ik had gehoord wat hij gezegd had. Ik wilde me bekend maken, omdat ik me ook schuldig voelde door mijn dubbele agenda. Ouweneel had er recht op om te weten dat er iemand in de zaal zat die anders dacht dan hij, zodat hij de kans kreeg om zijn verdere betoog te nuanceren. Zenuwachtig liep ik naar de bar, bestelde weer twee koffie en vroeg er bijna fluisterend een papiertje bij. De juffrouw zette de koffie voor me klaar, legde er een post-it papiertje naast en gaf me er ongevraagd ook een pen bij. Ik schoof mijn koffie aan de kant, boog voorover en schreef zo netjes als ik kon een paar woorden op het briefje: 'Enkele vragen', met daaronder mijn e-mailadres. Eén blik zou volstaan, bedacht ik. Hij zou zich direct realiseren met wie hij te maken had. Het was per slot van rekening nog maar een paar dagen geleden dat ik contact met hem had gehad. Wat zou hij denken? Zou hij zich betrappt voelen? Of wist hij toch meer, maar had hij zich aan zijn publiek aangepast en zou ik alsnog de deksel op mijn neus krijgen? Hij was toch een professor? Ik stopte het papiertje in mijn zak en ging naar onze plek, om pa vast zijn koffie te geven. Daarna liep ik

naar voren om mijn papiertje in Ouweneels emmertje te doen. Het was lang geleden dat ik zoveel moeite had om mezelf een houding te geven. Eenmaal terug pakte ik de koffie van mijn stoel en ging ik weer zitten, terwijl pa me vragend aankeek. Ik had het koud van de spanning. Onze e-mails flitsten door mijn hoofd. Na vijf keer heen en weer te hebben gemaïld, haakte hij af. Hij wilde best antwoord geven op mijn vragen, maar hij zou zich niet verdiepen in mijn oosters getinte gedachtegoed. Ik stelde volgens hem geen vragen maar poneerde stellingen en daarop wilde hij niet langer reageren. Voor een laatste keer repeteerde ik de vragen die ik hem live wilde stellen. Als hij me ten minste het woord zou geven....?

Na een poosje verscheen hij weer achter de lessenaar, wat het teken voor de broeders en de zusters was om hun plaats weer in te nemen. En terwijl de broeder die het openingsgebed had gedaan de laatste rokers het lokaal in dreef, grabbelde Ouweneel al in de emmer. Het allereerste briefje dat hij pakte had direct mijn vouw er in. Ouweneel sloeg het open en richtte zijn blik er op. Even werd het stil. ‘Deze bewaren we tot het laatst’, zei hij kalm, kneep toen mijn briefje weer dicht en legde het naast zich neer, op de hoek van zijn spreekgestoelte, terwijl het voor iedereen zichtbaar bleef liggen en zelfs wat eigenwijs weer half uit de vouw dijde. Het geroezemoes in de zaal verstomde. Even had ik het gevoel dat ik rechtstreeks met de oude man in contact stond. Wat zou hij denken? Was hij geschrokken? Zou hij zijn verhaal van voor de pauze innerlijk herhalen, om te beoordelen of er dingen tussen zaten waar hij last van zou kunnen krijgen? Zou hij nog snel op zoek gaan naar een andere toon? Zou hij een ma-

nier proberen te bedenken om mijn briefje helemaal niet te hoeven behandelen? Of dacht hij helemaal niets, maar vond hij het briefje van deze onbekende alleen maar te variabel om mee te beginnen? Ouweneel pakte een ander briefje. Het was van een mevrouw. Ze schreef dat ze vroeger regelmatig naar een magnetiseur ging, maar dat ze die niet meer wilde bezoeken, sinds ze Jezus Christus had leren kennen als haar redder. Ze wist nu immers dat de magnetiseur in het rijk van de duisternis opereerde, maar ze had er wel altijd veel baat bij gehad. Ouweneel vroeg of de schrijfster zich bekend wilde maken. Ze ging staan. Hij toonde begrip voor haar vraag, waarna hij probeerde om haar op het spoor van een gebedsgenezingsdienst te krijgen. Er volgden nog wat meer vragen, waarbij ik me verbaasde hoe gemakkelijk de toeschouwers zijn antwoorden slikten. Voor me zat notabene een huisarts, die zich de hele avond niet roerde en geen krimp gaf bij Ouweneels quasi-geneeskundige verhaal over de placebo's. Ik begreep er niets van.

Het droomhuis

Het was tijd voor een mevrouw achter in de zaal. De vraag op haar briefje was of ze haar vraag publiekelijk mocht stellen. Ouweneel tuurde goedkeurend de zaal in en toen ze haar hand opstak, knikte hij haar bemoedigend toe. Weifelend begon ze te vertellen. 'Wij hebben laatst een paar vreemde stenen gevonden in onze achtertuin', sprak ze met een Brabants accent, 'en we kwamen er toen achter dat dit reikistenen zijn en dat de vorige bewoners een reikipraktijk aan huis hebben gehad. Wat moeten we nu doen?' Ouweneel keek bedenkelijk en krabde met dezelfde hand als waarmee hij zijn microfoon vasthield op

zijn hoofd. 'Ja', zei hij, 'tsja', terwijl hij zich bleef krabben. 'Ik ga u nu een verhaal vertellen over vroeger', begon hij, terwijl het leek alsof hij eerst in de stemming moest komen om verder te kunnen gaan. 'Vroeger, was ik heel erg druk en ik woonde ver van mijn werk'. Ouweneel begon wat nasaler te praten: 'Ik dacht: wat zou het toch fijn zijn wanneer ik wat dichterbij mijn werk zou wonen. En dus begon ik te bidden: God, geef me een ander huis'. De zaal begon wat onzeker te lachen. Even leek het alsof iedereen zich afvroeg of het bij broeder Willem echt zo gemakkelijk zou zijn gegaan of dat hij toch gewoon een hypotheek had. 'En weet u wat er toen gebeurde? 'De volgende dag reed ik naar mijn werk... en plotseling zag ik een bord "Te Koop" staan... in de tuin...van ons droomhuis!' Ouweneel checkte of hij de juiste toon nog te pakken had. 'Vlak bij kantoor! Het was ongelooflijk! Toen ik op kantoor was heb ik Gerdien meteen gebeld... en een paar dagen later hadden we al een bezichtiging geregeld! Maar weet u wat er toen gebeurde?' Opnieuw liet hij een onnodige stilte vallen en keek toen ernstig de zaal in. 'We kwamen in dat huis, de makelaar, Gerdien en ik, maar er hingen allemaal schilderijen aan de muur, van Boeddha's en van Hindoeïstische goden. En in de vensterbank stonden allemaal Oosterse beelden...' Kort draaide hij zijn rug naar het publiek en ging toen verder: 'Toen de makelaar de trap op liep om de slaapkamers te laten zien keken Gerdien en ik elkaar aan.... want ja, het was ons droomhuis! Maar, wat moesten we nu doen? En weet u wat we toen hebben gedaan? We hebben dat huis gekocht!' Ouweneel knikte alsof hij al een groot gedeelte van zijn antwoord aan de vraagsterster gegeven had. 'En weet u wat we toen hebben gedaan? We hebben onze gemeente uitgenodigd bij ons thuis. En we

hebben met zijn allen op onze knieën gebeden. Met wel 30 mensen hebben we gevraagd of God de boze geesten uit dit huis wilde drijven en of Hij ons huis wilde reinigen. En na onze gebeden hebben we alle ramen open gezet. En de Boeddha's en de boze geesten....? Ze waaiden zo naar buiten'!

Mijn briefje

En dan heb ik nu nog één briefje'. Ouweneel probeerde ons geheugen op te frissen, maar het was net alsof de zaal nog steeds wist van het mysterieuze briefje, dat daar al die tijd voor iedereen in het zicht had gelegen. 'Deze meneer heeft enkele vragen. Wie is deze meneer?' Nauwelijks bijgekomen van het verhaal over de boze geesten stak ik mijn vinger als een brugklasser omhoog. Ouweneel onderzocht me in een flits. 'Wat heeft u voor vragen?', vroeg hij bevoogdend. Ik probeerde wat harder te praten, zodat de mensen achter in de zaal me ook konden verstaan. Ik vroeg of hij zich het verhaal kon herinneren van Christus, die zich met zijn discipelen door een menigte worstelde? Ouweneel knikte. Plotseling klonk een stem van achteruit de zaal. 'Microfoon!' De voorganger keek op en aarzelde, maar zette toen een flinke stap tussen de stoelen door de eerste rij in en reikte met zijn arm om zijn microfoon aan mij te geven. Het leek wel alsof iedereen op dit moment had zitten wachten. Alsof iedereen zich afvroeg wat die mysterieuze vreemdelingen vanavond kwamen doen. Ik herhaalde wat ik zonder microfoon al zei en vertelde toen verder over de vrouw uit het nieuwe testament, die de mantel van Jezus aanraakte, waarna ze terstond genas van haar bloedingen, zoals het daar staat. 'Reiki gaat er vanuit dat ieder mens een energie in zich heeft, waarmee

je mensen kunt helpen of zelfs kunt genezen, als je daarin geoefend bent', vervolgde ik. Toen ik mijn vraag voor de pauze repeteerde, dacht ik aan de vele uren die ik aan Wessels bed had gezeten, waarbij ik mijn handen op zijn buik legde. Wessel stelde de morfine zo lang mogelijk uit, omdat hij attent wilde blijven en zijn ziekteproces zo helder mogelijk wilde ondergaan, maar door de pijn in zijn buik en door zijn onrustige darmen viel hij moeilijk in slaap. Totdat ik mijn handen er op legde. Op het moment dat ik mijn handen op zijn buik legde, werden zijn darmen rustig en viel hij wel in slaap. Maar er was niets bijzonders met mijn handen. Ze waren niet bijzonderder dan andere handen. Ik deed alleen mijn best en ik hoopte vurig dat hij in slaap zou vallen, meer niet. De handen van zijn vrouw en van mijn zussen hadden precies hetzelfde effect, wist ik. Alleen zijn eigen handen konden dit niet. En wanneer hij dan sliep haalde ik mijn handen weg, deed zijn shirt naar beneden en dan ging ik weer naar huis. Zelden maakte ik intiemere momenten mee, als toen mijn handen op zijn opgezette, bobbelige en met littekens bezaaide buik lagen. 'It's just the body' zei Wessel dan, 'terwijl hij me met zijn engelenogen aankeek. Ik voelde hoe zijn buik zich ontspande en hoe zijn darmen weer rustig werden. Ik gunde het hem zo, dat hij weer lekker kon slapen.

Een mijnenveld

'U noemt Reiki een mijnenveld?' Ouweneel knikte. Hij kon niet anders, want hij had het voor de pauze zelf meerdere keren gezegd. 'Toen Christus langs de vrouw in de stoet kwam, raakte zij Hem aan waarop Hij een kracht van zich uit voelde gaan', vatte ik het verhaal kort samen, terwijl de adrenaline door mijn lijf gierde. 'Wat daar gebeurde, was

dat Reiki,... of was dat placebo...?' Het werd muisstil in de zaal. Haastig reikte Ouweneel naar zijn microfoon en griste hem uit mijn hand. Iemand floot. Inderdaad, de vraag was pikant, maar niet aanstootgevend of beledigend. Ik was er eigenlijk wel trots op. Zelfs de zaal was min of meer opgelucht, omdat de onbekende jongeman niet was gekomen om de orde te verstoren, maar om een vraag te stellen die menigeen misschien wel zelf had willen bedenken. Gespannen wachtten we op het antwoord van de voorman, maar het was een teleurstellend antwoord en het leek op wat hij me al mailde. Ik vroeg hem wat het verschil was tussen Jezus Christus en bijvoorbeeld Elia, Elisa en Zijn discipelen, uit het Oude Testament, omdat van allen in de bijbel beschreven staat, dat zij mensen konden genezen. Dit zou toch betekenen dat er meer mensen zijn, die dingen kunnen, die volgens hem alleen maar door Jezus konden worden gedaan? Maar net als in zijn antwoord op mijn e-mails gebruikte hij in Weert de termen dat Christus dit in een grotere volheid kon en dat alleen Hem en zijn allernaasten dit soort gaven gegeven waren. 'Gewone mensen kunnen dit niet', zei hij, terwijl hij in zijn emmer keek of er nog meer briefjes in zaten, ten teken dat de discussie wat hem betrof gesloten was.

Ik was teleurgesteld. We discussieerden hier niet over het opwekken van mensen uit de doden. De discussie ging er over of onze Schepper ons van nature uitgerust heeft met gedachten of aanrakingen die een heilzame lading zouden kunnen overdragen op het object van onze intentie? En als dat al zou kunnen, of deze frequentie dan per se een christelijke golfengete moet hebben of dat dat niet nodig is? Het gebeurde toch echt!? Het waren mijn handen die

dit deden en ik zag wat er met zijn buik gebeurde. Telkens wanneer ik ze er op legde, voelde ik dat zijn buik zachter werd en bijna direct hoorde ik dat zijn darmen rustig werden. Soms dacht ik dat hij al sliep en trok ik mijn verzuurde armen terug, maar terwijl ik mijn ellebogen dan liet rusten op de rand van zijn bed, pakte hij mijn handen zonder iets te zeggen vast en legde ze weer terug op zijn buik, waarop ik het met alle liefde die ik in me had weer opnieuw probeerde. Net zo lang tot hij sliep.

Het land der blinden...

Ouweneel beantwoordde mijn vraag niet. Hij gaf me geen hoop, maar ik voelde de teleurstelling niet alleen bij mezelf. Zelfs zijn eigen publiek vond zijn antwoord kort en oppervlakkig. Net toen het interessant begon te worden en net toen hij wat tegengas kreeg vond hij het tijd worden om af te ronden. Het was geen inspirerende lezing, net zo min als dat zijn antwoorden inspirerend waren. Ze waren eerder deprimerend en het kwam ontzettend tegenstrijdig op me over dat een geestelijk leider de geestelijke potentie die ieder mens in zich heeft eerder ontkent, dan dat hij ze juist aanmoedigt. Het is er niet en probeer er ook niet aan te komen, want je brengt jezelf gegarandeerd in de problemen, dat was zijn boodschap. Ouweneel gaf me het gevoel dat alles wat wij met ons verstand niet kunnen verklaren bij God hoort en dat we daar geen vragen over horen te stellen. Hij raadde zijn toehoorders af om verder te kijken dan hun neus lang was, in plaats van dat hij ze aanmoedigde om te kijken waar onze grenzen liggen. We zouden ons onherroepelijk in het rijk van het kwade begeven en de duivel zou ons voor de rest van ons leven besmetten, waardoor we het grootste risico van de wereld

zouden lopen om voor eeuwig verloren te gaan. Nog heel even kreeg ik het woord. Ik stak de mevrouw die niet meer naar de magnetiseur mocht nog een hart onder de riem, maar er waren maar een paar gelovigen die me hoorden, want hij gaf zijn microfoon niet meer af. Het enige wat hij nog aan me vroeg is waar ik vandaan kwam. 'Uit Aalten', zei ik. 'Uit Aalten?' vroeg hij verbaasd. Natuurlijk wist hij waar Aalten lag. Hij was er vaak genoeg geweest. Ook in Aalten bestaan verschillende vergaderingen van gelovigen en dat komt niet omdat de broeders en zusters daar niet in één gebouw passen. 'En je bent helemaal naar Weert gereden om naar mij te luisteren?' Ik knikte. 'En', zei hij, 'wat vond je ervan?' We keken elkaar aan. Ik had kunnen zeggen dat ik vond dat hij gemakkelijk publiek had en ik was er toe in staat, maar de neiging om mijn imago van vriendelijke jongeman in stand te houden won. Ik knikte kort, maar Ouweneel had zich al omgedraaid. De oude man bedankte iedereen en wees ons nog op zijn volgende lezing. Deze zou, zo de Heer wilde, een paar weken later gaan over de evolutietheorie. Heel even twijfelde ik of ik nog een keer zou gaan, om te kijken of hij ook nog altijd beweert dat de aarde in zes dagen geschapen is en dat alles wat er wetenschappelijk op duidt dat dit onmogelijk is, van tafel kan worden geveegd door de zondvloedtheorie, maar ook die discussie was out of my league. Het belangrijkste antwoord op mijn vragen had ik ook al gekregen.

Een zoeker

De voorganger nam de microfoon weer over en sprak zijn slotgebed uit. Hij bedankte broeder Willem voor de wijze woorden die hij in onze harten had gelegd en hij bad of we zijn boodschap zouden mogen bewaren en of we zijn

woorden mee mochten dragen in ons dagelijkse leven. Tot slot riep hij de gelovigen uit Weert op om te kijken wat er voor broeder Willem nog in ons hart zat en pas nadat hij ‘amen’ had gezegd en de koster zijn werk begon te doen begreep ik wat hij daarmee bedoelde. Toen de collecte-zak weer terug was liepen we richting de uitgang. Ik trok mijn jas weer aan en net voordat ik bedacht dat het niet lang meer zou duren voordat iemand het nog zou proberen voelde ik een zacht geklop op mijn schouder. De mevrouw deed me denken aan mijn eigen moeder, die een paar maanden na Wessel aan een hartaanval was overleden. Ik schatte haar 60 jaar. Ze had een beetje hangende ogen en beginnend grijs haar. Ze keek me door haar rode bril liefdevol aan. ‘Jongeman’, zei ze bemoedigend, ‘ben je een zoeker of ben je een vinder?’ Gespannen wachtte ze op mijn antwoord. Ik wist dat ze graag had willen horen dat ik Jezus Christus net als haar had aangenomen als mijn persoonlijke Heiland en Verlosser en dat mijn ziel net als die van haar voor eeuwig gered was en daarom keek ik zo lief als ik kon weer terug. ‘Ik denk dat ik nog een zoeker ben’, antwoordde ik. Ze keek me aan alsof ze met me te doen had en wreef nog een keer over mijn schouder, waarna we samen naar de uitgang liepen.

Een belofte aan mezelf

Eenmaal in de auto merkte pa al snel dat ik op de heenweg een betere gesprekspartner was dan terug. Zijn gevoel klopte. Ik had geen zin meer om te praten. Ik moest denken aan de vraag van die lieve mevrouw. Of ik een zoeker was of een vinder? ‘Een zoeker’, dacht ik nog een keer. Maar wat zocht ik eigenlijk? Opnieuw verzonk ik in gedachten en opnieuw dacht ik aan Wessel. En weer stelde

ik mezelf die ene vraag: 'Waarom werd hij ziek? En waarom werd hij niet meer beter? En wat deed ik hier? Wat deed ik bij deze lezing van Willem Ouwenel over Yoga en Reiki in de vergadering van gelovigen in Weert? Wat zocht ik hier in Godsnaam? Weer zag ik mezelf zitten, aan zijn bed. Ik zou nog heel even gaan kijken, na het trainen, daarna zou ik weer naar huis gaan. Die zelfde middag hadden we met zijn allen afscheid genomen. De zuster had gezegd dat het nog wel een paar dagen kon duren voordat hij echt zou komen te overlijden en omdat Wessel tot dan toe alle medische wetten al getart had twijfelde niemand er aan dat ze hier wel eens gelijk in zou kunnen krijgen. Maar ik wilde ook alleen maar even bij hem zitten, het zwembad was per slot van rekening vlakbij. Morgen zou ik wat langer blijven.

Ik ging zitten aan zijn voeteneind. Ik durfde ook helemaal niet dichterbij te komen. Ik wist niet hoe ik er mee om moest gaan, nu mijn broertje daar lag te sterven. Maar toen ik een paar minuten bij hem had gezeten, begon hij steeds langzamer en steeds dieper in te ademen en ook steeds zwaarder uit te ademen. En de tussenpozen in zijn ademhalingen werden ook steeds langer. 'Dit kon niet langer zo doorgaan', dacht ik. Ik voelde dat hij ging sterven. En terwijl ik naast hem zat wilde ik hem nog een laatste keer vast houden, om hem te steunen en om hem te laten weten dat ik bij hem was. Ik pakte zijn voeten vast. Ik heb me achteraf vaak afgevraagd waarom ik zijn voeten vasthield. Waarom pakte ik niet zijn hand? Of waarom legde ik mijn hand niet op zijn hoofd? Ik durfde het niet. Ik was zo onder de indruk van wat er op dat moment gebeurde, dat ik niets anders kon bedenken, dan zijn voeten vast te

houden. Ik legde geen hand op zijn hoofd en ik durfde zijn handen ook niet vast te houden. Ik had nog nooit iemand dood zien gaan en nu was het mijn eigen broer, die ook nog eens mijn grote voorbeeld was geworden, die hier lag te sterven. ‘Laat maar gaan jongen’, wist ik nog uit te brengen, ‘Laat maar gaan Wessel’. Op dat moment hoorde ik hem voor een laatste keer inademen en weer uit. En toen was het stil en was hij er niet meer. Er was niemand op deze wereld die ik beter kende dan hij en er was niemand in de wereld voor wie ik meer compassie had dan deze jongen, die hier nu levenloos voor me lag.

ZONDAG

*Everything I've ever done
Everything I ever do
Every place I've ever been
Everywhere I'm going to
It's a sin*

Pet shop boys, It's a sin (1987)

De Heilige Geest

‘En denk er om wat ik u zeg, want het is de Heilige Geest die tot u spreekt!’ Broeder Wim leunde met zijn linkerarm op zijn preekstoel, terwijl hij voorovergebogen brutaal het lokaal in keek. Daar zaten we, met zijn allen naast elkaar, mijn broertjes, zusjes en ik. Vijf blonde koppies en een donkere. De beentjes van de kleinsten staken recht vooruit en die van mij en van mijn zus bungelden onrustig naar beneden. Ma zat tussen ons in. Ze had een lange rok aan en een hoed op en met pepermuntjes probeerde ze ons anderhalf uur in toom te houden. Achter ons zaten nog wat mensen en onze vader zat een stukje verder op met nog twee andere broeders aan een tafel met een groen kleed er overheen. Dat had hij er zelf opgelegd. Hij had het brood en de beker ook klaar gezet. Mijn vader was een soort koster. En achter de preekstoel stond Broeder Wim. Broeder Wim was een kale, grijze man van ongeveer 60 jaar, met nog een paar haren midden op zijn hoofd. Hij leek een beetje op Lambiek. In het dagelijks leven was hij architect. Broeder Wim had een dikke buik en we konden

zijn kin niet meer zien, omdat die helemaal verdwenen was in de plooiën van zijn keel. Als hij voorover hing leek het ook net alsof zijn buik een hap uit de preekstoel nam. In alle vergaderingen van de Achterhoek was hij al geweest, maar hij was er ook weer vertrokken. En nu ging hij naar Varsseveld. Vergadering van gelovigen Varsseveld was een afscheiding van de vergadering van gelovigen Westendorp. We mochten niet meer naar Westendorp en daarom gingen we nu hier naar toe. Iedere zondag kwamen we hier samen, met nog twee andere families en een oude oma, in de naam van de Here Jezus Christus.

Het was verschrikkelijk saai in de vergadering van Varsseveld. We zaten er iedere week ongeveer met zijn tien, in een zaaltje tussen wat rijtjeshuizen, ergens midden in het dorp. Gelukkig hingen er lange vitrages, zodat de mensen niet naar binnen konden kijken, want ik schaamde me kapot. Het zingen van de liederen was een ramp, want behalve mijn moeder zong iedereen zo vals als een kraai, maar nog erger waren die verschrikkelijke stiltes die om de haverklap vielen, omdat er vaak een hele poos achter elkaar niet gezongen, gebeden of gepreekt werd. Wat wil je ook, als er maar drie broeders zijn die iets mogen zeggen? In het begin vonden we het daarom wel spannend, een nieuwe broeder er bij en dan ook nog zo'n bekende, die bij ons kwam vergaderen. Misschien hoorden we er nu weer wat meer bij, dacht ik nog en komen er nog meer mensen bij op zondag. Maar er kwam helemaal niemand meer bij en dat broeder Wim naar Varsseveld ging vonden we ook al snel helemaal niet leuk meer, want zijn preken duurden ontzettend lang. Pa was er ook niet blij mee, want broeder Wim kwam niet naar Varsseveld omdat hij het bij

ons zo fijn vond, dat kon ik me ook al niet voorstellen. Broeder Wim ging naar Varsseveld, omdat hij ruzie had met een andere vergadering. En omdat hij ook al ruzie had met alle andere vergaderingen in de buurt bleef alleen Varsseveld nog over. Broeder Wim was van harte welkom in de vergadering van Varsseveld en hij mocht ook blijven komen, maar niet omdat hij ruzie had met de broeders en de zusters uit andere vergaderingen. Pa vond het niet eerlijk dat hij daarom bij ons kwam. Hij vond dat broeder Wim eerst schoon schip moest maken.

50/50

Iedere zondag gingen we. Eén keer 's ochtends en één keer 's middags. De ochtenddienst was de viering van de maaltijd van de Heer. Dan werd er vooral veel gezongen. Vaak hadden die liederen iets met elkaar te maken, waardoor er een soort lijn of thema in de dienst ontstond, die 's middags tijdens de preek vaak weer terug kwam. Het was de Heilige Geest die daarvoor zorgde. Tussen de liederen door stond er af en toe een broeder op, die een gebed uitsprak, dat meestal ook met de liederen te maken had. Af en toe vroeg de broeder of de gemeente wilde gaan staan tijdens het bidden, maar meestal mochten we blijven zitten. In de vergadering was geen dominee. Iedere broeder die in gemeenschap was mocht liederen opgeven en gebeden uitspreken. Aan het einde van de dienst werden de schaal met het brood en de beker met de wijn rondgedeeld. Dat was het hoogtepunt van de ochtenddienst. Heel soms gebeurde dit al in het begin van de dienst, als de Heilige Geest dat zo wilde. We noemden dat het aanzitten aan de maaltijd van de Heer. Je mocht alleen meedoen aan brood en beker als je gedoopt was en omdat er in

Varsseveld maar een paar mensen gedoopt waren, waren we lekker snel klaar. Meestal was de dienst na het brood en beker snel afgelopen en mochten we naar huis. De middagdienst was bedoeld voor de bediening van het Woord. De preek. We begonnen weer met een paar liederen en met één of twee gebeden. Na een poosje stond er dan een broeder op die een paar bijbelverzen voorlas, of soms een heel hoofdstuk. En dan kwam dus de preek. In Varsseveld kon het soms heel erg lang duren, voordat er een broeder opstond, maar sinds broeder Wim ook naar Varsseveld ging veranderde dat allemaal. Voordat hij in Varsseveld kwam vergaderen, konden er maar drie broeders opstaan. Pa, ome Gerard of ome Han. Ome Han was onze favoriet. Hij was de jongste broeder. Ome Han probeerde het vaakst onderwerpen of verhalen uit te kiezen die ook voor ons interessant waren. Soms sprak hij zelfs helemaal speciaal voor ons en daarom luisterden we het liefst naar ome Han. Pa gaf ook wel eens een preek. Het grote voordeel van pa was dat hij meestal het snelst klaar was, maar het grote gevaar was dat hij zo vroeg klaar was, dat er dan nog weer een andere broeder opstond, waardoor we uiteindelijk alleen maar later thuis waren. Maar toen broeder Wim naar vergadering Varsseveld kwam veranderde alles. Met broeder Wim er bij was de kans vijftig procent dat hij ging preken. De kans dat pa, ome Han of ome Gerard naar voren kwamen was de andere vijftig procent. En de kans dat we eerder klaar waren was er niet meer, want als er een broeder sprak die een klein beetje eerder klaar was, dan stond broeder Wim op om te laten zien dat hij van dat onderwerp ook heel veel verstand had. Soms gebeurde het zelfs dat broeder Wim broeder Gerard, broeder Han of pa moest verbeteren, in de naam van de Heilige Geest.

‘Klotevergadering!’

Met samengeknepen billen wachtte ik af welke broeder op zou staan. Soms bad ik zelfs of hij het dit keer niet mocht zijn, maar mijn gebeden werden zelden verhoord. Iedere beweging van de broeders hield ik in de gaten, om te kijken wie er naar voren zou gaan, maar meestal was het broeder Wim. Daar schuifelde hij weer met zijn dikke buik over dwars naar voren en legde zijn bijbeltje voor zich op de preekstoel, terwijl hij dan eerst ernstig onder zijn leesbril doorkeek en een poosje niets zei. Hij moest dan eerst wachten op de Heilige Geest. ‘Begin dan’, dacht ik, ‘want dan zijn we ook wat eerder klaar!’ Maar de irritantste eigenschap van broeder Wim was dat hij steeds opnieuw begon te praten, of soms zelfs over een heel ander onderwerp helemaal opnieuw begon, terwijl het net precies nog leek alsof hij al bijna klaar was. Soms leek het wel of hij dat expres deed. Aan zijn toon kon je dan horen dat het echt niet lang meer kon duren voordat hij eindelijk weer zou gaan zitten en we naar huis konden. Hij sprak dan de ene na de andere perfecte slotzin uit, maar tot mijn afschuw begon hij dan toch weer over iets anders. Soms smeekte ik van binnen of hij weer wilde gaan zitten, maar hij bleef maar doorgaan. En ik snapte er al helemaal niets van, wat hij zei. Ik wilde alleen maar naar huis. Soms hoorde ik niet eens wat hij zei, maar luisterde ik alleen maar naar de toon van zijn stem, om in te kunnen schatten hoe lang het nog zou duren voordat hij eindelijk ophield met praten. Als je 12 bent wil je niet anderhalf uur lang op een stoel zitten te luisteren naar een dikke oude man die preekt over de scheiding van licht en duisternis op de derde dag van het scheppingsverhaal en wat dat te maken heeft met het einde der tijden, omdat in 2 Petrus 3:8 stond dat duizend

jaar als één dag is en één dag is als duizend jaar. Ik wilde het ook niet snappen. Ik begreep ook niet waarom alle eerstgeboren zonen van de Egyptenaren 's ochtends dood in bed werden gevonden. Het was toch God zelf die het hart van de Farao voor de zoveelste keer verhard had, zodat het volk Israël weer niet mocht vertrekken uit Egypte? Hoe kon Hij dan die andere mensen daar de schuld van geven? En op die manier? Kon dat niet anders? En waarom was het na de Meden en de Perzen nu de beurt aan de Grieken of aan de Romeinen om het Joodse volk te onderdrukken, als oordeel over hun ongehoorzaamheid en wat had dit nou weer te maken met die voorspelling van de terugkeer van Christus op aarde? Ik wilde naar huis! Ik vond het zo onterecht, dat ik hier moest zitten, terwijl ik ook lekker buiten had kunnen spelen. Ik had een bloedhekel aan die klotevergadering. Het klopte gewoon niet dat ik hier zat. Dat ik niet gewoon lekker mocht doen waar ik zin in had op zondag. Het was toch weekend? Ik was toch de hele week al naar school geweest? Nu moest ik weer stil zitten en straks na de dienst was er ook nog die akelige zondagschool. Ik wilde voetballen! Ook al mocht ik niet op voetbal, omdat dat op zondag was, dan maar gewoon lekker buiten, met Wessel, of alleen, tegen de muur, of vissen in de Slingebeek, of schaatsen, als het winter was. Of lekker fietsen of zwemmen. Maar dat mocht allemaal niet. Er was zo ontzettend veel dat wij niet mochten, het was niet te tellen. Ma probeerde het nog wat leuker te maken, op zondag. Dan kregen we soep bij het warme eten, of iets anders vooraf wat we normaal niet kregen doordeweeks. 's Avonds was er ook meestal iets extra's bij het brood, zoals knakworstjes, een gebakken ei, of gebakken tomaat met peper. Maar dat was het enige wat aan de zon-

dag niet afschuwelijk was. De maandag was de allerleukste dag van de week. Dat was de dag dat het het langst duurde, voordat het weer zondag was. Nog mooier was eigenlijk de zondagmiddag, wanneer ik na de middagdienst terug fietste naar huis. Dan duurde het nóg langer voordat ik weer terug moest. Maar op zondagmiddag was ik ook vaak nog boos, omdat ik net precies weer anderhalf uur lang op die rotstoel had gezeten, om te luisteren naar broeder Wim. Maar broeder Wim trok zich er niets van aan. Het liefst liet hij aan iedereen zien hoe groot zijn bijbelkennis was en welke narigheid en ellende ons te wachten stond, als we niet zouden luisteren naar onze almachtige God en Vader in de hemel. Het was zijn religieuze fanatisme dat er voor zorgde dat hij steeds op zoek moest naar een andere vergadering, omdat hij zelfs voor vergaderingsbegrippen soms te ver ging. Zijn enorme religieuze ego uitte zich in commentaar op allerlei gewoonten en regels van de vergaderingen die hij bezocht en hij ging steeds verder. Bepaalde liederen moesten anders worden gezongen, omdat het volgens hem niet klopte wat er stond en omdat het de Heilige Geest was die tot u sprak werd dit dan gedaan. Totdat er zelfs moest worden gestreept in de Bijbel, Gods onfeilbare Woord, dat van kافت tot kافت als waarheid werd gezien. Dat ging zelfs pa, ome Gerard en ome Han te ver. Dus toen, van de ene week op de andere, was broeder Wim er niet meer op zondag. Ik weet niet of hij toen door Varsseveld ook uitgesloten werd, feit was dat hij voortaan ergens anders naar toe ging. God zij dank.

Ja of nee?

Als je opgroeit in de vergadering van gelovigen leer je dat je zondig bent en dat je dat moet belijden, omdat je an-

ders niet in de hemel komt, maar naar de hel gaat. En dat de wereld vergaat leer je ook. Jezus Christus komt weer terug op aarde om de gemeente van God op te halen en de broeders in de vergadering vertelden dat dit aan het einde der tijden gebeurt. Allemaal wisten we dat er een hemel is en een hel en dat alle mensen in één van die twee terecht zouden komen. En we wisten dat er maar een korte tijd was om onze zonden te belijden, zodat we nog op tijd zouden zijn om behouden te blijven, totdat er een einde kwam aan wat de broeders de genadetijd noemden. Want als de Heer in al zijn glorie terug kwam zou Hij scheiding maken tussen licht en duisternis, tussen goed en kwaad. En wanneer we ons voor die tijd niet hadden bekeerd, wanneer we niet op onze knieën hadden toegegeven dat er maar één God is, de God van de bijbel en dat die God uit liefde voor ons zijn eniggeboren zoon geofferd had om onze zonden kwijt te schelden, dan hoorden we bij het kwaad en zouden we voor eeuwig worden gestraft. Alleen de mensen die wél geloofden in Jezus Christus en die hun zonden wél hadden beleden voor het kruis van Golgotha, die mensen kwamen in de hemel. Dat was het verschil tussen geloven en niet geloven. Dat was het verschil tussen ja en nee. Het was eeuwig geluk, of eeuwige pijn.

Olielampjes

We kregen het met de paplepel ingegoten. Vanaf dat we klein waren leerden we dat de Here Jezus terug zou komen naar de aarde om ons weer op te halen. Daarom moesten we klaar zijn om met Hem mee te gaan, zodat we niet achter hoefden te blijven. We leerden het door het verhaal van de wijze en de dwaze maagden. Er waren tien maagden die een olielampje hadden. Vijf maagden wa-

ren wijs en vijf waren dwaas. Alle tien wachtten ze op de komst van de bruidegom, die Jezus Christus voorstelde, volgens de gelijkenis. De wijze maagden namen extra olie mee, maar de dwaze maagden niet. 's Nachts gingen ze slapen, totdat de bruidegom plotseling terug kwam. De wijze maagden hadden nog olie om hun lampje bij te vullen, maar de dwaze maagden niet. Toen de wijze maagden aan de deur van het feest kwamen, mochten ze naar binnen. De dwaze maagden moesten eerst nog andere olie halen, maar daardoor kwamen ze te laat voor het feest en werden ze niet meer binnen gelaten. Ook wij leerden dat we op tijd olie in onze lampjes moesten doen. We leerden dat we ons geestelijke lampje brandend moesten houden. Dat we op tijd vergeving moesten vragen voor onze zonden, zodat wanneer de bruidegom terug kwam, wij ook mee naar binnen mochten. We mochten nooit te lang wachten om op onze knieën te gaan, want stel je voor. Daarom hielden we onze lampjes krampachtig gevuld met olie, zodat ze bleven branden, net zoals de wijze maagden. Ook wij wilden de hemel niet missen als de Here Jezus plotseling terug zou komen, want als de deur dicht ging, kwamen we er niet meer in.

De vijgenboom

Maar niemand wist wanneer het zo ver zou zijn. Ook de oudere broeders niet. Niemand wist de dag noch het uur dat Hij terug zou komen. Zo staat het in de bijbel. We moesten klaar zijn, we moesten waken, want niemand wist wanneer de Zoon des mensen terug zou komen om de gemeente van God op te komen halen. Er staan allerlei aanwijzingen in de bijbel wanneer dat zou gaan gebeuren. Tijdens de bijbelclub werd daar voor het eerst veel

aandacht aan besteed. Als tieners leerden we de profetische voorspellingen toe te passen op onze tijd, zodat we konden zien dat Jezus spoedig terug zou komen en dat het allemaal waar was wat er in de bijbel stond. De aanwijzingen en de bedekte toespelingen stonden kris kras in de bijbel. We leerden ze te vertalen naar de hedendaagse wereldgebeurtenissen. Feilloos. Want net zoals je aan een vijgenboom kunt zien wanneer het zomer wordt, zoals het in 'de rede der laatste dingen' in het nieuwe testament staat, zo kun je aan de tekenen der tijden ook zien dat het niet lang meer zal duren voordat Gods moment daar is en het grote doek zal vallen. 'En ik vind het niet leuk om u te moeten vertellen', aldus Dato Steenhuis, een bloedfanatieke vergaderingsbroeder uit Nijverdal, 'maar wanneer je je dan nog steeds niet bekeerd hebt, dan hoor je er definitief niet bij en ga je voor eeuwig reddeloos verloren'.

Dit was de omgeving waarin wij opgroeiden. Dit was ons gedachtegoed. Onze waarheid. Pure bangmakerij en stemmingmakerij was het, dat ons op onze knieën moest dwingen, om zogenaamd gered te worden van de poel van vuur, om vergeving te vragen voor onze zonden, voordat het te laat was. Voordat Christus in dat ondeelbare ogenblik terug zou komen om zijn oordeel te vellen. Het was gebaseerd op angst. We groeiden op in een omgeving met een vocabulaire waar een normaal kind niets mee te maken krijgt. Termen die ons met de paplepel werden ingegoten. Heilige Geest, zondig, zoenoffer, Golgotha, vergeving, oordeel, erfzonde, satan. Als je opgroeit in de vergadering van gelovigen is er continu het gevoel dat je in een soort emotionele min staat, alsof je je altijd een klein beetje schuldig voelt, totdat je je zonden weer hebt bele-

den. Dat is het moment dat je weer opgelucht kunt adem halen. Op dat moment mag de Heer wel terugkomen, omdat je Hem weer recht in Zijn ogen kunt aankijken. Maar meestal kon dat niet. Meestal was er dat latente, knagende besef dat je te kort schoot ten opzichte van Jezus. Nooit konden we het goed doen en telkens werden we er weer in bevestigd dat we onvolmaakt waren en niet deugden. We waren nietig, klein en zondig en daarom moesten we iedere avond op onze knieën om sorry te zeggen voor de afgelopen dag. Soms bedachten we eerst wat, voordat we gingen bidden. Zodat er iets te belijden was, om vergeving voor te kunnen vragen, want er moest toch iets zijn? Je bent zondig en er is maar één redding mogelijk en dat is door die zonden te belijden voor het kruis van Golgotha. Christus heeft ons rein gemaakt, want vanuit onszelf deugen we niet. We voelden dat we zondig waren en dat de wereld door en door slecht was. We wisten dat God het vuur en zwavel zou laten regenen, net zoals hij dat bij Sodom en Gomorra had gedaan. Hij had al eerder laten zien dat hij de aarde en alles wat daarop leefde kon vernietigen en binnenkort zou hij dat weer gaan doen. Daarom gingen we iedere avond op onze knieën en baden we tot God of hij onze zonden wilde vergeven en of Hij spoedig terug wilde komen, want als we er om vroegen, lieten we Hem zien dat we op de hoogte waren van Zijn grote plan. Misschien telde dat allemaal wel mee, straks, wanneer Hij zou gaan bepalen of de deur voor ons open ging, of niet.

Een concessie aan jezelf

God had berouw dat hij ons gemaakt had. Dat zeiden ze, omdat we steeds maar fouten bleven maken. Ook daarom kon hij ieder moment terug komen, om een streep

te trekken. God zag alles. Daarom waren de dingen die ons overkwamen een straf, om ons te laten zien dat we verkeerd bezig waren. We leefden in zonde, net zoals het volk Israël, dat steeds deed wat kwaad was in de ogen van de Heer en daarom ook straf kreeg, waardoor ze in ballingschap moesten of weer onderdrukt werden door een ander volk. En omdat ook wij steeds maar niet leerden van onze fouten zou God de aarde laten vergaan, omdat Hij genoeg van ons had gezien. Geen mens was goed, zelfs niet één. Er was niemand die deugde. Iedereen was schuldig en alleen de mensen die dat hadden beleden, alleen de mensen die dat op hun knieën volmondig voor het kruis hadden toegegeven, alleen zij waren het waard om behouden te blijven. Alle andere mensen zouden voor eeuwig gestraft worden. Het beste kon je je daarom zo snel mogelijk laten dopen, want daarmee liet je aan iedereen zien dat je beleden had dat je zondig was, maar ook dat je gered was voor de eeuwigheid. Maar, voordat je gedoopt kon worden moest je wel eerst naar een broeder. En wanneer je in dat toelatingsgesprek niet toegaf dat je zondig was, dat je je daarvan dagelijks bewust was en dat je op je knieën was gegaan om jouw schuld en jouw fouten te belijden, kon je niet worden gedoopt. Dat is de concessie die wij allemaal aan onszelf moesten doen, om er bij te kunnen blijven horen. Dat is wat men verwachtte. Het was voor ons eigen bestwil, zodat we straks niet voor eeuwig verloren zouden gaan. Aan het einde van onze tienerjaren was het er niet alleen keihard ingestampt, we hadden het allemaal ook volmondig toegegeven. Dat we niet deugden, maar dat Jezus Christus ons, God zij geprezen, door zijn liefde vergeven had. We hadden allemaal de diepe overtuiging dat we zondig waren en schuldig, maar dat Hij onze

verlosser was. 'Ik ben zondig en ik ben slecht, maar God zij dank heeft U mij vergeven, Heer, want anders zou ik voor eeuwig verloren zijn gegaan. Dank U Heer, dat U me gered hebt. Dat ik U heb mogen leren kennen. Ik heb het niet verdiend, maar U hebt het me gegeven. Nogmaals dank daarvoor'.

Amen.

SANTIAGO DE COMPOSTELLA

Don't turn me home again, I just can't face myself alone again

Bruce Springsteen, Thunder Road (1975)

Verscholen in een vallei

Wessel kwam regelmatig op visite. Meestal nam hij dan zijn Saab 900 V6 Cabrio mee, die hij uit Amerika mee terug had genomen. Van 2005 tot 2007 woonde hij in Amerika, in een groot, typisch Amerikaans huis in Hidden Valley, ergens op de grens tussen Indiana en Ohio, in het midwesten van de Verenigde Staten. Voor zijn werk. Met een paar Nederlandse en een paar Amerikaanse collega's zou hij de Amerikaanse markt betreden. Hidden Valley leek op een vakantiepark, maar dan niet met bungalows, maar met villa's. Bij de afslag van de highway stond een enorm houten welkomstbord, alsof je er ook echt op vakantie ging, maar als je er doorheen reed leek het net of er alleen maar mensen woonden met heel veel geld. Hidden Valley was een buurtschap van Lawrenceburg. Het lag vlak bij de machtige Ohio River, rondom een meer met een klein haventje voor plezierboten. De huizen waren vrijstaand, groot en ze hadden allemaal een zwevende veranda met een schitterend uitzicht over de glooiende vallei of over het water. Voor Amerikaanse begrippen was Hidden Valley Lake een klein zoetwatermeertje waar je 's zomers geweldig kunt zwemmen, varen en vissen, terwijl je er iedere winter weergaloos op zou kunnen schaatsen, al deed dat

helemaal niemand. ‘You sure like fishing’, zei zijn buurman, wanneer hij Wessel meenam op zijn boot. Wessel was gek op vissen. Net van te voren had ik hem besmet met het vliegvisvirus en terwijl ik in de Achterhoekse beken mijn uiterste best moest doen om een ruisvoorn of een baarsje te vangen en voor een forel naar een commerciële visvijver moest, mailde Wessel me foto’s met de meest jaloersmakende achtergronden waarop hij poseerde met zalm, forel, Amerikaanse forelbaars en meerval. Het leek zo oneerlijk en dat was het ook.

Het kleine huis

Hoe verder we richting westen reden, hoe kaler en ruwer het landschap werd. Ik begon me te voelen als luitenant John Dunbar, die met paard en wagen in de indianenklassieker *Dances With Wolves* de nieuwe wereld tegemoet reed. De dag ervoor hadden we een tussenstop gemaakt in Chicago, waar we s’ avonds BB King live op zijn gitaar hadden zien spelen in één van de mooiste pianobars midden in Chicago en daarna hadden we in één van de bovenste kamers van het Luxury Hotel op internet onze volgende bestemming gevonden: River Falls. Het kon niet op. ‘s Morgens aten we scrambled egg for breakfast in één van de duizend eettentjes van ‘The Windy City’ en nu reden we met zijn vieren in Wessels Jeep Grand Cherokee de stad uit, de prairie op, in de richting van een houten jagershut aan de oever van een ‘klasse A’ forelrivier, ergens in Minnesota, op de drempel van de ‘Bad Lands’. Ik had nauwelijks geslapen van opwinding. Vliegvisser in Amerika! Vanaf Chicago was het nog 400 mijl rijden, naar het westen. We zagen het landschap langzamerhand veranderen. De vlaktes werden steeds kaler en ruwer en we passeerden

tientallen 'bluffs', van die karakteristieke uitkijkrotsen uit ouderwetse indianenfilms. We kwamen langs de set van het kleine huis op de prairie, één van de weinige televisieprogramma's die we vroeger mochten kijken, toen we TV hadden en in de loop van de middag bereikten we onze bestemming. River Falls. Een karakteristiek maar modern prairiestadje, op net genoeg afstand van de miljoenenstad Minneapolis. River Falls had zo'n klassieke hoofdstraat met aan weerskanten winkels en barretjes, sommigen met klapdeuren, terwijl daar achter aan beide kanten wat straten met huizen lagen. We overnachtten in een kleine houten visserslodge, net buiten het stadje, dat typisch Amerikaans was ingericht met veel hout, opgezette dieren en schilderijen met karakteristieke Amerikaanse vergezichten er op. En direct naast ons huisje stroomde de legendarische Kinnickinnickriver, die niet ver van daar uitmondt in de Mississippi River. De Kinnickinnick is een smal, ondiep, snelstromend beekje dat schitterend meandert in het heuvelachtige landschap van Minnesota. Niet lang nadat we er waren stonden we een paar kilometer verderop met onze lieslaarzen in het ijskoude aprilwater op forel te vissen. De vergunning zouden we de volgende dag wel halen. Geen tijd. Het was zo koud dat we het ijs met onze verkleumde vingers uit de ogen van de vliegengel moesten knijpen, omdat we anders niet meer konden gooien, maar we genoten met volle teugen. Het kon eenvoudig niet beter. 'Arjen ik heb d'r één!', klonk het een stukje verderop. Ik keek op. Het was net alsof ik naar een schilderij stond te kijken dat ik thuis op het mooiste plekje van mijn kamer op had willen hangen. Ik wenste dat we hier voor altijd konden blijven. Verderop stond een jongeman midden in een met stenen bezaaid beekje met een kromme vliegenlat

een forel binnen te strippen. De takken van de bomen met de friscroene bladeren, die waarschijnlijk net deze week waren opengesprongen, bogen voorover en de fletse zon weerspiegelde in het kraakheldere water. Het was fantastisch dat Wessel de eerste vis ving. Ik waadde zijn kant op en glom met hem mee. We hadden het steenkoud, maar deze vis in deze omgeving maakte alles goed. Vissen is een mysterieuze sport. Je haalt iets van onder het wateroppervlak vandaan, iets dat er net precies nog niet was en nu wel. En wanneer je vist in water dat je kent weet je wat je kunt verwachten, maar wanneer je in onbekend water staat en ook nog eens in een vreemd land en je vangt dan iets, dan heeft dat iets magisch. Niet lang daarna ving ik er ook een. Zelfs vissen heeft iets mentaals. Je vangt pas vis op het moment dat je denkt dat je er een gaat vangen, eerder niet en Wessel brak de ban. Uiteraard. En pas toen ik zag dat dit riviertje niet alleen schilderachtig mooi was, maar dat er ook vis in zat die je kon vangen, ving ik er ook een. Ze waren niet groot, de forellen uit The Kinni, maar nooit komen er nog mooiere vissen dan deze.

‘Het spijt me zo’

Even later keek ik weer zijn kant op. Wessel wuifde. Hij ging terug. Ik keek naar zijn gebaren. Eén van de vrouwen zou me wel oppikken... Ik zou even bellen..... Een beetje last van de maag... Ik stak mijn duim op en zwaaide. Gisteravond had hij verteld dat hij nu toch steeds meer last kreeg. Het werd steeds duidelijker dat er iets aan de hand was. Het was niet meer alleen de vermoeidheid. Om de drie weken was er wel een griep die gepaard ging met diarree en overgeven, vertelde hij. We huilden. Ik wilde zo graag dat hij niet meer ziek was. Dat het voor altijd

zo kon blijven zoals het nu was. Dat ik één of misschien wel twee keer per jaar lekker naar Amerika kon vliegen om mijn broertje te bezoeken, die daar werkte. We zouden een keer in het voorjaar gaan, of in de zomer en die andere keer misschien wel met de kerst. In het voorjaar zouden we gaan vliegvissen. We moesten nog naar Montana en natuurlijk nog naar Canada. En de kerst, een witte Kerst. Maar de realiteit was anders. En terwijl Wessel naar huis reed probeerde ik alle vliegen uit die Jack, de dikke vijftiger van de Bass Pro Shop in Cincinnati, me had aanbevolen. In mijn eentje, midden in dit snelstromende, klassieke forelriviertje in het zuidwesten van Minnesota, terwijl Wessel boven het toilet hing, omdat zijn darmen onze lunch niet op tijd konden verwerken. ‘Zeven!’ riep ik enthousiast en nog helemaal in de wedstrijd, toen ik ons huisje binnenkwam. Opgewonden keek ik hem aan, in zijn rode ogen. Hij had gehuild. Of overgegeven, één van de twee. Plotseling stond ik weer met beide benen op de grond. Opnieuw huilden we samen. ‘Het spijt me Wessel’, zei ik. ‘Ik vond het zo ...’ ‘Geeft niet Arjen. Het gaat alweer.’

Lawrence Einhorn

Via een collega was hij terecht gekomen in het ziekenhuis waar zevenvoudig tourwinnaar Lance Armstrong ook behandeld werd. Wessel had het gevoel dat hij er in de beste handen was. Indianapolis stond wereldwijd bekend als een van de beste kankerziekenhuizen van Amerika en misschien wel van de wereld. Dat kwam door Lawrence Einhorn. Einhorn had in de jaren ‘70 furore gemaakt omdat hij als eerste arts ter wereld patiënten met behulp van chemotherapie blijvend had genezen van een zogenaamde

solide kanker. Sindsdien was hij een begrip geworden in de oncologie. Einhorn had Lance Armstrong behandeld. Het maakte hem wereldberoemd en Armstrong werd een van de beroemdste bewijzen dat de ziekte kanker kan worden verslagen door chemotherapie. Wessels operatie werd uitgevoerd door 'prime' oncoloog dr. Richard Foster. Dr. Foster was een naaste en vermaarde collega van de grote dr. Einhorn, maar de kanker was tot zijn verrassing al te ver uitgezaaid. Hij moest de operatie afbreken. Op de uitslaapkamer hoorde Wessel het nieuws aan en toen viel hij weer in slaap. Toen hij weer wakker werd keek hij zijn vrouw en mijn zus vol ongeloof aan. Esther was er speciaal voor naar Amerika gegaan, om te helpen en om er te zijn. Heb ik dat nou gedroomd?', vroeg hij waterig. Juist op dat moment kwam dr. Foster de zaal op. Hij legde uit wat hij had gezien en waarom hij zijn operatie afgebroken had. 'Are you sure this is not anything less serious?', had Wessel nog gevraagd. De dokter kon maar niet wennen aan het geven van dit soort boodschappen. En zeker niet aan jonge mensen. Verdrietig schudde hij zijn hoofd. 'I don't think so', antwoordde hij. De zoveelste operatie was geflopt en de zware chemokuur had ook geen resultaat. De artsen hadden zijn cellen nog eens goed onderzocht. Ze concludeerden dat Wessels vorm van kanker leek op een soort die bij vrouwen vaker voorkwam. Er was een kuur die goede resultaten zou kunnen hebben, maar ook die bleek tevergeefs. Niet lang nadat we terug waren in Nederland reed hij naar Indianapolis voor een laatste afspraak. De boodschap was duidelijk. Het enige wat Dr. Foster zich nog afvroeg was hoe hij de essentie van zijn boodschap zou gaan brengen. Hij had wel een paar zinnen, die hij vaker gebruikte, maar die pasten niet bij een

Nederlandse jongen met een Amerikaanse droom. Tot de avond van te voren, toen schoot het hem te binnen. ‘Wessel, I think it’s time for you to go home’. Dat is wat hij zou gaan zeggen.

Romeinen 3

‘Weet je nog, Arjen, van Romeinen 3? Van hoe slecht we zijn? Dat er niets deugt van de gedachten die in de mens opkomen? Dat niemand rechtvaardig is, zelfs niet een? Ik begreep direct wat hij bedoelde. Ogenblikkelijk zag ik de broeders in hun grijze pakken weer voor me, terwijl ik de televisie uit zette. Het leek alsof mijn hersenen in elkaar werden gedrukt. Ik knikte. Wessel glimlachte verslagen, terwijl hij de meest depressieve teksten die de bijbel rijk is opsomde alsof ze sindsdien voor altijd in zijn geheugen gegrift stonden. ‘Er is niemand, die goed doet, niet tot één toe. Hun keel is een geopend graf, met hun tongen plegen zij bedrog, slangenvenijn is onder hun lippen’. Ik huiverde. In gedachten was ik terug bij broeder Jos, misschien wel de fanatiekste broeder van vergadering Westendorp. Broeder Jos sprak regelmatig over Romeinen 3. Het leek wel alsof hij er plezier in had, wanneer hij de gevolgen van de boosheid van de mensen schetste. ‘De raderen van Gods oordeel draaien onverminderd voort.’, sneerde hij dan. Pa en ma maakten nooit ruzie, in ieder geval niet wanneer wij erbij waren, maar dit keer was mijn moeder boos. Heel boos. ‘Was dat nou nodig?’, vroeg ze bijna huilend. Ze schudde haar hoofd, terwijl ze zijn angstaanjagende dreigement nog een keer citeerde. ‘De raderen van Gods oordeel... Met de kinderen erbij. Tjonge jonge’.

Ik wilde hem niet aanvullen. Veel te bang was ik, dat ik zijn verhaal zou beïnvloeden. Ik hing aan zijn lippen. Alles wat Wessel zei had lading. ‘Toen ik op de HTS zat was ik vaak depressief’, ging hij verder, ‘dat weet ik nu pas. Ik was heel erg bezig met het geloof. Ik voelde me eenzaam en ik maakte me zorgen over heel veel dingen. Dat ik zoveel zondige gedachten had en dat ik die niet kon stoppen. Over allerlei dingen, Arjen, ook over sex en zo’, fluisterde hij. Hij schudde zijn hoofd. ‘Ik maakte me zorgen of ik wel behouden zou blijven. Of ik wel naar de hemel zou gaan. Ik wist dat mijn gedachten niet goed waren, maar ik kon ze niet stoppen. Ik moest vaak aan die teksten van Romeinen 3 denken. Ik kon mijn gedachten gewoon niet meer onder controle krijgen. Wessel keek intens verdrietig. ‘Hoe hard ik het ook probeerde. ’s Avonds in bed was het het ergst. Ik kon er gewoon niet meer van slapen’. Hij staarde voor zich uit, terwijl hij daar zo zat, in mijn koeienstoel. Zijn schouders hingen naar beneden. ‘Deze houding’, dacht ik, ‘Ik kende die ergens van.’

Santiago de Compostella

Ik was onderweg naar Santiago de Compostella, in Spanje. Op de fiets. Een leraar geschiedenis op de pedagogische academie had me tijdens een van zijn lessen verteld over middeleeuwse pelgrims, die boete deden bij het graf van de heilige apostel Jacobus, één van de discipelen van Jezus, die daar volgens de overleveringen aangespoeld en begraven zou zijn. Sindsdien trokken ontelbaar veel pelgrims jaarlijks naar Santiago. Het liet me niet meer los. Op het moment dat ik mijn diploma op zak had sprong ik op Wessels mountainbike, omdat de mijne kapot was en fiets-te ik in mijn eentje met een volgepropte sporttas en een

iglotentje achterop richting zuiden, met als bestemming Santiago De Compostella in Spanje. Ik had de 'stabilisor' weer bevestigd op mijn bagagedrager. De stabilisor was het succes van onze eerste fietsvakantie samen. In een opwelling hadden we besloten om te gaan fietsen. We hadden geen geld voor de bus of voor de trein, laat staan om te gaan vliegen en een tent wilden we ook niet kopen. Dus spanden we een touw tussen twee bomen, waar we dan een zeil overheen legden die we aan weerskanten met haringen in de grond sloegen. Zo sliepen we half in de buitenlucht, terwijl we elke dag verder richting het zuiden fietsten. We sliepen op campings, in bossen, op een afgelegen plek in een dorpje of in de buurt van een boerderij. Soms kookten we kant en klaar uit blik, van een Aldi of de Lidl, maar meestal gingen we naar een snackbar of naar de McDonalds. Uiteindelijk kwamen we bij het meer van Genève terecht. De stabilisor was Wessels oplossing om te voorkomen dat de sporttas telkens scheef zakte en dan in de spaken terecht kwam. Het was toen nog een latje, dat we dwars op de bagagedrager legden, waar dan onze sporttas op stond. Door de unieke combinatie van eenvoud en gemak was de stabilisor nummer één van de successenlijst van onze fietstocht geworden. Maar omdat hij niet vast zat ging het onderweg nog steeds wel eens fout, in een scherpe bocht, in zandwegen of tijdens een afdaling. Dat had ik nu niet. Ik had hem met trekbandjes vastgemaakt. Een kleine ingreep, maar super effectief. Alleen oppassen dat ik mijn scheenbeen niet openhaalde bij het afstappen zonder tas, als ik 's avonds een biertje ging drinken ergens op een terras. Ik fietste ongeveer 100 km per dag en onderweg verzamelde ik de stempels voor mijn kaart, op de campings, bij kerkjes en in de kathedralen.

Zo kon ik straks laten zien dat ik de heilige stad op eigen kracht bereikt had en dat ik recht had op het Compostellaat, dat in de middeleeuwen gelijk stond aan een pas-separtout naar alle hemelse jachtvelden. Maar ergens in de Dordogne, ongeveer driekwart onderweg in Frankrijk, had ik een voicemail. Wessel. Zijn vakantie ging niet door, want zijn vriendin had de verkering uitgemaakt en nu belde hij om te vragen of hij het laatste stuk misschien met me mee mocht fietsen. ‘Tuurlijk mag dat’, zei ik enthousiast toen ik terugbelde, ‘leuk!’ Ik was gewend geraakt aan het alleen fietsen en er was niemand met wie ik mijn reis naar Spanje voort had willen zetten, behalve met Wessel. Twee broers, doodgegooid met het geloof, die van alles hadden gedaan om de schade weer in te halen, nu samen op pelgrimstocht. Om boete te doen, omdat ze hun geloof hadden laten vallen. Maar al aan de telefoon hoorde ik dat het hem veel deed, dat zijn vriendin bij hem weg was. Wessel klonk wanhopig. We overlegden kort en kwamen er op uit dat hij het beste de TGV kon pakken. In Dax, in het uiterste zuiden van Frankrijk, was een station. Daar zou hij uitstappen. Tegen de tijd dat hij zijn spullen zou hebben gepakt zou ik, inclusief de duur van zijn treinreis, wel ergens aan de voet van de Pyreneeën zijn, zo hadden we tijdens die peperdure belminuten berekend. Een kleine week later stond ik op een idyllisch perronnetje Dax, in het bloedhete Zuid-Frankrijk, te wachten op de trein waar mijn broertje in zat. Ik verlangde erg om hem weer te zien en ik was benieuwd of ons plannetje had gewerkt. Ik was nieuwsgierig of hij überhaupt wel zou uitstappen, want sinds dat ene gesprek hadden we alleen nog maar een paar keer gesmst. Op het moment dat de trein piepend tot stilstand kwam gingen bijna overal tegelijk de

deuren open. Helemaal achteraan stuiterde een grote vierkante kartonnen doos uit de trein die met een plof op het perron tot stilstand kwam. Een moment later stapte mijn broertje uit. Het voelde raar om hem daar zo ineens te zien staan, maar voor hem was het net zo bijzonder als voor mij. We straalden. Alles was goed gegaan, ondanks de problemen die hij had gehad bij het overstappen in Parijs. Hij moest met de tram van noord naar Zuid-Parijs, maar dat was met die enorme kartonnen doos niet handig, midden in de nacht. Een Fransman die ook die kant op moest had hem geholpen en nu stond hij hier, met zijn benen zo wit als melkflessen. Hij oogde vermoeid, maar ik zou hem wel oplappen. Ik had er zin in. Onze ontmoeting in Zuid-Frankrijk was intiem. Toen Wessel ziek was omhelsden we elkaar telkens wanneer we elkaar zagen. Van het ene op het andere moment was dat ontstaan. Onze vriendschap werd er nog intenser door dan hij al was. We vroegen ons wel eens af wat er gebeurd zou zijn wanneer we altijd al op deze manier met elkaar om waren gegaan, of wanneer we nog meer tijd zouden hebben gehad. Maar deze omhelzing, hier in Dax, was onze eerste omhelzing sinds we broers waren. Samen pakten we zijn fiets uit de doos en toen we hem in elkaar hadden gezet, fietsten we gebroederlijk naast elkaar naar de camping, waar onze tent op ons stond te wachten. Wessel op zijn eigen fiets en ik op de fiets die hij had geleend van onze neef. De laatste 1000 kilometer zouden we samen fietsen.

In shock

Eenmaal terug op de camping braadde ik een paar worstjes op mijn gaspitje. Wessel zat in kleermakerszit op zijn self-inflatable matje. We gingen eerst wat eten bij de tent

en daarna zouden we terugfietsen naar het centrum. Ik had er zin in. Eindelijk had ik iemand om tegenaan te kletsen en kon ik eens echt gezellig ergens gaan zitten, maar Wessel zat er verslagen bij. Hij zat voorovergebogen en staarde wezenloos voor zich uit. Zijn schouders hingen naar beneden en zijn handen lagen letterlijk op de grond. Hij had de eenzaamste, leegste blik in zijn ogen die ik van hem kende. Dat zijn vriendin de verkering had uitgemaakt vond hij verschrikkelijk. Wessel was een mooie jongen om te zien, maar op de één of andere manier had hij niet vaak vriendinnen. Hij ging wel eens uit, maar verkering had hij zelden. Lange tijd was dat ook lastig, wanneer je naar de vergadering van gelovigen ging en ook al gingen we niet meer, nog altijd viel het niet mee om een meisje van de wereld mee te nemen naar huis. Ze waren ook allemaal al zo ervaren, op seksueel gebied, terwijl wij nauwelijks droog waren achter onze oren. Dus als we al verkering hadden duurde het vaak niet langer dan twee maanden, ongeveer de tijd waarop het normaal was dat er wat meer zou gaan gebeuren dan zoenen. Dan werd het te spannend en maakten we het uit. Zo ging het steeds. We spraken er ook niet over, in ieder geval niet met elkaar. Ik zag wel dat hij zich er mee bezig hield, maar ik vroeg er niet naar. De liefde was het enige onderwerp waarover we niet spraken met elkaar, tot dit moment, hier voor onze tent in Zuid-Frankrijk. Hier probeerde hij te verwoorden wat het met hem deed, dat de verkering uit was. Ik kon zien dat hij zijn best deed om niet al te hopeloos over te komen, uit respect voor mij. Hij wilde mijn fietstocht naar Spanje niet verpesten, maar hij zat totaal aan de grond en het duurde niet lang voordat hij in huilen uitbarstte. Het leek wel alsof hij in een soort shock was. Hij kwam nauwelijks uit zijn

woorden. Hij hield maar van één vrouw en nu had ze de verkering uitgemaakt. Het was verschrikkelijk. De laatste keer dat ik hem troostte probeerde hij weer te voetballen, na zijn kruisbandoperatie. Wessel was een goede voetballer en hij wilde zo graag, maar het ging nog niet. Hij trok zich terug in de kleedkamer en daar zocht ik hem op. Ik streek met mijn hand door zijn dikke bos met haar en dat deed ik nu weer. ‘Kom op Wessel’, zei ik, niet vermoedend hoe veel pijn het hem van binnen deed. ‘Eet die worst op, anders doe ik het, want daarna gaan we een biertje drinken in Dax. En morgen fietsen we naar Spanje.’

Ziekelijke gedachten

‘Ik piekerde me suf, Arjen’, zei hij, terwijl hij zijn handen warmde aan een kop thee die ik voor hem gemaakt had. ‘Ik kon gewoon niet stoppen met al die negatieve gedachten. Ik wist niet hoe ik ze uit kon schakelen. Soms lag ik te huilen in bed. Het werd steeds erger’. Wessel ging nog wat meer voorover zitten. ‘Op een gegeven moment dacht ik: wat moet ik doen om hier weer vanaf te komen?’ Hij haalde zijn schouders op. ‘Ik raakte in paniek. Ik begon te denken dat ik misschien wel eerst ziek moest worden en het me dan misschien wel zou lukken om die gedachten onder controle te krijgen?’ Hij keek me aan. Er ging een rilling over mijn rug. Wessels blik was zo eerlijk dat hij moeite had om zich een houding te geven. ‘Dat ik eerst ziek zou moeten worden en dat ik daar dan zo bang van zou worden, dat het me dan wél zou lukken om op te houden met die gedachten’. Mijn broertje staarde voor zich uit. ‘Ik heb het niet gemerkt’, stamelde ik. Ik had het koud. Wessel schudde zijn hoofd. ‘Pa hoorde me een keer. Toevallig denk ik. Hij kwam op mijn kamer en probeerde

me te troosten, maar hij wist ook niet wat hij er aan kon doen. Ik had periodes dat ik gewoon bang was om naar bed te gaan. Achttien jaar was ik, bang om naar bed te gaan. Om dat licht weer uit te moeten doen. Dat was toch niet goed, Arjen?’ Ik schudde mijn hoofd. Ik kookte van binnen. De kloodzakken. Wessel vertelde me niet welke gedachten hem zo kwelden, maar vast en zeker had hij dezelfde innerlijke strijd als ik. Ook hij vroeg het zich af, net als ik. Deug ik dan wel? Kan ik mijn Schepper nog wel onder ogen komen, op die grote dag des oordeels? Had ik wel oprecht genoeg berouw gevraagd voor mijn zonden? Is het allemaal wel genoeg voor straks? Of wordt het toch dat geweest en het tandengeknars in dat eeuwige verdomde hiernamaals? Honderden keren moesten we het aanhoren. ‘Niemand redt het zonder het kruis van Christus. Niemand. Hoe je ook je best doet, je redt het niet’. Het zijn dit soort teksten die mijn broertje deze niet aflatende gedachtenstroom en die eindeloze slapeloze nachten hadden bezorgd. Het was de continue bangmakerij, het geestelijke terrorisme, dat werd uitgeoefend door de leidende broeders in die verschrikkelijke vergadering van gelovigen, die hem bleven achtervolgen. Nooit was het genoeg. Altijd was er die onzekerheid. Heb je wel echte toewijding? Weet je wel zeker dat je geen onreine geest in je hebt, die uitgedreven moet worden? Ben je wel gehoorzaam aan God? En geloof je wel onvoorwaardelijk? Of heb je toch nog twijfels en durf je nog steeds niet ronduit te beamen dat Jezus Christus voor jou aan het kruis gestorven is om jouw zonden weg te nemen? Is er wel die innerlijke bron van energie die jou blij maakt? Want, als dat niet zo is, hoe kun je dan de Heilige Geest wel hebben? En als je die niet hebt, heb je dan wel écht wel het kruis van Christus aan-

vaard? Of toch niet? Laat je niet verrassen! Denk er aan, voordat het te laat is! Of vergaat het jou net als die dwaze maagden uit Mattheus? En als jij het al hebt, wat doe je er dan mee? Vertel je het wel aan je vrienden? Of aan je buurjongens en aan je klasgenootjes? Of zit jij straks net als de arme Lazarus in de schoot van Abraham en moet ook jij toezien hoe al die anderen door de vlammen worden gepijnigd, in het eeuwige hiernamaals, genaamd de hel?

VAN LEEUWENHOEK

*And I am not frightened of dying. Any time will do, I don't mind.
Why should I be frightened of dying? There's no reason for it —
you've got to go sometime.*

Pink Floyd, The great Gig in the sky (1973)

File

De volgende ochtend zouden we samen naar Amsterdam rijden. Om 9.00 uur moesten we er al zijn en daarom namen we ons voor om vroeg op te staan. Maar ik was er nog steeds niet gerust op. Ik wist hoe het tegen kon zitten op de A12 en op de A2 en ik had er een hekel aan om te laat te komen, zeker nu ik de chauffeur was van mijn broer die kanker had en ik er voor moest zorgen dat hij op tijd zou zijn voor de eerste afspraak met zijn oncoloog. Althans, met deze oncoloog. Wessel had al verschillende oncologen gehad, eerst in Doetinchem, toen in Nijmegen, daarna in Indianapolis en morgen zouden we naar Amsterdam gaan. Naar het Antonie van Leeuwenhoek, waar we een afspraak hadden met dr. Kerst. Ik vond het spannend, Wessel niet. Misschien kwam het omdat hij al zoveel oncologen en ziekenhuizen gezien had, de laatste jaren, waaronder die in Indianapolis. Ook al moest hij nu naar hét kankerziekenhuis van Nederland. 'Het leven is net als een film, Arjen. Een spel. Een droom waaruit we straks ook weer wakker worden, als we sterven. Net zoals dat we iedere morgen wakker worden uit onze slaap', zei hij bijna lachend. 'Als je sterft word je eigenlijk ook wak-

ker, maar dan in een andere dimensie. En dan lijkt het net alsof het leven dat achter ons ligt ook maar een droom was. Alsof we ons voor niets zorgen hebben gemaakt'. Hij wachtte even om te kijken of ik hem kon volgen. 'Dit hele universum ligt in Gods gedachten', ging hij verder. Toen Zijn gedachten zich begonnen te kristalliseren, werd het zichtbaar in de fysieke wereld. Dat was zijn schepping Arjen en zo doen wij het ook. Zonder dat we het weten. Ook wij creëren onze wereld met onze gedachten, zonder dat we ons er bewust van zijn. We realiseren ons niet hoe belangrijk onze gedachten zijn. Met onze gedachten bepalen we onze toekomst. Het zijn onze gedachten die ons leven maken. Wanneer we onszelf iets krachtig voorstellen, dan gebeurt het ook... Echt waar?' Wessel keek me indringend aan. Ik had de laatste tijd wel vaker college van hem gehad, maar deze had ik nog niet eerder gehoord. Hij had het ongetwijfeld geleerd van zijn leermeester, in Trinidad en Tobago. Mijn hoofd tolde van zijn theorie. Het klonk controversieel, maar van wat ik er van begreep, vond ik wel dat hij het zeggen mocht. Hij was per slot van rekening degene die ernstig ziek was. Hij zou binnenkort zelf ontwaken uit de droom waar hij net over sprak, hoe erg ik het ook vond. 'OK', blufte ik, terwijl ik deed alsof ik het begreep. 'Dan nemen we morgen de proef op de som.' Wessel luisterde aandachtig, terwijl ik mijn voorstel deed. 'OK, normaal gesproken rij je file', begon ik, 'wanneer je om 9.00 uur 's ochtends van Arnhem naar Utrecht en van Utrecht naar Amsterdam rijdt'. Wessel knikte. Hij was al een poosje niet meer in Nederland geweest, maar hij nam het voor waarheid aan. 'Tenzij het vakantie is, maar dat is het nog niet. Wat dacht je ervan', ging ik verder, 'wanneer we ons nu eens krachtig voor zouden nemen dat we

morgen geen file zullen rijden?’ Wessel genoot. ‘Een prima voorstel Arjen’, zei hij op een manier waarop het ook allemaal nog een grap had kunnen zijn. ‘Zeer geschikt’. Hij lachte en samen namen we het ons voor. Samen visualiseerden we dat we de volgende ochtend onderweg naar Amsterdam in de spits niet langzaam zouden hoeven te rijden en al helemaal niet stil zouden komen te staan. We namen er echt even de tijd voor. Met zijn tweeën waren we een paar minuten stil en allebei dachten we geconcentreerd aan een autobaan met voldoende ruimte om ons heen. De auto’s reden allemaal door, in onze gedachten.

Ik was ruim op tijd en Wessel ook. We reden de autobaan op, maar onze afspraak van de avond er voor was geen onderwerp van gesprek meer. Ik sprak er niet over en Wessel ook niet. Misschien was ik bang dat ik degene was die de magie zou doorbreken en misschien dacht hij wel het zelfde. Het leek alsof er van begin af aan een onuitgesproken afspraak was dat we het er niet over zouden hebben en misschien kwam het wel daardoor dat hoe dichters we in de buurt van Amsterdam kwamen, hoe normaler we het begonnen te vinden, dat we door konden rijden. Hoe meer onze kosmische proef op de som naar de achtergrond verdween, des te meer ze bewaarheid begon te worden en zonder dat we ons er nog langer van bewust waren, reden we in één ruk van Arnhem naar Amsterdam. In de spits. Nou ja, spits, er was geen spits. We konden steeds blijven doorrijden. Pas toen we voor de slagboom stonden van het parkeerterrein van het Antonie van Leeuwenhoekziekenhuis in Amsterdam, stonden we voor het eerst echt helemaal stil. Op de parkeerplaats keken we elkaar aan. We checkten of we allebei hetzelfde dachten. Dat deden we,

zonder er nog steeds iets over te zeggen. We zagen het aan elkaars gezicht. We vonden het schitterend wat er gebeurd was, maar we hadden geen verhaal. Zelfs tegen elkaar niet. Onze stille afspraak om het er niet over te hebben bleef van kracht, ook toen we er waren. We hadden toch niks. Ze zouden het onzin vinden wanneer we zouden vertellen wat we hadden getest en ze hadden ons net zo min geloofd dat het ook echt gebeurd was. Dat we op het hoogtepunt van de spits in anderhalf uur van Varsseveld naar Amsterdam waren gereden. Alles zat mee, toevallig.

AVL

De vriendelijke juffrouw achter de balie wees naar de gang. Daar achter de klapdeur was een wachtkamer waar we plaats konden nemen, het kon niet missen. Iemand zou ons op komen halen. We liepen er rustig naar toe en ondanks dat er maar weinig mensen zaten gingen we precies naast elkaar zitten. Instinctief zocht ik naar iets om te lezen, zodat ik tussendoor het gebouw en de sfeer nog wat meer in me op kon nemen. Na een poosje nam een donkere zuster Wessel mee. Een aantal keer kwam hij terug, maar werd hij ook weer opgehaald en meegenomen naar andere kamertjes, om een serie onderzoeken te ondergaan. Eén van die keren was om bloed te prikken, hoorde ik, maar van de andere keren wist ik niet wat er gebeurde. Ik vroeg er ook niet naar. Na een poosje kwam hij terug en terwijl we opnieuw zaten te wachten, bedacht ik dat hij eenmaal terug uit Amerika toch weer voor het beste ziekenhuis had gekozen. We moesten en zouden naar Amsterdam. Ik leidde er uit af dat hij nog steeds strijdbaar was. Hij had ook naar Doetinchem kunnen gaan. Doetinchem was veel dichterbij huis. De kaarten waren toch al

geschud? Dr. Foster had hem geadviseerd om weer naar huis te gaan. Terug naar Nederland. Naar zijn familie en naar zijn vrienden. Hij kon niets meer voor hem doen en ook al is Amerika niet the place to be wanneer je ziek bent, de boodschap van dr. Foster was duidelijk. Maar toch zaten we nu hier, in het bekendste en beste kankerziekenhuis van Nederland. Waarom? Had hij toch nog hoop dat hij weer beter kon worden? Of was hij gewoon nog niet klaar voor 'Doetinchem'? En hoe lang zou het eigenlijk allemaal nog gaan duren? Sommige dingen die hij besloot begreep ik niet, maar ik durfde er ook niet naar te vragen. Ik weet niet waarom. Misschien was ik wel bang om hem terug te werpen met mijn nuchtere verstand en zei ik daarom liever niets. Er was toch iets wat hij heel goed deed. Al vier jaar lang had hij kanker en dan een vorm waarvan men in Nijmegen al na een paar behandelingen had gezegd, dat die heel bijzonder was. Hij zou niet langer dan zes maanden hebben om nog te doen wat hij graag wilde en niet langer dan een jaar om afscheid te nemen van zijn dierbaren. Maar hij was er nog steeds.

NU

Na een poosje bracht de zuster ons naar een wachtruimte waar Dr. Kerst ons op zou komen halen. Met zijn drieën liepen we via de grote aankomsthal door een schuifdeur, in de richting van een grote wachtruimte. Er stonden allemaal verschillende soorten tafels en stoelen en op de salontafels lagen allerlei tijdschriften. Het was net alsof we in een La Place restaurant waren, maar dan in het Antonie van Leeuwenhoekziekenhuis in Amsterdam. De mensen in de wachtruimte zaten te lezen of gewoon alleen maar op hun beurt te wachten. Aan de zijkant stonden allemaal

kleine balies waar je informatie kon krijgen, of nieuwe afspraken kon maken, denk ik. We namen afscheid van de zuster en namen plaats op een kruk, aan een wat hogere tafel. Mijn blik kruiste een oudere man, die ik aankeek alsof het de normaalste zaak van de wereld was dat ik hier nu zat.

Na een poosje stootte Wessel me onder tafel aan. Hij knikte naar beneden, in de richting van een meisje. Of liever gezegd een jonge vrouw. Snel probeerde ik nog te ontdekken wat er zo bijzonder aan haar was, zodat ik misschien nog had kunnen doen alsof ik al had gezien, wat hem nu ook opgevallen was, maar ik zag het niet. De vrouw leek me ongeveer 30 jaar en ze had een doek om haar hoofd. Op deze plek durfde ik wel te raden waarom dat was, maar dat zal hij niet bedoeld hebben. Ik begon verder te zoeken. Ze zat op een stoel, met haar ene been over het andere. Ook met hoofddoek was duidelijk te zien dat het een schitterend mooie vrouw was om te zien. Er was een tijd dat haar uiterlijk de reden was waarom hij me op haar attent zou hebben gemaakt, maar ook daar geloofde ik niet meer in. Er moest een andere reden zijn, maar wat? Hij stootte me nog een keer aan om me precies dat te laten voelen, maar terwijl ik steeds koortsachtiger begon te zoeken naar wat deze vrouw nu anders maakte dan al die andere mensen in deze wachtruimte verstreek de tijd. Het begon gênant te worden. Opnieuw stootte hij me aan, ditmaal met zijn elleboog, maar het was niet meer om me te laten voelen waarom ik het nog steeds niet zag, Wessel wilde me helpen. Zonder iets te zeggen dwong hij me om naar zijn ogen te kijken, zodat hij heel gericht kon aanwijzen wat hem wel opgevallen was en mij niet. Hij richtte

zijn ogen op haar schoot en knikte er nog een keer naar toe. Naar het boek dat ze vast had? Ze las inderdaad een boek, maar de helft van de mensen hier zat te lezen. Plot-seling ontdekte ik wat hij al veel eerder had gezien, maar wat mij gewoon nog niet opgevallen was. Het was de kleur van het kaft. Ik glimlachte en bewonderde zijn scherp-zinnigheid. Het meisje las 'De Kracht van het Nu', van Eckhart Tolle. Het was het eerste boek dat ik helemaal uit las, na de Bijbel. Ik had het van hem gekregen. Misschien gaf hij het me, omdat hij graag wilde dat ik bij hem in de buurt kon blijven, zodat er in ieder geval nog iemand was die hem een klein beetje kon bijhouden en kon begrijpen waar hij mee bezig was. We waren niet zo gewend om dit soort spirituele boeken te lezen. Na Tolle kreeg ik nog veel meer boeken van hem. Het leek wel alsof hij het zorgvuldig plande, wat hij me gaf. Er zat een opbouw in. Het was net alsof hij me op afstand aan het herprogrammeren was, me misschien wel op het zelfde pad wilde zetten als dat hij zelf ook doorlopen had. Hij deed het bewust. Wessel vond het leuk om me van zijn nieuwe kennis op de hoogte te brengen. Hij kon er schitterend over vertellen. Eigenlijk was ik zijn leerling geworden. Mijn kleine broertje werd mijn grote voorbeeld. Van de beachboy met zijn prachtige vrouw en zijn droombaan in Amerika, tot de intens gevoelige en wijze jongeman, die bezig was met de ultieme zoektocht naar zichzelf.

Einhorn himself

'Meneer Lievers...' Een jonge, goed uitziende arts stond in het begin van de gang richting de spreekkamers, terwijl hij vragend over de hoofden van de mensen in de wachtkamer keek. Hij droeg zijn doktersjas nonchalant geopend en hij

hield een map geklemd onder zijn arm. Wessel stond op. Ik schoof naar voren op mijn kruk, en aarzelde, terwijl ik hem afwachtend aankeek. Wilde hij dat ik mee zou gaan? Of had hij liever dat ik hier zou blijven wachten? Ik liet het aan hem over. ‘Ga je mee, Arjen?’, vroeg hij. Ik knikte. ‘Tuurlijk’, zei ik. Stiekem was ik trots dat hij me meevroeg naar Amsterdam en ook dat ik nu mee naar binnen mocht. Dat ik bij hem was. Ik zou alles voor hem doen. Dr. Kerst liep voorop. Al snel bereikten we zijn kleine kantoortje. Aan de zijkant stond een tafel met een computer er op en voor de tafel stonden twee stoeltjes. We gingen zitten. Tussen ons in, ergens in het midden van de tafel lag het vuistdikke dossier dat we mee hadden genomen. Op het beeldscherm dat aan de zijkant op tafel stond konden we meekijken naar de foto’s die waren genomen. Of ze uit het dossier kwamen of dat ze zojuist in één van die kamertjes waren gemaakt wist ik niet. Ik gokte het laatste, omdat we anders naar foto’s zaten te kijken die al weer een paar maanden oud waren. Dr. Kerst begon met het stellen van een paar standaardvragen. Wanneer de diagnose was? Hoe de behandeling verlopen was? Hoe hij zich voelde?, enzovoort. Wessel begon te vertellen. Over het begin van zijn ziekte, in november 2003 en over zijn allereerste klachten, wanneer hij zijn balzak aanraakte. Hij vertelde over de kijkoperatie in Doetinchem, over zijn operaties in Nijmegen en over de bestralingen die daar op volgden. In eerste instantie waren er twee kliertjes in zijn lies niet goed. Die werden toen weggehaald. De kanker zou helemaal weg zijn, werd hem verteld, of het moest nog in zijn grote teen zitten, want daar hadden de artsen in Nijmegen niet gekeken. Toch kwam de kanker na een aantal maanden terug, bleek uit de scans, waarop ze zeiden dat ze het toch

niet ruim genoeg hadden weggesneden. Op het snijvlak moesten nog restanten hebben gezeten, die weer waren gaan groeien, op dezelfde manier als wanneer je onkruid aan het wieden bent, waar je soms ook iets over het hoofd ziet of onderweg iets verliest. Zo werd het hem althans verteld. Wessel vertelde ook over de tweede operatie en over de derde. En dat het littekenweefsel als gevolg van de operaties op een gegeven moment ook kanker werd. Hij vertelde dat men toen van strategie veranderde en overging op de bestralingen.

Dr. Kerst luisterde aandachtig, maar zijn ernstige blik naar Wessel viel me steeds meer op. Was het alle ellende die Wessel opsomde die hem zichtbaar aanging? Of dacht hij al na over hoe hij zou formuleren dat het ook hem niet zou lukken om hem weer beter te maken? Ik luisterde gefascineerd naar Wessels verhaal, maar de signalen die dr. Kerst afgaf registreerde ik ook. We waren in Amerika. Een vriend van een collega van hem had banden met het ziekenhuis in Indianapolis, waar dokter Einhorn werkte. ‘Jij bent behandeld door dr. Einhorn himself?’ ‘Niet door Einhorn zelf’, antwoordde Wessel, maar ik lag op zijn afdeling en ik ben behandeld door zijn team. De chemokuur viel onder de supervisie van dr. Einhorn. Hij heeft wel aan mijn bed gestaan. Dr. Foster heeft me geopereerd’. Dr. Kerst keek hem vol ontzag aan en veegde met zijn hand over het dossier, dat nog altijd tussen ons in lag. Hij was onder de indruk van de manier waarop Wessel zijn verhaal vertelde en wat hij allemaal mee had gemaakt, maar ik zag ook weer die blik die me al eerder opgevallen was. Het was een blik die boekdelen sprak. Je kon de boodschap bijna van zijn gezicht aflezen. Als het Einhorn niet gelukt

is om jou beter te maken, hoe zou het mij dan wel moeten lukken? Einhorn was God. En dat was ook precies wat hij zei. Misschien voelde ik wel hetzelfde als Wessel, op dat moment, alsof ik Wessel was. Over enkele ogenblikken zou dr. Kerst iets tegen mij zeggen, wat mij zou gaan overkomen en het was iets dat ik niet wilde. Voor het eerst luisterde ik naar een arts en voelde ik van heel dichtbij mee hoe het zou zijn, wanneer er op deze manier over jou gesproken wordt. Over jouw lichaam. Over jouw ziekte en over jouw kansen. Over jou. Zo meteen zou de dokter gaan zeggen hoe het met mij zal aflopen. Wat er met mij aan de hand is en wat mijn kansen zijn. Voor Wessel was het gesneden koek, maar ook hij had dit een paar jaar geleden voor de eerste keer meegemaakt. In Nijmegen. De artsen moesten na de eerste berichten bakzeil halen. Ze vertelden hem dat hij een zeldzame vorm van kanker had en dat hij niet meer beter zou worden van zijn ziekte. Hij zou nog een jaar of misschien nog iets langer te leven hebben, maar niet veel langer. En nu zat ik naast hem. Voor mij was het de eerste keer dat ik dit meemaakte. Diep van binnen had ik misschien nog wel een sprankje hoop. Dat het allemaal maar een boze droom was en dat dr. Kerst ons zo dadelijk alsnog op een liefdevolle manier uit die droom zou gaan helpen. Dat Wessel weer gezond zou gaan worden. Misschien wel omdat er een nieuwe techniek was die ze op hem zouden uitproberen, of een nieuw medicijn, dat eigenlijk voor een andere ziekte bedoeld was, maar dat stom toevallig een spectaculair positieve uitwerking bleek te hebben op jonge mannen met een vergevorderde vorm van bijbalkanker. Ik spitste mijn oren. Alle bronnen die informatie konden bevatten in mijn lichaam stonden open. Ik voelde het. Iedere cel in

mij was attent. Alles wat zo meteen tegen mij gezegd zou gaan worden, zou met een tatoeagepen met scherpe randjes in mijn brein worden gegraveerd. Alles wat de dokter zou gaan zeggen zou gaan gebeuren. ‘Het ziet er ernstig uit’. Dr. Kerst keek ons met een bedroefde blik aan. Zijn woorden sneden als een slagmes door mijn ziel. Ik wilde vluchten. Ik wilde keihard wegrekken van dit oordeel. ‘Het is maar een droom’, schreeuwde ik van binnen, maar het was te laat. Het hoge woord was er al uit. Ik werd volledig stil van binnen en ik durfde Wessel niet meer aan te kijken, al voelde ik wel dat hij heel rustig was. Op de foto’s was te zien dat de kanker zijn darmen had bereikt. Het zou een kwestie van tijd zijn, voordat hij hier de eerste serieuze problemen van zou gaan ondervinden. Dr. Kerst schetste het scenario van een operatie. Stukken darm konden verwijderd worden en de goede stukken konden weer aan elkaar worden bevestigd. Het zou er toe bijdragen dat het spijsverteringsproces weer op gang kon komen, maar hoe lang dit stand zou houden en wat er daarna zou gaan gebeuren, vertelde hij niet. Gelukkig niet. Wessel vroeg nog naar meer mogelijkheden, om bijvoorbeeld een stent te plaatsen, die zijn darmen voor een langere periode open zou kunnen houden en hij vroeg of er nog andere manieren waren die zijn leven nog zouden kunnen verlengen, maar ik hoorde ze niet meer. Ik wilde het niet meer horen. Ik weigerde te geloven dat we in het stadium waren aangeland, waarbij we rekening moesten gaan houden met steeds meer klachten en met dat onvermijdelijke einde. Maar in dat stadium zaten we wel.

Het was tijd geworden om afscheid te nemen. De volgende keer zouden we naar Doetinchem gaan, ook in verband

met de afstand. Daar was de zorg die Wessel nodig had ook goed. We gaven dr. Kerst allebei nog een hand, waarna we via de mooie wachtkamer naar de uitgang van het ziekenhuis wandelden. In de aankomsthal greep het me naar mijn keel. Snel keek ik de andere kant op. Misschien kon de wind die zachtjes door de hal waaide me nog helpen om mijn tranen sneller te laten verdampen, zodat hij niet zou zien dat ik gehuild had, maar toen we door de draaideur naar buiten liepen kon ik mijn verdriet niet langer verbergen. Hij zag het. 'Sorry, hilde ik. 'Ik vind het gewoon zo erg...'. Wessel sloeg een arm om me heen en keek me vol passie aan. 'Geeft niet Arjen. En trouwens, de dokter bepaalt niet wanneer ik dood ga'.

SRI VASUDEVA

*Emancipate yourselves from mental slavery
No one but ourselves can free our minds.*

Bob Marley, Redemption Song (1980)

Een Hindoeïstische leraar in een kerk

17 juni 2007. De zon stond bijna op zijn hoogste punt aan de hemel en er was geen wolkje aan de lucht. Iedereen was er. Pa, ma, mijn broers en zussen en nog wat vrienden. Een paar dagen nadat we naar Amsterdam waren geweest mocht ik weer een hele dag met hem op stap. Sri Vasudeva gaf een lezing in Naaldwijk, net onder Den Haag en Wessel had ons allemaal uitgenodigd. De titel van de lezing was 'Wat je denkt, wordt werkelijkheid'. Wessel stond te popelen om zijn leermeester weer te zien. Hij woonde sinds een paar maanden weer in Nederland. Wessel was een stuk minder mobiel geworden en daarom was het fantastisch dat Vasudeva nu naar Nederland kwam. Maar wat hij misschien nog wel leuker vond, zijn familie zou hem nu ook een keer in het echt gaan zien. 'Je krijgt niet zo vaak de kans om iemand te zien die verlicht is, zei hij tegen me, alsof er iets heel bijzonders ging gebeuren. Ik was ontzettend nieuwsgierig, na alle verhalen die ik al over hem gehoord had. Natuurlijk ging ik mee. Tien jaar geleden was het, dat we samen afscheid hadden genomen van het geloof in die tent in Zelhem en nu zouden we weer samen naar een kerk gaan. 'Misschien is het wel leuk om pa en

ma ook mee te vragen?’ ‘Ja, waarom niet?’, antwoordde ik, mezelf serieus afvragend of pa en ma dit wel zouden trekken, een Hindoeïstische leraar in een kerk. Wessel knikte. ‘Ik bel ze wel’.

Zoek het Zelf in je

Mijn eerste kennismaking met Vasudeva was door zijn boek. Ik kreeg het van Wessel. Het had een witte kaft en er stond een grote rode roos op. Ik aarzelde om het te lezen. Dit was nog weer wat anders dan ‘De kracht van het Nu’. Tolle had wat sympathieks. Zijn stiltetheorie was universeel. Tolle was razend populair, vooral in Amerika, door de Oprah Winfrey Show. Iedere week keken miljoenen mensen over de hele wereld naar Oprah en Eckhart, waaronder ik. Maar wie had er nu van Sri Vasudeva gehoord? ‘Zoek het Zelf in je’ was een boek van een totaal onbekende Hindoeïstische leraar. De strategieën van de vergadering van gelovigen hadden hun uitwerking niet gemist. Ik was bang dat er dingen in zouden staan die me zouden afschrikken of waar ik me helemaal niet in kon vinden. Ik wist ook helemaal niet wat het Hindoeïsme en het Boeddhisme inhielden. Ik had geen idee. Ik had me er echt verre van gehouden, precies zoals het advies van de broeders luidde. En toen we uit de vergadering waren gestapt, waren er eerst nog wel andere dingen waar ik me in zou gaan verdiepen, voordat ik ging kijken naar waar je nog meer in kon geloven. En al helemaal niet in een of andere oosterse religie. Ik had het wel een beetje gehad met het geloof. En nu moest ik iets gaan lezen over het Hindoeïsme? Misschien stonden er wel dingen in die totaal tegen mijn gevoel in zouden gaan. Misschien vond ik het wel niks. Wat dan? Was ik hem dan kwijt?

Alleen

De tweede avond dat hij er was had ik hem huilend aan de telefoon. Hij zat daar moederziel alleen bijna helemaal aan de andere kant van de wereld in een ashram van een totaal onbekende man, die hem de eerste twee dagen verschrikkelijk vroeg liet opstaan, zijn stoep liet vegen en het onkruid in zijn moestuin liet wieden, maar hem verder volledig negeerde. Na twee dagen belde hij me op. Hij realiseerde zich heel goed dat ik me flinke zorgen zou kunnen gaan maken, maar hij moest iemand spreken. 'Ik denk dat er nog wel wat gaat gebeuren', blufte ik. 'Als ik jou was zou ik rustig afwachten. En als je het toch niks vindt dan boek je je vlucht gewoon om en ga je weer lekker naar huis. Desnoods kom ik je halen Wessel.' Ik hoopte dat ik hem wat moed insprak, al lukte dat bij mezelf maar half. Wessel klonk eenzaam. Hij had net de zwaarste tijd van zijn leven achter de rug. De hele molen had hij doorlopen, maar het was een aaneenschakeling van ellende. Jaren lang. Iedere keer weer was er weer die grote teleurstelling, steeds wanneer hij er lichamelijk net weer een beetje bovenop begon te krabbelen. Operaties, bestralingen, operaties, nabestralingen, de zware chemokuur, de maat was vol. Hij kon het niet meer aan. Die laatste kuur trok hij niet meer. Hij zou het over een andere boeg gooien. En nu was hij via een collega iets op het spoor gekomen, maar hij wilde eerst zelf op onderzoek, voordat hij uitleg zou geven. Eerst wilde hij er zeker van zijn of het iets was. 'Naar Trinidad en Tobago?', vroeg ik. 'Waar ligt dat eigenlijk? Mijn vraag symboliseerde het toppunt van onwetendheid. Ik had moeten vragen wat dat voor iemand was, die Vasudeva, en wat hij daar zou gaan doen, maar ik kon niets anders uitbrengen dan dat. Ik snapte er niets

van, maar Wessel boekte instinctief zijn ticket en vloog naar Zuid-Amerika. En nu zat hij daar, hevig twijfelend of zijn beslissing wel de juiste was geweest. Zijn vrouw was alleen achtergebleven in dat enorme huis in Amerika, zijn familie was nauwelijks op de hoogte en zelf voelde hij zich verschrikkelijk alleen. Maar het was het laatste telefoontje dat ik van hem kreeg uit Trinidad en Tobago. Twee weken later vloog hij terug, maar de man die uit het vliegtuig stapte, was iemand anders dan de man die vertrokken was. Wessel was zelfverzekerd, vriendelijk en rustig, maar het opvallendste was dat hij niet bang meer was. Hij had geen angst meer. In de twee weken in die ashram had hij een ongelooflijke transformatie doorgemaakt en vanaf het moment dat hij weer terug was van zijn retreat bij Sri Vasudeva troostte Wessel ons, als wij verdrietig waren, in plaats van wij hem. Wessel keek anders uit zijn ogen, hij dacht anders en hij deed anders. Alles was anders. Hij begon te mediteren, meestal twee keer per dag, soms vaker. In ieder geval 's ochtends en 's avonds. Soms at hij nog vis of kippensoep, maar verder at hij geen vlees en dronk hij ook geen alcohol meer. En dat vergeleken met de Wessel van de kermis die vier dagen lang achter elkaar hamburgers at en van alle bezoekers per se het eerste en het laatste biertje van de dag wilde drinken. Wessel was een andere man geworden. De nieuwe Wessel liep bijna iedere dag hard, mediteerde, deed trouw zijn Yoga en las bijna iedere minuut die hij te besteden had. Telkens als ik hem zag, had hij een boek in zijn handen, van schrijvers met onuitsprekbare namen. Paramahansa Yogananda, Sogyal Rinpoche, Sri Yukteswar, Swami Muktananda, Nityananda, Krishnamurti, Vivekananda, Vasudeva en nog veel meer. Ook het lezen had zijn uitwerking. Wessel was altijd

al spitsvondig in zijn taalgebruik en in zijn humor, maar het lezen zorgde er voor dat hij nog veel creatiever werd. Je kon zien dat hij veel meer ruimte kreeg in zijn hoofd. Alles wat hij zei was raak. Zijn kennis groeide. Mijn kleine broertje werd een grote inspirator voor mij. Hij kreeg een andere mening over allerlei vraagstukken, veel minder veroordelend en veel genuanceerder. Hij sprak veel meer vanuit een geheel. Eigenlijk was alles wat hij zei fijn om naar te luisteren. Wessel las ons allemaal de les. Zelfs pa werd op zijn eigen terrein verslagen. Lange tijd spraken we niet meer over spiritualiteit of over de bijbel. Sinds we uit de vergadering waren was het een soort taboe geworden. En wanneer we er al over spraken dan was het meer uit frustratie. Af en toe vloekten we zelfs. Zo lieten we elkaar weten dat het goed met ons ging en dat er geen haar op ons hoofd was die er nog aan twijfelde om ooit weer terug te keren naar die akelige tijd van toen. Ook dat veranderde. Het respect kwam terug, sinds Wessel de bijbelteksten begon uit te leggen zoals ze volgens hem echt bedoeld werden. Het werd weer een issue, de bijbel en ik vond het weer interessant en leuk om er over na te denken. Om er weer naar te luisteren. Geen dogma's meer en enge leerstellingen of bangmakerij over het hiernamaals, maar de kennis, die er allemaal nog was, nu geredeneerd vanuit een veel universelere en veel sympathiekere wet. Vanuit de kunst van het leven. Wessel ontdekte de bijbel helemaal overnieuw. En naast dat hij zich enorm verdiepte in de oosterse filosofie las hij ook veel esoterisch werk en veel boeken over de invloed van onze geest op ziekte. Ik bewonderde zijn kennis en de manier zoals hij die toepaste. Door zijn lichamelijke oefeningen en zijn mentale training werd zijn lichaam ook mooier. Hij werd een nog

veel mooiere jongen dan hij al was. Hij viel af, niet door zijn ziekte, maar door zijn andere gewoonten en hij werd weer net zo pezig als in zijn puberjaren. Het viel me op dat het wit van zijn ogen steeds witter werd en zijn haar kreeg ook een andere kleur. Het was veel zachter geworden. Het was net alsof zijn haar zijn transformatie symboliseerde.

Tweederangs christenen

Een beetje stuntelig schuifelden we achter elkaar aan, tussen de rijen met houten stoelen door, totdat we niet verder hoefden en we met zijn allen konden gaan zitten. De kerk zat al aardig vol en daarom hadden we snel een rij uitgekozen, waar we in ieder geval met onze familie nog naast elkaar konden zitten. De reis naar Naaldwijk was goed verlopen en nu was ik blij dat iedereen zat. We waren misschien wat aan de late kant, maar het was maar goed dat we niet meer helemaal vooraan konden zitten, want Wessels buik ging soms erg tekeer en dat was goed te horen, zeker als het zo meteen stil zou worden. De laatste paar dagen ging het eten steeds moeilijker. Het voedsel in zijn darmen werd niet meer goed doorgelaten, precies zoals dr. Kerst voorspeld had. Plotseling gebeurde dat dan wel waarop zijn buik een geluid maakte alsof het laatste beetje water door de gootsteen ging. De operatie aan zijn darmen stond al gepland, maar hij wilde naar Vasudeva. Hij trotseerde de schaamte voor het gerommel in zijn buik. Wessel moest zijn leermeester zien. Er schoten van allerlei gedachten door me heen. Wat een ongelooflijk schouwspel was het eigenlijk. Naast me aan een kant zaten pa en ma en een stukje verder op aan mijn andere kant, tussen mijn andere broers en zussen, zat Wessel naast zijn vrouw. Een paar jaar geleden had ik geen idee gehad wat

dit in godsnaam allemaal te betekenen zou hebben, wij hier allemaal op een rij in deze kerk in Naaldwijk. Ik kon er wel van huilen. Mijn broertje kreeg kanker en op zijn zoektocht naar genezing was hij een hindoeïstische leraar tegengekomen, bij wie hij geestelijke genezing zocht, in de hoop dat zijn lichaam het voorbeeld van zijn geest zou volgen. En nu zaten we hier met zijn allen, opgegroeid in de vergadering van gelovigen, in een kerk, te luisteren naar een goeroe die zou gaan vertellen dat God in onszelf zit en dat wat je denkt werkelijkheid wordt.

Het waren maar tweederangs Christenen, die kerkgangsters. God had waarschijnlijk wel een plaatsje voor ze bereid, in de hemel, maar ze zouden toch zeker niet als eerste opgehaald worden. We zeiden het niet hardop, maar wanneer de laatste stoeltjes in het huis van Onze Vader verdeeld zouden worden, straks, dan zouden wij daar toch zeker wel getuige van zijn. Maar we moesten blijven uitkijken, zeiden de broeders. We mochten niet worden ingehaald door de mensen uit de kerk. De laatsten zouden wel eens de eersten kunnen zijn, waarschuwden ze. En daarom moesten we nog eenvoudiger gaan geloven in het werk van het kruis. We moesten ons nog meer realiseren dat we echt goed fout zaten en dat we een redder nodig hadden. Zolang dat besef nog maar dieper zat dan bij die andere Christenen zaten we goed. De mensen uit de kerk en de wetenschappers wisten niet wat wij wisten. Dat kon ook niet, want het was die arme stakkers niet gegeven. Ons wel. Wij kenden het geheimenis. Ons was het gegeven, hun niet. De wereld kon nog zo hebben gestudeerd, maar ze hadden een sluier voor hun ogen. Ze zagen niet wat wij zagen en ze voelden ook niet wat wij voelden. Maar het

mochten geen parels voor de zwijnen zijn, deze kennis die wij hadden. Want het zou ons zo maar afgenomen kunnen worden. De gelovigen uit de kerk zouden ons voorbij kunnen streven. Een paar broeders waren er geweest en ze hadden gezien dat de Heilige Geest ook daar af en toe aanwezig was. Daarom moesten we blijmoedig zijn, want we waren soms nog te lauw, exact zoals de apostel Paulus in het nieuwe testament voorspeld had. We moesten vragen aan onze almachtige God, of hij ons hart nog meer zou willen vullen met Zijn liefde en of we iedere dag nog meer mochten beseffen dat we het niet alleen konden. Continu moesten we onszelf er aan herinneren wat er in Johannes 3:16 stond, namelijk dat God zijn enig geboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft niet verloren ga, maar eeuwig leven heeft.

Een heiden

Een mevrouw van Blue Star Holland was nog bezig met de inleiding, maar ondertussen was Vasudeva al via een klein deurtje aan de zijkant naar binnengekomen. Vasudeva was een lange slanke man. Hij had donker, krullend haar, hij kaalde een beetje en hij had een hele vriendelijke uitstraling. Iemand spelde hem een microfoontje op zijn hagelwitte hemd waarna hij het podium opstapte en nadat de mevrouw van Blue Star hem het woord had gegeven klonk een voorzichtig applaus door de kerk. Vasudeva vouwde zijn handen en maakte het namaskargebaar, maar voordat hij begon te praten, keek hij de mensen in de kerk eerst in alle rust aan. Vasudeva was een charismatische man, dat kon je direct zien. Hij had een klassieke Hindoeïstisch getinte huid en het was net alsof zijn manier van bewegen een beetje in slow motion ging. Zonder iets te

zeggen keek hij de menigte aan en koos hij verschillende mensen uit om zijn blik kort op te laten rusten. Hij glimlachte warm. Zijn tanden en zijn ogen waren zo wit als zijn hemd en hij had een lange nek, viel me op. Sri Vasudeva had ook een hele lieve stem. Er was een tolk, maar door zijn rustige en duidelijke manier van spreken en de prettige tussenpozen die hij gebruikte was hij zelfs voor iemand die niet goed Engels spreekt goed te verstaan. Met zijn kaarsrechte rug en zijn handen steeds op zo'n manier gevouwen dat alleen zijn vingertoppen elkaar raakten vertelde hij over zijn persoonlijke ervaringen en over zijn eigen zoektocht naar geluk. Vasudeva sprak over hoe je op ieder moment gelukkig kunt zijn en hoe je echte liefde in je hart kunt vinden. Hij was een heel goede spreker. Het viel me op dat we in een kerk zaten en dat we luisterden naar een man die sprak over God en over geest, maar toch had hij een totaal andere boodschap dan die je normaal in een kerk hoort. Vasudeva had een veel universelere waarheid. Het was net alsof hij een Jood, een Christen, een Moslim, een boeddhist en een Hindoeïst tegelijk was. Hij citeerde uit de bijbel en hij noemde God, maar wat hij zei was niet christelijk. Hij sprak met veel liefde en energie en ik ontdekte dat de verschillen tussen de wereldreligies wel eens veel kleiner zouden kunnen zijn dan ik altijd had gedacht. Vasudeva legde uit dat mediteren eigenlijk van binnen stil worden is en dat we niet eens iets hoeven te zeggen bij het bidden, omdat God al lang weet wat we denken en wat we willen. Volgens Vasudeva hoeven we ons zelf ook niet op te sluiten in een kamertje om te bidden, zoals in de bijbel staat, we moeten bij ons zelf naar binnen gaan. We moeten de deur naar de wereld dicht doen. Hij legde uit dat veel mensen steeds hun

onrustige gedachten najagen en vaak zonder na te denken gehoor geven aan de impulsen van hun lichaam. En dat ze steeds blijven piekeren, maar dat ze zich daardoor ook vaak opgejaagd of afgeleid voelen, terwijl het maar niet lukt om echt tevreden te zijn. Wij beschikken allemaal over een wijsheid en over een intuïtie die diep van binnen zit, maar hoe kunnen we die wijsheid raadplegen, wanneer die door onze onrustige geest steeds bezet is en wanneer we steeds met onze korte termijn pleziertjes bezig zijn? Jezus dreef de handelaren uit de tempel, omdat ze van het huis van Zijn Vader een rovershol hadden gemaakt, maar deze man, deze heiden zoals ik het geleerd had, beweerde dat die tempel eigenlijk ons lichaam is, waarin onze Vader woont en dat ook wij van ons lichaam een rovershol hebben gemaakt. Ook wij slopen onze lichamen met slechte gewoontes en destructieve gedachten. Vasudeva vertelde dat de ware betekenis van het verhaal van tempelreiniging is dat ook wij ons winstbejag en onze begeertes uit ons leven moeten drijven. Ook wij zijn bezig met ons eigen persoonlijke gewin, maar het zal ons geen blijvende blijheid opleveren. Vasudeva's boodschap was zo eenvoudig. Hij beweerde dat wanneer de mens meer controle zou krijgen over zijn denken, dat we dan veel meer zouden kunnen bereiken. Hij vergeleek onze gedachten met een wilde aap, die wij aan zijn staart probeerden vast te houden, terwijl die ons overal mee naar toe sleurt. Veel mensen zitten hun leven lang opgescheept met een op hol geslagen apparaat in hun hoofd dat hen laat denken, zoals ze eigenlijk niet willen denken en waarover ze maar geen controle krijgen, terwijl ons denken juist bepaalt wat we doen in ons leven. Dus wanneer je geen controle hebt over je gedachten, hoe kun je dan wel controle hebben op je leven?

Wat je denkt wordt werkelijkheid

Opnieuw was ik mijn broer een stukje verder op het spoor. Onopvallend keek ik naar links. Voor Wessel was het gesneden koek, maar zelfs hij was een en al oor. Stukje bij beetje begon ik te begrijpen wat hij allemaal zei en hoe hij aan zijn wijsheid kwam. ‘Seek ye first the kingdom of heaven, and the rest shall be added upon you’, zei hij, het liefst in het Engels. Het was zijn favoriete tekst geworden, maar hij bedoelde het totaal anders dan wat we vroeger hadden geleerd. We hadden geleerd dat het koninkrijk der hemelen het hiernamaals was. ‘Bekeert ul’, zeiden de broeders, ‘want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen. Jezus komt spoedig! Zorg dat je op tijd bent want anders hoor je er niet bij en ga je voor eeuwig verloren’. Maar Vasudeva vertelde dat er helemaal geen hiernamaals is. Alleen maar nu. En pas wanneer we ons ego, onze rusteloze geest die alleen maar tijdelijk geluk nastreeft, onder controle hebben en we ons realiseren dat onze realiteit vooral een film is die zich voor onze neus afspeelt naar aanleiding van de keuzes die we zelf hebben gemaakt, zullen we bereiken wat we echt willen en toegang krijgen tot wie we echt zijn. Pas dan zullen we ervaren wat echt geluk is. Het koninkrijk van God, waar Vasudeva het over heeft, ligt voor het grijpen. Het is in ons en iedereen kan het pakken. Er is helemaal geen zonde! Er is alleen de onwetendheid, het niet weten dat alles wat ons overkomt een logisch gevolg is van wat we zelf hebben bedacht en wat we zelf in gang hebben gezet. De wet van karma noemde Jezus ‘wat je zaait zul je oogsten’. Jouw gedachten en jouw keuzes van dit moment bepalen jouw leven van morgen. Dat was volgens Vasudeva de blijde boodschap. Wat je denkt, gebeurt!

Godenzonen

De lezing van Sri Vasudeva in Naaldwijk vloog voorbij. Wat hij zei was op mijn lijf geschreven. Ik genoot van zijn boodschap. Het was een totaal andere boodschap dan die ik gewend was. Dit was pas een boodschap van hoop. Vasudeva sprak niet over een kindje in een kribbe die de wereld moest redden of die gekruisigd moest worden om onze zonden te vergeven. Hij sprak over een kindje dat ons liet zien wat wij allemaal kunnen. Jezus Christus was een man van vlees en bloed, met een zelfde goddelijke vader en een zelfde goddelijke moeder als die wij allemaal hebben. Wij hebben precies dezelfde machine in ons hoofd als hij, waarmee ook wij kunnen bereiken wat we willen. Dat is wat hij zei. De broeders leerden ons dat ‘de oogst groot is, maar dat er maar weinig arbeiders zijn’. Het betekende dat er maar weinig mensen in de hemel zouden komen en veel in de hel, maar Vasudeva zei dat het betekende dat maar weinig mensen hun ware goddelijke potentie ontwikkelen. Hij sprak niet over zonden, of over dat we klein zijn, hij sprak over mogelijkheden, over potentie. Hij sprak over wat we wél kunnen, in plaats van niet. ‘Gij zijt goden’, citeerde hij, ‘zonen van de Allerhoogste’. Ik keek opzij. Ik zocht Wessel. Ik wilde zien of hij net zo zat te genieten als ik, maar Wessel zat niet meer op zijn plek. Mijn zus zag dat ik hem zocht. Ze wees met haar duim naar achteren. Ik tuurde, net zolang tot ik hem gevonden had. Daar zat hij, helemaal alleen achter in de kerk, op een lange bank die daar tegen de muur stond. Terwijl ik helemaal opging in het verhaal van Sri Vasudeva was Wessel zo zachtjes als mogelijk opgestaan om achter in de kerk te gaan zitten. Zijn buik ging zo tekeer dat hij de mensen om zich heen niet langer wilde storen. Hij reikte met zijn hoofd. Hij wil-

de Vasudeva niet alleen nog kunnen horen, hij wilde hem ook nog zo goed mogelijk kunnen zien.

Ma

De pauze was afgelopen. Met Wessel ging het goed, maar nu dacht ik weer aan pa en ma. Ik maakte me op voor het volgende hoofdstuk van de dienst, de meditatie. Pa en ma hadden heel geïnteresseerd geluisterd en tot nu toe vonden ze het mooi, maar ik vroeg me af of ze hem na de pauze ook nog zouden volgen. Luisteren naar een goeroe OK, maar zouden ze ook gaan doen wat hij zei? 'Please sit with your backs as straight as possible?' Het was zover. We zouden met onze rug zo recht mogelijk tegen de leuning gaan zitten en onze voeten moesten recht onder de stoel staan, met de hakken tegen elkaar. Ik schoof met mijn billen zodat ik het komende kwartier niet meer hoefde te verzitten en zette de hakken van mijn voeten vast tegen elkaar. En ik hield ma's voeten ook in de gaten. Stiekem. Reuze benieuwd was ik, of ze de volgende stap ook zou zetten? Ik wachtte af, totdat ma's voeten ook voorzichtig in beweging kwamen. Het had even geduurd, maar langzaam maar zeker schuifelden ze in de richting van elkaar en ging ook zij wat rechter tegen de leuning van haar stoel zitten. De tranen schoten in mijn ogen. Ze ging het doen. Ze ging mediteren. Voor het eerst dat ik me er echt bewust van was hield ik van mijn moeder. Ik kon me niet herinneren dat ik eerder gevoeld had wat ik op dat moment voor haar voelde. Nog nooit. Mijn moeder had altijd symbool gestaan voor de dingen die ik niet mocht. Zij was degene die de regels in stand hield. Als we iets graag wilden waarvan we eigenlijk wel wisten dat het niet mocht vroegen we het aan pa, nooit aan ma. Mijn moeder bepaal-

de wat er gebeurde. Zij liet ons iedere zondag twee keer gaan. Nooit was er een zondag dat we een keer mochten overslaan, tenminste, niet toen we klein waren. Niet een keer. Voor ons gevoel mochten we niets, maar dat was niet pa. Ma was van de vergadering en de rest ging mee. Maar hier, op dit moment, in deze kerk in Naaldwijk, schudde ze vierenzestig verstikkende jaren vergadering van gelovigen van zich af. Ze ging meedoen. Ze ging recht op haar stoel zitten, schoof haar voeten tegen elkaar en ze deed haar ogen dicht. Zo luisterde ze naar wat Sri Vasudeva nog meer zou vertellen om te gaan doen. Dit was ze echt. En zo was ik ook. Als het echt spannend wordt dan laten we ons niet kooien. Dan doen we wat we moeten doen. Alles vergaf ik haar op dat moment. Alles. Mijn meditatie liep voor geen meter, maar ik voelde me fantastisch. Ik kon alleen maar aan mijn moeder denken. Vasudeva maakte ons attent op ons lichaam. Hij liet ons met onze aandacht naar onze voeten gaan en van daaruit liet hij ons steeds concentreren op een lichaamsgedeelte dat een stukje hoger lag. Van onze voeten gingen we via onze kuit en onze scheenbenen naar onze billen en vandaar naar onze buik en verder naar boven, totdat we bij onze kruin terecht kwamen, maar ik was met mijn aandacht niet bij mijn lichaam, maar bij haar. Ik was ontzettend nieuwsgierig hoe ze zich zou voelen. Hoe het bij haar zou gaan. Wat een geweldige moeder had ik. Na de meditatie zouden we nog een mantra zingen, maar ik maakte me geen zorgen meer. Ik wist dat dit nu ook geen probleem meer zou zijn. Na een poosje hoorde ik mijn moeder met haar prachtige zangstem op dezelfde manier boven de kerk in Naaldwijk uit komen als vroeger in dat zaaltje in Varsseveld. Maar dit keer genoot ik met volle teugen, net als iedereen denk

ik. Mijn moeder zong een hindoeïstische mantra. Tweede stem. Apetrots was ik. Apetrots dat haar bloed ook door mijn aderen vloeit.

EEN LIEVE JONGEN

Schön daß es dich gibt.

Herbert Grönemeyer, Halt Mich (1988)

De laatste keer

De A50 van Arnhem naar Apeldoorn was fris en groen. Een jaar na Antonie van Leeuwenhoek en de grote kerk in Naaldwijk zaten we in een camper, onderweg naar Loenen, waar de eerste dag van de retreat van Blue Star Holland met Sri Vasudeva al volop bezig was. Eigenlijk waren we in overtreding, mijn zus en ik. Wessel lag achter in de camper op bed en dat mag niet, maar het kon niet anders. Hij was broodmager en zwak en hij kon niet meer lang achter elkaar zitten. En al helemaal niet in een auto. Eigenlijk konden we hem helemaal niet meer vervoeren, maar hij wilde Sri kostte wat het kost nog één keer zien en daarom gingen we op zoek naar een manier om hem toch nog te kunnen helpen. En opnieuw kwam de camper van pa en ma van pas. We hadden hem allemaal al wel een keer meegenomen, op vakantie, of om een weekend mee te gaan vissen en dit keer mochten we hem gebruiken om Wessel mee te nemen naar het Zonnehuis in Loenen. Zo geruisloos mogelijk reed ik over de autobaan, terwijl Esther achterin bij Wessel zat. Soms praatten ze wat maar het meeste van de tijd sliep hij en hoorde ik alleen het geluid van de motor en van de wind. En van de morfiepomp, die af en toe aansloeg.

Wessel zou Vasudeva persoonlijk ontmoeten, tussen de middag en daarna zouden we naar de tent gaan, om aan het middagedeelte van de retreat mee te doen. Ik piekerde over hoe we het allemaal zouden bolwerken. Wessel wilde dit heel graag en ik was blij dat ik hem er bij kon helpen, maar ik maakte me ook zorgen. Of hij het allemaal wel vol zou houden. Voor de kerst dachten we al dat het niet lang meer zou gaan duren voordat hij zou overlijden. Hij was heel zwak en toen kwam ook nog die ontsteking in zijn buik, omdat de drain verkeerd geplaatst was. Maar hij knapte toch weer op en nu was het al weer zomer! Het was een wonder dat hij Loenen had gehaald. Hij had zich ten doel gesteld om Vasudeva nog één keer te zien. Hij wilde het en nu was het zo ver.

Meester en leerling

Aan het einde van de lange inrit naar het Zonnehuis zette ik de camper op de parkeerplaats. Gelukkig was er nog een plekje vrij onder een boom. Zo bleef het lekker koel in de camper en kon hij straks nog wat rusten, als dat nodig was. Voorzichtig tilden we hem in zijn rolstoel en duwden hem over het grindpad naar de ingang. Het Zonnehuis was een voormalig hotel dat aan de rand van een bos lag. Het was een karakteristiek pand dat verbouwd was tot spiritueel centrum, dat tevens dienst deed als het hoofdkwartier van Blue Star Holland. Er werden regelmatig satsangs en bezinningsweekenden gehouden en één keer per jaar was er de retreat met Sri Vasudeva. Een lieve mevrouw ving ons op bij de ingang en begeleidde ons door een prachtige gang naar wat wel de mooiste kamer van het Zonnehuis moest zijn. De wanden, de plafonds en de ornamenten waren opgetrokken uit leem en de ruimte was sfeervol

verlicht. De vrouw moest op de hoogte zijn want toen ze ons had afgezet draaide ze zich direct om en vertrok, om door te geven dat we gearriveerd waren. Wessel was in augustus vorig jaar nog een keer naar de ashram in Trinidad geweest en opnieuw had hij grote stappen gemaakt. Ze hadden ellenlange gesprekken gevoerd, samen. Vasudeva noemde hem zijn 'spiritual hero'. Door de enorme kennis die hij in een paar jaar had opgebouwd en de grote vorderingen die hij had geboekt bij zijn meditatie was hij gestegen op de ladder van zelfrealisatie. Op het laatst mocht hij zelfs een meditatiegroep leiden.

We zeiden niet veel. We waren onder de indruk van de sfeer en van de rust in de kamer waar we zaten te wachten, maar ook van wat zich hier zo meteen af zou gaan spelen. En terwijl ik de schilderijen aan de muur bekeek en een vitrine onderzocht, hield Esther een oogje op Wessel. Na een paar minuten hoorden we voetstappen op de gang. Er waren ook stemmen bij. Plotseling stond Vasudeva midden in onze kamer. Hij was door een deur achter ons naar binnen gekomen, waardoor Wessel met de rug naar hem toe zat. Even leek het alsof de tijd stil stond, totdat Wessel zich omdraaide en iets deed waarvan we dachten dat hij dat al lang niet meer kon. Hij stond op uit zijn rolstoel en terwijl Vasudeva hem nog probeerde tegen te houden, viel hij hem letterlijk in zijn armen en hield hem zo lang en zo stevig mogelijk vast als hij kon. Wessel hilde hartstochtelijk. Hoe zou Vasudeva zich voelen? Wessel was vel over been. Als je hem omhelsde was het net alsof je een jute zak met brandhout in je armen had. Hij woog bijna niets meer en zijn botten priemden in je lichaam. 'How are you, my friend', vroeg Sri. 'I'm so

glad to be here', antwoordde Wessel. De twee keken elkaar onnatuurlijk lang in de ogen en gingen daarna zitten, Wessel in zijn rolstoel en Vasudeva naast hem op een bank. Toen we onze tranen gedroogd hadden zagen we hoe Vasudeva zijn hand liefdevol vast hield. Ze praatten nog wat, totdat Vasudeva opkeek om te zien wie er nog meer in de ruimte was. 'Is that your brother?', vroeg hij alsof hij al eens over me gesproken had. Wessel knikte. Vasudeva keek me goedkeurend aan. 'What's your name?', vroeg hij geïnteresseerd. 'Arjen', zei ik verlegen. 'Arjun?', vroeg hij. 'Arjun? Sounds like a Sanskrit name, doesn't it?' Ik knikte tevreden. Vasudeva vergeleek mijn naam met Arjoena, de leerling van Krishna. Arjoena was een soort equivalent van Jezus Christus, maar dan uit de Bhagavat Gita, zijn Bijbel. En terwijl ik mijn trots probeerde te verbergen zag ik dat Wessel naar zijn leermeester keek met een blik van adoratie, maar er was ook angst in zijn ogen. Het was net alsof hij toch weer bang was geworden, nu zijn einde zo dicht genaderd was. Het was net alsof de angst die hij in het begin van zijn ziekte had, weer terug was.

Wessel had groot respect bij Vasudeva geoogst, toen ze elkaar voor de allereerste keer hadden ontmoet. 'Laat me alsjeblieft zien waar God is', vroeg hij. Vasudeva had voorgesteld om de diepere oorzaak van zijn ziekte te onderzoeken. Misschien wilde hij wel iets van een rituele genezing starten of iets dergelijks, maar zover kwam het niet. Wessel was van gedachten veranderd. Hij was in het vliegtuig gestapt om op zoek te gaan naar een andere manier om te genezen. De behandelingen in het ziekenhuis hadden niets opgeleverd. Soms dacht hij zelfs dat het hem alleen maar had tegengewerkt, de operaties, de bestralin-

gen en dat gif in zijn lijf. In het vliegtuig onderweg naar Sri las hij ‘Zoek het zelf in je’ en ergens boven de Atlantische oceaan nam hij het besluit dat hem uiteindelijk zijn spirituele geuzennaam op zou leveren. Hij nam zich voor om niet langer op zoek te gaan naar lichamelijke genezing, maar naar spirituele heling. En hij was vastbesloten. Hij wilde zijn geest reinigen en redeneerde dat zijn lichaam dan als van nature zou volgen. Zijn hoop op een lichamelijke verandering die zijn genezing zou bewerkstelligen was weg en daarom wilde hij nu iets anders veranderen. Iets dat echt was. Iets dat zijn lichaam maakte. Hij wilde datgene veranderen dat zijn lichaam er uit liet zien, zoals het er op dit moment uit zag en hij wist dat dat alleen maar kon door middel van een geestelijke verandering. Door een mindshift. Vasudeva was er diep van onder de indruk geraakt. Hij wijdde hem in. Het leidde er zelfs toe dat hij bepaalde meditaties mocht leiden in zijn ashram. Maar nu, hier in Loenen, was hij bang. Het leek alsof hij alsnog van dat aanbod van toen gebruik had willen maken, wanneer Vasudeva hem het voorstel nog een keer zou doen. Zijn blik was verbeterd, al kwam dat misschien ook door de pijn. Vasudeva zag het. Hij ging naast Wessel staan, legde zijn beide handen op zijn hoofd, een voorop en een achterop en vroeg Wessel om zijn ogen te sluiten. Hij sloot zijn eigen ogen ook en samen deden ze een korte meditatie. Ik vroeg me af wat hij op dat moment deed. Misschien probeerde hij wel verbinding te krijgen met Wessel, bedacht ik, als dat überhaupt mogelijk was, of wilde hij hem iets door geven. Ik wist het niet, maar ik zag dat het hem goed deed. Vasudeva kon dit, zoiets had Wessel me al eens verteld. ‘There’s still some fear’, zei Vasudeva met zijn ogen gesloten, ‘I can still feel some fear’. Vasudeva

ging nog even door totdat hij na een paar minuten weer naast Wessel ging zitten. Wessel bedankte zijn leermeester. Hij was ontspannen en Vasudeva sprak hem bemoedigend toe. Het waren schitterende momenten. Vasudeva wist ook hoe je met mensen om moet gaan die nog maar kort te leven hebben. Hij was ontzettend zachtmoedig en hij gaf Wessel alle aandacht die hij in zijn drukke programma had, maar de mevrouw die hem begeleidde wees hem op de tijd. Vasudeva knikte en opperde een idee. Hij vroeg aan Wessel of hij straks iets zou willen vertellen over de bijzondere ervaringen die hij bij hem in de ashram had gehad. Ik keek naar Wessel en wachtte zijn reactie af. Wessel stemde in. Samen maakten ze afspraken. Eerst zou er worden gezongen, daarna zou Vasudeva kort iets zeggen en daarna was Wessel aan de beurt. Voor een laatste keer omhelsden ze elkaar en net zo plotseling als dat hij binnen stond, was hij ook weer weg.

Sat Chit Ananda

Na onze ontmoeting met Vasudeva hadden we Wessel in de camper gelegd. Om te rusten. In de tussentijd konden Esther en ik mee eten met de vegetarische lunch en na een poosje hadden we hem weer opgehaald. Achter het Zonnehuis stond een grote witte tent, die precies paste tussen de dennenbomen en het weiland dat er naast lag. Toen we binnen waren hielden we heel even stil om te kijken waar we hem het beste neer konden zetten, maar een mevrouw in de tent stond ons al op te wachten en dirigeerde ons naar voren. We konden Wessel in zijn rolstoel naast het podium zetten. Zelf konden we achter hem gaan zitten, op de grond. De tent was goed gevuld, met allemaal mensen die licht en zomers gekleed waren,

viel me op. Op het podium stond een bank met een witte grand foulard er overheen en naast de bank stonden twee grote vazen met prachtige bloemen er in. De hele setting kwam in het begin wat hippie op me over, maar ik kon me er gemakkelijk overheen zetten. Ze zagen er zeker niet minder karakteristiek uit dan de broeders en zusters in de vergadering, bedacht ik. Toen iedereen op zijn plek zat, kwam Sri Vasudeva binnen, samen met de dame die hem straks ook begeleid had. Vasudeva ging zitten op zijn bank en nam de situatie op dezelfde manier in zich op als in de kerk in Naaldwijk. Hij knikte verlicht in onze richting en gunde Wessel nog een extra warme blik. Zonder te praten stemde hij nog wat dingen af met Atri, de cameraman en regelde alvast Wessels microfoon. Vasudeva begon te vertellen over wie Wessel was en hoe ze elkaar tegen waren gekomen. Ook voor het publiek in Loenen noemde hij hem zijn spiritual hero. Hij vertelde de mensen in de tent dat Wessel zijn laatste dagen in dit lichaam doormaakte, maar hij legde ook uit dat wij dit lichaam niet zijn. Dat wij meer zijn dan dit lichaam. Eigenlijk, zo zei hij, is ons lichaam maar een omhulsel, een jas, die we allemaal een keer uit moeten doen. Miljarden mensen gingen ons al voor en miljarden zullen ons nog volgen. Vasudeva vergeleek het met een televisie. Hij legde uit dat wanneer een televisie kapot is, dat dit niet betekende dat het signaal dat de televisie voedt dan ook weg is. Dat signaal is er altijd. Dat signaal zijn wij. Wij zijn niet die televisie. De televisie is het medium waardoor het signaal spreekt. Ik glimlachte. Het deed me denken aan Pim van Lommel, de cardioloog die in zijn boek over bijna dood ervaringen precies hetzelfde schreef. 'And here my good friend Wessel knows that more than anybody else'. Vasudeva liet

zijn blik opnieuw rondgaan. Het raakte iedereen wat hij zei. Mij ook. 'En voordat we naar een paar woorden van Wessel gaan luisteren, zingen we eerst een lied voor hem', stelde hij voor. 'So Wessel...', Vasudeva keek Wessel diep in zijn ogen aan. Elke keer wanneer hij zijn naam noemde kreeg ik kippenvel. Er was niemand die zijn naam zo mooi uitsprak als hij. Wessel keek zijn leermeester afwachting aan. 'This is a song of freedom', zei hij, terwijl hij nog wat meer zijn kant op schoof. 'I am not this perishable body. I am not the restless mind'. Vasudeva schudde zijn hoofd. 'I am not the craving ego, I am Atman, so sublime. I am Sat Chit Ananda, ever existing en blissfully divine'. Vasudeva zette zijn grote ogen op. Het leek wel alsof hij deze waarheid in ieders hoofd in deze tent wilde prenten, deze middag. Het lied van de vrijheid gaat er over dat je niet het vergankelijke lichaam bent en ook niet jouw rusteloze geest. Je bent niet het hunkerende ego, je bent Atman, het Zelf, de levensadem. Je zult altijd bestaan en je bent gelukkig goddelijk.

Wessel

Vasudeva zong het lied van de vrijheid eerst langzaam voor, precies op de manier zoals je kleine kinderen een nieuw lied aanleert. Na het eerste couplet nodigde hij de mensen in de tent met zijn ogen uit om mee te doen. We begonnen wat onzeker, maar steeds wanneer we opnieuw begonnen werd het zingen luider, totdat iedereen volop mee zong en er ook begeleiding van een paar instrumenten bij kwam. We zagen hoe Wessel er van opmonterde. Het gaf hem kracht. In het begin was hij terughoudend door alle aandacht, maar na een poosje genoot hij met volle teugen en durfde hij de mensen in de tent ook echt

aan te kijken. Het leek wel alsof iedereen één met hem was op dat moment. Minutenlang zongen we hem toe. Wessel genoot met volle teugen, totdat Vasudeva gebaarde dat we het couplet nog een laatste keer zouden zingen. Toen stopte de begeleiding en even later was het stil. Het lied van de vrijheid had voor mij nog wel uren mogen duren, maar het was Wessels beurt. Voor een laatste keer ging ik anders zitten.

‘So Wessel...’, zei Vasudeva opnieuw. Hij checkte kort of hij er klaar voor was. ‘So maybe you can speak a few words?’ Wessel bewoog de microfoon naar zijn mond en probeerde zijn elleboog op de leuning van zijn rolstoel te laten rusten. Alleen op deze manier lukte het hem om in de microfoon te blijven praten. ‘Well Guruji’, zei hij respectvol,... ‘to start with this song, that you sang at last...’. Wessel sprak perfect Engels en hij gebruikte bijna dezelfde tussenpozen als zijn leermeester. Het viel me op dat hij volledig rustig was. Toen hij een paar woorden had gesproken, voelde ik dat het hem zou gaan lukken. Dit zou zijn moment worden. Net zo mooi als hij altijd tegen mij sprak, zo zou hij nu ook in deze tent in Loenen gaan spreken. Mijn zenuwen of hij het allemaal wel vol zou kunnen houden maakten plaats voor opwinding, omdat ik hem dit zo gunde en omdat ik wist dat dit zijn moment was. Wessels toon was zacht en zwak. Je kon goed horen dat hij nog maar weinig kracht had en je kon het nog veel beter zien, maar hij was goed te verstaan. Iedereen luisterde ademloos naar zijn vloeiende Engels en naar het schitterende verhaal dat hij vertelde.

‘.. It more or less summarises the most important lesson that I have been learning from you.... I am not this perishable body. ‘You know we met at a strange time. I was before a chemotherapy, and I thought.... somehow...inside human beings...there must be a force to help the chemo work or not....and.. so I actually came for mental strength... And then in the plane I remembered reading your book, ‘Seek the self within’,.... and somehow immediately my desire became even bigger to find God,... because you wrote ‘Seek Ye God first... and then the rest shall be added upon you’...so that became the primary goal during my first visit in Trinidad...

And...You brought me such powerful spiritual experiences that was a total transformation of my life...Suddenly I knew.... this is what I’m here for...and...it was a great feeling...I felt alive basically. From just doing something in my life...to...being alive... and that has been growin’ and growin’...and fighting the... ..you know the desire to heal from my disease has been more or less erased by the desire to realise myself and...that has been so powerful to experience... Words cannot possibly describe how I really feel grateful for that,... what you have done for me...

Ehm..what more is there to say...? Yes I’m far ahead now... People and medical doctors are wondering....why am I... still alive? and.. but every time there is a new thing that I discover... that gives me a reason and purpose and... that’s what you teach guruji.. (‘Yes’ - Sri Vasudeva -). You say that there’s reason... and purpose for every minute... in your existence everywhere...any moment, there’s reason and purpose for it.. so... it’s been so true for me to see that... and to be able to witness that from close by...and... to be honest... sometimes... witnessing my body deteriora-

te, it's just like...like...watching a movie pass by...and I'm not feared and I'm not scared...

Lately I fell from the bike and I needed five minutes to rise up again. And... hah...and a thought came up that.. ehm.. in the limit of freedom that you have.. ehm, this is just... I mean... you're put in a physical body.. and that is a limitation on it's selve... but what I have now... in comparison to a healthy body... it's probably just this much of a difference compared to the freedom that I will have... when I am spirit and realised... so what am I complaining about....?

It's really those kind of thoughts... that really support me so muchand they arise spontaneously. ...Of course there've been difficult momentsbut every difficult moment ...has been supported... enormously ...from spaces .. that I can not describe....ehm... It's beautiful...*

* 'Guruji, het lied dat u op het laatst voor me zong... is min of meer een samenvatting van de belangrijkste les die ik heb geleerd van u Ik ben niet dit vergankelijke lichaam.

U weet dat we elkaar hebben ontmoet in een vreemde tijd. Ik stond voor een chemotherapie en ik dacht op de een of andere manier ... moet er een kracht zijn... in de mens ...die de chemo kan meehelpen om te werken of niet... en .. dus ik kwam eigenlijk ... voor mentale kracht ... en in het vliegtuig herinnerde ik me... dat bij het lezen van uw boek, ... 'Zoek het zelf in je', op de een of andere manier mijn wens om God te vinden groter werd, ... omdat U schreef 'Zoekt gij eerst het koninkrijk van God... en de rest zal u gegeven worden ... en dat werd het belangrijkste

doel... tijdens mijn eerste bezoek in Trinidad ...

En ... u gaf mij zulke krachtige ... spirituele ervaringen... die een totale transformatie... van mijn leven veroorzaakten... Plotseling wist ik dit is waarom ik leef ... en ... het was een geweldig gevoel ... ik voelde dat ik een levend wezen ben. ... Van iets te doen in mijn leven ... tot ... leven ... en dat groeide en groeide ... en het bestrijden van de u weet wel het verlangen om te genezen van mijn ziekte... is min of meer vervangen door de wens ... om mezelf te realiseren en ... dat was voor mij zo krachtig om te ervaren ... woorden kunnen onmogelijk beschrijven ...hoe dankbaar ik ben om dit te voelen, ... wat u gedaan hebt voor mij ...

Ehm .. wat valt er nog meer te zeggen ...? Ja, ik ben gevorderd nu ... mensen en artsen vragen zich af hoe het mogelijk is dat ik nog in leven ben? ...en ... maar elke keer valt er weer iets nieuws te ontdekken ... en dat geeft me een reden en doel en ... dat is wat u ons leert, guruji.. ('Ja' - Sri Vasudeva -). U zegt dat er een reden ... en een doel is voor iedere minuut ... in ons bestaan... overal ... elk moment... is er reden en doel van het .. dus ... en dat is zo waar voor mij om te zien ... en om daar van dichtbij getuige van te kunnen zijn ... en ... om eerlijk te zijn ... soms ... wanneer ik mijn lichaam achteruit zie gaan .. het is net als ... als ... het bekijken van een film... en ik ben niet bang ... ik ben niet bang ...

Laatst viel ik van mijn fiets en ik moest vijf minuten blijven liggen ... voordat ik weer kon opstaan .. en ... hah ... en de gedachte kwam bij me op dat .. ehm .. in de limiet van de vrijheid die je hebt ... ehm, is dit gewoon ... Ik be-

doel ... een fysiek lichaam .. is al een beperking op zichzelf ... maar wat ik nu heb ... in vergelijking met een gezond lichaam ... het is waarschijnlijk maar dit (wijst met duim en wijsvinger klein verschil aan).. in vergelijking met de vrijheid die ik heb ... als ik geest ben en gerealiseerd ... dus waar klaag ik eigenlijk over? Het zijn echt dit soort gedachten ... die me zo veel steunen ... en ze ontstaan spontaan. ... Natuurlijk waren er ... moeilijke momenten,... maar elk moeilijk moment... werd enorm gesteund uit ruimtes die ik niet kan omschrijven.... ehmm ... het is prachtig...

Een droom

Nog nooit legde iemand zo mooi aan me uit wat het verschil is tussen ons leven in de fysieke wereld, nu, hier, en ons leven in het hiernamaals, straks, als mijn eigen broertje hier in deze tent in Loenen. We luisterden naar talloze preken, maar dit, wat Wessel hier zei, dit was wat de Goden bedoelden, toen ze in Genesis zeiden: 'Laat ons mensen maken'. Nooit eerder had ik het begrepen, tot het moment dat hij uitlegde wat het betekent, wanneer je niet meer in een lichaam zit, maar wanneer je alleen nog maar het signaal bent dat jouw lichaam voedt. Wat wij zien, hier, nu, dat is wat de Goden wilden zien, zei hij. Dit is wat zij wilden ervaren. Ze wilden zien hoe hun gedachten zich zouden manifesteren in de fysieke wereld. Ze wilden zien hoe ze zouden zijn, in de stof. Ze wilden zichzelf leren kennen. Ze wilden zien hoe hun keuzes in de materie zichtbaar zouden worden. Net als in een film zouden ze zichzelf terug zien, in hun goddelijke spel van bewustzijn. In de geestelijke wereld valt niets te proeven, te ruiken of te voelen. En er valt niets aan te raken. Daarom zouden de

Goden zichzelf manifesteren in een fysieke wereld. Het zou een spel zijn. Een droom. Ze zouden zichzelf een gestalte geven en ze zouden zichzelf uitrusten met een softwareprogramma, de hersenen, die hun bewustzijnssignaal zou verstoffelijken. Tot een menselijk lichaam, met zintuigen. Tot hun omgeving, tot de wereld om zich heen. En in die fysieke wereld zouden ze dan allerlei dingen kunnen materialiseren die ze zich zouden bedenken, om de dingen die ze bedacht hadden te kunnen ervaren. Om het resultaat er van te kunnen zien, te ruiken en te proeven, te voelen en aan te raken. Alles moest mogelijk zijn, zeiden ze tegen elkaar. Alles. Alle ideeën. Alles wat ze zich zouden kunnen bedenken moest mogelijk zijn. Ze zouden moeten kunnen kiezen tussen goed of slecht, hoog of laag, warm of koud, veel of weinig, man of vrouw en lekker of niet lekker, enzovoort. En iedere keuze zou een resultaat opleveren, voor zichzelf en voor hun omgeving. Hun gedachten zouden werkelijkheid moeten worden. Ze zouden zichzelf tegen komen. En wanneer ze weer terug zouden keren, wanneer ze weer zouden ontwaken uit die aardse droom, uit die illusie, wanneer ze weer wakker zouden worden in die andere dimensie, in die andere realiteit, dan zouden ze zichzelf glimlachend terugzien en er van leren. En daarna zouden ze weer een nieuw leven uitkiezen in een andere tijd of op een andere plek, om verder te leren. Er zou een poosje overheen moeten gaan, voordat een gedachte werkelijkheid zou worden. Een soort incubatietijd. Maar, als er een wil was, dan zou het moeten kunnen. Niets zou ze in de weg mogen staan. Er mochten geen grenzen zijn. Alles wat denkbaar was, moest kunnen, met vreugde en verdriet of woede en blijdschap als resultaat. Ja! Dat gingen ze doen. Alleen op die manier konden de

Goden zichzelf ervaren. En toen Wessel daar op de grond lag, omdat hij van zijn fiets was gevallen en niet meer op kon staan, omdat zijn lichaam daarvoor te zwak was, op dat moment realiseerde hij zich dat het verschil tussen de manier waarop hij er daar bij lag met toen hij nog gezond was, nog altijd niet in vergelijking stond met het verschil tussen een leven in een lichaam hier op aarde en het leven waarin hij straks weer helemaal gerealiseerd zou zijn, vrij, terug bij zijn ware Zelf, in dat eeuwige, tijdloze nu.

Ome Han

‘Wat...?’, schreeuwde ik, ‘Wie? ... Godverd...! Ik kom er aan Esther.’ Ik kookte. Esther vertelde het me in een paar zinnen. Dat iedereen het wist. De hele familie en dus de vergadering nu ook. Ze hadden het allemaal gezien op de website van Blue Star. En natuurlijk ook wat Wessel allemaal gezegd had. Wessels filmpje werd het vaakst bekeken van allemaal en de reacties op de chatpagina kwamen uit alle continenten: ‘God bless his heart!’, ‘What a beautiful story!’, ‘We all love him!’, ‘What a courageous young man!’, ‘He has inspired and encouraged so many!’, ‘My heart feels so much love for him’. De chatpagina van Blue Star was een internationale lijst met steunbetuigingen geworden voor mijn broer. Sommigen vroegen zich bijna jaloers af hoe lang Wessel Vasudeva al kende. Ze bedoelden waarschijnlijk hoe lang het zou duren voordat je zover kunt komen als hij, filosofeerde ik. Het maakte me nog trotser. Mensen stuurden brieven en kaarten van over de hele wereld, die Blue Star doorstuurde, waarna zijn vrouw ze ophing, naast zijn bed. Wessel genoot intens van alle aandacht, veilig in zijn bed in Varsseveld. Iedereen die op bezoek kwam had zijn filmpje gezien en allemaal

waren ze trots op hem en op de reacties die hij had losgemaakt bij alle mensen. Ook pa en ma. Pa geloofde zijn ogen bijna niet, zo trots was hij om zijn zoon zo te zien spreken op internet. Maar pa maakte een fout. Onderweg naar huis besloot hij in een opwelling om broeder Gerard te bezoeken en natuurlijk liet hij hem het filmpje zien. Was het naïviteit? Wilde hij hiermee alsnog proberen of de mensen meer begrip zouden krijgen? Wilde hij de geruchten over Wessel uit de wereld helpen en dacht hij dat dit filmpje daar het meest geschikt voor was? Overzag hij niet dat dit filmpje nu ook bij de rest van de vergadering terecht zou komen? En God mag weten waar nog meer? Pa had open kaart gespeeld, maar wat er daarna gebeurde had hij niet overzien. Het was dramatisch. Binnen 24 uur ging het nieuws van Wessel bij de goeroe als een lopend vuurtje door de vergaderingen van gelovigen in de Achterhoek en misschien wel door de rest van Nederland. Overall werd er met afschuw naar gekeken. Sommige mensen waren nieuwsgierig, maar ze zetten het geluid uit, uit angst om besmet te worden met de afvallige woorden die hij sprak. De golf van ontzetting door het duivelse pad dat hij gekozen had was bijna voelbaar. Speciaal voor Wessel Lievers werden gebedsdiensten georganiseerd en de midweekse bidstonden werden allemaal aan hem gewijd, in de hoop dat hij op het allerlaatste moment nog tot inkeer zou komen, waardoor zijn ziel op het nippertje gespaard zou worden voor de eeuwigheid. Mensen probeerden hem thuis te bezoeken, om hem er voor de poorten van de hel nog van te overtuigen dat hij een redder had, die hem zelfs nu nog, na alles wat hij gedaan had, in liefde aan zou nemen, wanneer hij zijn zonden maar zou belijden. Eén knieval was voldoende, wilden ze hem vertellen. Hij hoef-

de het maar één keer uit te spreken. Dat het hem speet. Dat hij fout was geweest. Dat hij weer terug wilde keren naar zijn eeuwige Vader in het vaderhuis. De meesten wist zijn vrouw bij de deur op te vangen, zoals Bert, de aardappelboer voor wie hij jarenlang vakantiewerk had gedaan. Ook ome Han probeerde het. Zonder afspraak ging hij op pad. Hij trok aan het touw dat door de brievenbus bungelde. Het was een touw voor intimi, iedereen begreep dat. Plotseling stond hij in de deuropening van Wessels slaapkamer, die precies om de hoek van de voordeur lag. 'Mag ik effen met oew proaten?' vroeg hij, in de hoop dat zijn dialect goed zou vallen. Ome Han schrok. In het echt zag Wessel er nog zeker uit dan op het filmpje. Wessel keek verrast, maar hij antwoordde kalm. 'Ach, ome Han', zei hij vriendelijk en zacht, 'ik heb nog een paar dagen te gaan in dit lichaam, die ben ik het liefst met familie en vrienden...' Ome Han keek hem met leedwezen aan. Hij worstelde met zichzelf. In een fractie van een seconde bedacht hij of hij niet toch iets zou zeggen. Eén zin maar. Zo kort mogelijk? Die de kern van zijn boodschap, van dé boodschap duidelijk zou maken? 'Liever niet Ome Han', interrumpeerde Wessel zijn gedachten. Nog één keer keek hij Wessel aan, maar draaide zich toen om en vertrok. Zonder dat hij een woord had gezegd. Precies zoals Wessel gevraagd had. Gedesillusioneerd liep hij de betonnen trap weer af, aan de buitenkant van de bovenwoning. Maar hij was er geweest, bedacht hij. God zou in ieder geval niet kunnen zeggen dat hij dit zomaar had laten gebeuren. Ze waren er geweest, maar hij wilde niet luisteren. Meer kon hij niet doen.

‘Egoïsten!’, schreeuwde ik in de auto. Ze deden het helemaal niet voor God! Het was angst. Pure angst! Hun eigen straatje moest schoongeveegd worden. Ze waren bang! Bang omdat ze het anders van God te horen zouden krijgen. Waarom ze niet hadden gehandeld op het moment dat ze het filmpje hadden gezien. Ze gingen niet voor Wessel, ze gingen voor zichzelf! Ik zou er naar toe. Om ze een lesje te leren. Een jongen op zijn sterfbed de stuipen op zijn lijf te jagen met de grootste onzin van de wereld dat hij zich nog moest bekeren van zijn zonden! Klootzakken! Maar eerst zou ik naar Wessel gaan. Met zijn toestemming zou het me nog meer plezier doen om ze mores te leren. Misschien was het voor hem ook wel prettig om te weten dat ik er naar toe ging om die bekrompen klojo’s ook eens een bezoekje te brengen. Dan zou hij zeker weten dat dit ook echt de laatste keer zou zijn dat hij deze mensen over de vloer kreeg. Wessel zag hoe boos ik was. Hij keek me liefdevol aan. ‘Alles is God’, had hij me geleerd. Alles wat jou overkomt, komt van God. Hij leerde me om attent te zijn en om zoveel mogelijk boodschappen te halen uit het universum, uit de wereld om me heen. ‘God praat continu met je’, zei hij. ‘Hij probeert je steeds te helpen om de waarheid te vinden. En om je de goede kant op te sturen. Maar je moet het zien, Arjen. Soms zijn het mensen maar het kunnen ook dingen zijn die gebeuren. En soms gaat het zelfs heel ergens anders over, of vang je toevallig iets op, maar zit er toch iets tussen dat voor jou bestemd is. Je moet goed opletten want anders gaat het aan je voorbij’. Ik luisterde naar zijn wijze lessen. Er ging een wereld voor me open. ‘Soms zie je iets moois wanneer je aan iets denkt, maar een andere keer vliegt er een vlieg in je gezicht’. Hij stimuleerde me om na te gaan wat mijn gedachten waren.

Waar ik aan dacht. Mijn leven had er een fascinerende dimensie bij gekregen. Alles wat mij overkwam, alles wat ik hoorde en alles wat ik zag, was voor mij bestemd. Ik leerde dat mijn omgeving een spiegel is die me laat zien wie ik ben. Hoe ik in elkaar zit en welke kant ik het beste op kan gaan. Mijn kleine broertje leerde me dat.

Ik ging zo rustig mogelijk zitten op de stoel naast zijn bed. Het leek alsof hij alleen maar meer liefde uitstraalde. De serene blik in zijn ogen en de klassieke meditatiemuziek uit zijn iPod had mijn agressie al voor het grootste gedeelte laten verdwijnen. Wessel was totaal rustig. Het leek alsof er helemaal niets gebeurd was. Alsof hij net precies helemaal geen bezoek had gehad van een broeder uit de vergadering van gelovigen die hem, zo zwak als hij was, had herinnerd aan die achterlijke onzin van vroeger. ‘Was ome Han hier?’, vroeg ik. Wessel knikte. Een verse vlag van woede kroop voelbaar omhoog via mijn strottenhoofd. Ietwat opzichtig keek ik naar de brieven en de kaarten die hij had gekregen, na de retreat in het Zonnehuis. Ik probeerde mijn hoofd expres niet te schudden, maar ik wilde toch iets van een contrast duidelijk maken tussen alle liefdevolle reacties die hij had gekregen na die schitterende woorden die hij in die tent had gesproken en wat er net precies op hem af was gekomen, uit die andere wereld. Uit zijn verleden. ‘Wie is nu God?’, vroeg ik hem. ‘Die mensen?’, terwijl ik knikte naar de brieven en de kaarten die daar als een warme slinger onder elkaar hingen, of ome Han?’ Langzaam draaide Wessel zijn hoofd in mijn richting en keek me toen liefdevol aan. ‘Allebei Arjen, Allebei... Alles is God. Dat weet je toch?’ Even bleef het stil. Mijn agressie had plaats gemaakt voor gevoelens van

bewondering, maar ook van schaamte. ‘Tuurlijk’, dacht ik. Hij had gelijk. Dit was ons verleden en daar kwam dit uit voort. Natuurlijk kwam er een reactie, wat wil je, maar de intentie van ome Han was positief. Hij bedoelde het goed. Ome Han handelde vanuit de diepe overtuiging dat hij Wessel kon helpen en pa was per slot van rekening zelf met die film de boer op gegaan? Natuurlijk kun je dit verwachten. Als jij er van overtuigd bent dat er maar één weg is om jouw ziel voor het hiernamaals veilig te stellen en dat alle andere wegen naar de eeuwige verdoemenis lijden, dan doe je toch wat ome Han deed? ‘Ze zullen het op dit moment misschien niet leuk vinden’, zo redeneerde hij, ‘maar ooit zullen ze me eeuwig dankbaar zijn. Het gaat niet om het nu, het gaat om straks.’ We leven in een wachtkamer. Hierna wordt alles beter, in die nieuwe hemel en die nieuwe aarde. Dat is hoe de mensen in de vergadering van gelovigen denken en zo staat het ook in de bijbel, wanneer je die leest alsof die van kaft tot kaft waar is. Het was logisch wat er gebeurde. Ome Han was God. Want alles is God.

Het goddelijke in mij

Wessel ontdekte dat hij meer was dan dit lichaam. Hij ontdekte dat hij meer was dan hij dacht. Hij ontdekte dat je jezelf kunt veranderen. Dat je karakter niet vast staat, maar dat karakter omvormbaar is. Hij leerde dat hij niet zijn lichaam was, maar de getuige achter zijn lichaam. Hij leerde dat we allemaal een uitdrukking zijn van hetzelfde. Van die ene God. Hij leerde dat wij allemaal mogen zeggen dat ‘Ik en de Vader één zijn’ en hij ontdekte dat je nog altijd bestaat, ook al heb je geen lichaam meer. Hij geloofde het niet, hij wist het. Als hij mediteerde leek het

alsof zijn lichaam nog maar aan een dun draadje aan hem vastzat. Hij kwam in ruimtes die hij niet kon omschrijven en wanneer hij na zijn meditaties ging slapen voelde zijn kruin aan alsof hij een heerlijke warme helm op had. Alsof zijn hersenen op een onbeschrijflijk zalige manier werden gemasseerd, door twee zachte ballen, die om en om roterende bewegingen maakten aan de binnenkant van zijn schedel. Toen hij meer ging oefenen begon zijn bewustzijn zich steeds verder te ontwikkelen en werd hij zich bewust van een energieveld dat zich om hem heen uitbreidde en hem zuiverde, dwars door hem heen, beginnend in zijn hals, daarna naar beneden tot onderin zijn buik, toen buiten zijn lichaam om en daarna weer terug naar het begin. Het waren de voorsteden van zijn innerlijke zelf, zei hij en geen woord van wat hij tegen me zei was gelogen, ik weet het zeker. Wessel was een mooie jongen om te zien. Een beachboy, met alle aardse dromen die iedere twintiger heeft. Hij had gestudeerd en nu wilde hij carrière maken. Hij wilde veel geld verdienen en hij wilde een mooie vriendin. Hij wilde een mooi huis en een grote auto. Hij kreeg alles waarvan hij droomde en meer. Alles wat zijn hartje begeerde. Maar toen werd hij ziek en plotseling kwam hij van de hemel in de hel. Als verdoofd en in blinde paniek onderwierp hij zich aan de behandelingen in het ziekenhuis. Tevergeefs. Maar toen er voor hem geen hoop meer was op genezing keerde hij niet terug naar de loopgraven van zijn jeugd. Wessel ging op zoek naar wie hij was. Hij ging op zoek naar een kracht waarvan hij intuïtief wist dat hij die in zich had. Het ziekenhuis kon hem niet helpen, maar hij legde zich er niet bij neer. Hij zocht naar een andere manier om te genezen. Hij vond geen genezing, hij vond iets veel mooiers. Hij vond iets

dat veel gaver was dan wat hij tot dan toe allemaal had nagestreefd. Hij vond zichzelf. Soms was hij zelfs blij dat hij ziek geworden was. Omdat hij dit allemaal anders nooit zou hebben meegemaakt, deze zelfkennis van de bovenste plank. Hij raakte onthecht van zijn aardse dromen en hij wilde op zoek naar zijn eigen grenzen, naar wie hij diep van binnen was, totdat hij werd ingehaald door zijn verleden en door zijn sterfelijke lichaam. Hij wilde dat hij meer tijd had, om verder te gaan met zijn zoektocht, maar zijn lichaam was op.

Wessel stierf op 32-jarige leeftijd. Het liefst had hij zich laten cremen, maar uit respect voor de familie en voor onze christelijke gewoontes koos hij er voor om zich te laten begraven. Zijn hele leven had hij geworsteld tussen zijn afkomst en wie hij graag wilde zijn en dat was tijdens zijn ziekteproces niet anders. Tot het allerlaatste moment achtervolgde het hem. Tot het allerlaatst was er de twijfel en het schuldgevoel, omdat hij liever iets anders wilde dan de mensen om hem heen en wat hem vroeger was geleerd. Het liefst had hij op zijn grafsteen gezet dat hij Sat Chit Ananda was. Zijn, Bewustzijn en Gelukzaligheid. Maar ook hier koos hij voor een ander en niet voor zichzelf. Zijn grafsteen bleef leeg. Er staat op: Wessel Lievers, geboren op 10 april 1976, Varsseveld, overleden op 26 juni 2008, Varsseveld. Een passant zou zich hooguit verwonderen over de jonge leeftijd van degene die hier begraven ligt. Hij zou zich afvragen wat er gebeurd kon zijn. Nooit zou hij vermoeden dat hier iemand ligt die meer van de uiterlijke én van de innerlijke wereld had gezien, dan menig een van ons in één leven mee zal maken.

Wessel liet zich begraven in besloten kring. Alleen zo durfde hij het aan om zijn eigen tekst boven de liturgie te zetten. Als de begrafenis niet besloten was geweest, had er waarschijnlijk iets anders gestaan. Iets als 'Veilig in Jezus' armen', of 'De Heer is mijn herder'. Of nog een andere bijbeltekst. Dat zou iedereen fijn hebben gevonden. Het zou ze gerust stellen. Ze zouden denken dat hij zich op het laatst toch nog bekeerd had. Dat hij toch nog in de hemel was gekomen en niet in de hel. Maar alleen mensen die hem begrepen mochten op zijn begrafenis komen. Alleen mensen die niet over hem zouden oordelen laten wat hij echt vond. Alleen zij zagen wat er bovenaan de liturgie stond. Het symboliseerde het belangrijkste verschil tussen de overtuiging die hij had meegekregen vanaf zijn geboorte en de overtuiging die hij had toen hij stierf. Dat hij God was, net als ieder ander. Dat hij niet zijn begrensde lichaam was, maar zijn onbegrensde geest. Dat hij God was, in een menselijke ervaring. Wat een winst. Wat een lieve jongen.

'Het goddelijke in mij buigt voor het goddelijke in jou'.

OP ZOEK

Pull Yourself Together (for me)

The Boxer Rebellion (2016)

Coldplay

Ze lagen overal, die rottingen. Op mijn nachtkastje, in de vensterbanken, in de auto, in mijn sporttas, in de aktetas, op kantoor, echt overal. Alle soorten had ik ook. Paracetamol, ibuprofen, aspirine, Voltaren-K, Aleve en diclofenacs. Ze waren rond, ovaal, wit, doorzichtig en rood en de allerzwaarsten zaten in van die tweekleurige, oplosbare capsules. Het kon niet gezond zijn, maar zonder kon ik gewoon niet meer functioneren. En nog steeds vroeg ik me af hoe ik in Gods naam het einde van de avond zou gaan halen? Staan en slenteren waren dodelijk, wist ik en precies dat was wat we gingen doen. Uren lang zelfs. Alleen de gedachte was al genoeg voor een nieuw salvo van pijnscheuten door mijn onderrug. Ik moest er van tevoren nog wat halen, voordat we de bus in stapten. De zwaarsten. De 600's zouden me de avond wel doorkrijgen. Haastig tuurde ik in de schappen, maar ze waren er alleen nog in de grote verpakking. 'Heb je deze niet kleiner?', vroeg ik aan het kassameisje, terwijl ik een felgekleurde doos met pijnstillers in de lucht hield. 'Helaas' fluisterde ze verlegen, nadat ze me een poosje had helpen zoeken. 'Alleen nog maar per 50'. Ik lachte dromerig en nadat ik betaald had moffelde ik de pijnstillers onhandig in mijn

jaszak, waarna ik weer langzaam terug wandelde naar het busstation, waar mijn jeugdvriend Geertjan nog trouw op me stond te wachten. We glimlachten. Heel voorzichtig begon de opwindende avond en het zien van de populairste rockband van dat moment weer wat terrein te winnen op de verlamdende angst om halverwege het concert ergens te moeten gaan liggen omdat ik niet langer kon staan.

John Coffey

Een paar uur later wandelden we volmaakt tevreden tussen de drommen mensen richting het concertterrein. De laagstaande septemberzon drong glinsterend door de geelrode beukenbladeren van het Goffertpark. Ze streelde mijn gezicht. De eerste doorzichtige kogel van de avond had ik met een van de drie flesjes Grolsch uit de koelkast van de touringcar weggespoeld, waardoor mijn pas vederlicht aanvoelde. De busreis duurde verschrikkelijk lang. Uren later dan gepland konden we er pas uit. Het leek wel een verkeersinfarct waar we in terecht waren gekomen, eerst op de brug voor Nijmegen en later in de stad zelf. Even waren we zelfs bang dat we de eerste nummers van Coldplay zelf ook nog zouden missen, maar gelukkig konden we de bus uiteindelijk nog redelijk snel kwijt. En terwijl ik nog glimlachend terugdacht aan die arme buschauffeur die zo vaak bakzeil had moeten halen op zijn geschatte aankomsttijd doemde in de verte boven de duizenden deinende hoofden richting de ingang van het concertterrein een lange rij met toegangspoorten voor me op. Met aan weerszijden van iedere sluis een kolossale uitsmijter. En net toen ik bedacht dat ik me misschien wel voor niets zorgen had gemaakt voor deze avond, voelde ik

plotseling iets vierkants, iets groots, dat daar nog eigenwijs uit mijn jaszak priemde. Ik schrok. 'Shit. Klojo...'. Ik had er helemaal niet aan gedacht om een paar pijnstillers uit de doos te halen en de rest van die chemische troep in de bus achter te laten en nu realiseerde ik me plotseling dat dit zo meteen wel eens een probleem zou kunnen worden, om het concertterrein op te kunnen komen. Het was ook bijna te onnozel voor woorden. Wie neemt er nou een doos met pijnstillers mee naar een concert? Snel peuterde ik de doos uit de voering van mijn binnenzak en hield hem vast in de aanslag. Ik zou eerlijk vertellen wat er aan de hand was. Hij zou ze toch wel vinden. Het zou het hele plaatje alleen maar verdachter maken, bedacht ik. Langzaam schuifelden we door de lange rij naar voren, tot ik aan de beurt was om te worden gefouilleerd. De man deed me een beetje denken aan die enorme neger uit 'The Green Mile'. Nerveus hield ik de doos omhoog, waarop John Coffey direct terugdeinsde en me vol ongeloof aankeek. Ik keek zo onschuldig mogelijk terug. 't Is voor m'n rug', stamelde ik, op een manier die overduidelijk tekort schoot om de situatie in een paar tellen nog naar mijn hand te kunnen zetten en nog voordat ik uitgesproken was hield hij de 49 overgebleven pillen al achter zijn rug om ze in het voorbijgaan aan een steward mee te geven. 'Mag ik er twee?', smeekte ik, terwijl ik me nog net niet aan hem vastklampte? De grote vriendelijke reus keek me medelijdend aan, haalde de doos nog een keer tevoorschijn en scheurde hem toen zonder te kijken aan de verkeerde kant open, waarop hij nonchalant twee grote parels uit de strip drukte, die als rouletteballetjes in mijn handpalm rondtolden totdat ze tot stilstand kwamen.

Tension Myositis Syndrome

Vooral de nachten waren een hel. Het was met milde klachten begonnen, maar het werd steeds erger. Na een jaar wist ik bijna niet beter meer. De pijn in mijn onderrug was chronisch geworden. 's Ochtends als ik uit bed kwam was het het ergst. Dan was ik totaal verkrampt. Soms ging het wat beter en probeerde ik weer iets extra's te doen, zoals hardlopen. Tot dat het weer helemaal mis was. Dan leek het net alsof er een knik in mijn wervelkolom zat. Alsof ik helemaal uit het lood stond. Meestal duurde dat dan een week, soms langer, waarna ik weer wat rechter op kon staan. Ik dacht dat het allemaal logisch was. Vijftien jaar lang had ik aan competitievolleybal gedaan en aan de warming-up verspeelde ik het liefst zo weinig mogelijk energie, zeker in de beginjaren. En ik had een zittend beroep, daar krijg je ook rugklachten van, was algemeen bekend. Dus was het niet zo gek, dat ik zo'n last had. En het zat ook nog eens in de familie, een zwakke rug, dus daarom nam ik zo nu en dan maar een pijnstillers, als ik er even genoeg van had. Ik zou er wel mee leren leven. Maar de rugklachten hielden niet alleen aan, het werd steeds erger. En er waren steeds meer en steeds zwaardere pillen voor nodig om de pijn er onder te houden. Tot het moment dat ik ze aan één stuk innam. Dag in dag uit. 's Avonds voor het naar bed gaan nam ik de zwaarste. Dan sliep ik tot rond de klok van drie uur, in tegenstelling tot de beloofde 8 uur die op de verpakking stond, waarna ik midden in de nacht weer wakker werd van een zeurende pijn die in golven uitstraalde naar mijn linkerbeen, soms tot onder mijn voet. Hortend en stotend strompelde ik dan de trap af, naar de keuken, waar ik een glas water en een of twee van

die pillen in nam, waarna ik me in de woonkamer voorzichtig op de bank liet vallen en afhankelijk van hoe erg het was nog een kussen onder mijn linkerbeen propte. Tot ik weer in slaap viel. Zo ging dat, iedere nacht.

4 oktober 2009

‘Wel toevallig dat u precies twee jaar geleden ook tegenover me zat.’ De neuroloog van het Slingelandziekenhuis in Doetinchem stak zijn hand uit om me over twee weken weer terug te zien voor de uitslag van de MRI. ‘Ook in oktober?’, vroeg ik met een pijnlijke grimas, terwijl ik me al half had omgedraaid. ‘Precies op 4 oktober, zei hij. ‘Goh, inderdaad’, antwoordde ik verbaasd, ‘da’s toevallig?’ We knikten tot ziens. Terug door de gang probeerde ik de eerste keer dat het volledig uit de hand liep weer in mijn herinnering terug te halen. Ik wist nog dat het ongeveer twee jaar geleden moest zijn, maar dat het ook in oktober was wist ik niet meer. En nog wel precies op 4 oktober. Ze moesten me brengen, naar het ziekenhuis, dat wist ik nog wel. Zo erg was het dit keer niet. Mijn hele lichaam was verkrampt en ik had veel pijn. Zelfs in bad liggen hielp niet meer. Toch wilde de neuroloog niet direct een foto maken. Dat kon nu gelukkig wel. Ik moest gewoon weten wat er aan de hand was. Ten einde raad was ik weer terug gegaan, het was eenvoudig niet vol te houden op deze manier. De huisarts dikte haar verdenking een beetje voor me aan. Op die manier probeerde ze me te helpen om een foto te forceren, in het ziekenhuis. Ik hoopte tenminste dat ze wat overdreef. ‘Hernia? Bechterew?’, stond er in hanenpoten. Ik schrok. Aan een hernia had ik zelf ook wel eens gedacht en daar kon ik nog wel mee leven. Zelfs Pieter van den Hoogenband had er een gehad, wist ik. Maar om

nu voor de rest van mijn leven met vergroeide tussenwerpschijven en een bochel door het leven te moeten gaan was nog wel even wat anders. ‘Oktober, dacht ik weer. ‘Zou het daar iets mee te maken kunnen hebben?’ ‘Wat was er dan met oktober?’ Het enige wat ik kon bedenken was de oktoberstress op kantoor. Oktober was een hectische maand. Ieder jaar na de zomervakantie moest onze software voldoen aan de jaarlijkse 1 oktobertelling, die de scholen met behulp van ons programma op uiterlijk 15 oktober in moesten leveren. Dat was oktober. Voor de ontwikkelaars was het een race tegen de klok, maar ook op support hadden we het druk. De telefoon stond gewoon niet stil. Vooral als er iets mis was. Een bepaalde eigenschap of een rare combinatie kon voor een onverwachte fout zorgen, waardoor het programma de berekening niet af kon ronden en er een foutmelding kwam. Plotseling moest dan iedereen op de werkvloer worden opgetrommeld om het probleem te reproduceren, waarna de ontwikkelaars aan het werk konden om hun ‘fixscript’ te maken. We moesten het vinden. Onze klanten waren sympathieke scholen, maar ook zij hadden geld nodig en een claim omdat ze te weinig geld kregen door een fout in ons programma kon ik echt niet gebruiken.

Zouden mijn rugklachten daar iets mee te maken kunnen hebben? Met stress? Zo had ik er nog nooit naar gekeken. De gedachte alleen al. Ik had ontzettend veel nagedacht over mijn rug, over wat er aan de hand kon zijn. En ik was ook overal al wel geweest. In de sportschool, bij de fysiotherapeut, de manueel therapeut, een osteopaat, een chiropractor. Overal vertelde ik mijn verhaal, maar niemand kon me helpen. Sterker nog, het werd alleen maar erger. En dat

terwijl ik lichamelijk eigenlijk niets meer deed. Maar aan een psychische oorzaak had ik nog nooit gedacht. Zou dat de oorzaak kunnen zijn? Koud thuis van mijn afspraak met de neuroloog kroop ik achter de computer en haastig type ik de woorden 'stress' en 'backpain' in. Ik sloeg op de enterknop. Enigszins verrast door hoeveelheid hits die de combinatie van mijn zoektermen direct al opleverde klikte ik bijna lukraak op de eerste de beste link die ik tegenkwam. Enkele momenten later bouwde zich nogal stroperig een nieuwe pagina voor me op. Een oude man in een retro doktersjas keek me door zijn jaren '70 bril streng aan en stelde me in dikgedrukte, groene letters een simpele vraag: 'Do you have back, neck, or shoulder pain that keeps recurring or won't go away? Does back pain keep you from living a full life?' Met zijn ouderwetse aanwijsstok gaf hij in de wolke eronder direct zijn antwoord: If so, you may be suffering from TMS (Tension Myositis Syndrome)—and you don't have to take it anymore! Wezenloos staarde ik naar het beeldscherm. De man met de stok was de Amerikaanse arts John Sarno. Vluchtig scrolde ik door zijn site. Sarno was een Medical Doctor, een rugspecialist. Al lang pensioengerechtigd, maar hij ging maar door. In de loop van de jaren was hij tot de conclusie gekomen dat de epidemie aan lage rugklachten die onze westerse wereld de laatste decennia teisterde onmogelijk in zijn geheel kon worden toegeschreven aan extra slijtage aan onze rug. Sarno begon onderzoek te doen naar de psychische kant van rugklachten en ontdekte dat een groot gedeelte van onze gewrichtsklachten veroorzaakt werd door stress en onderdrukte emoties. Als gevolg van geestelijke spanning zou een hapering ontstaan in de autonome bloedtoevoer die tot spierspanning, plaatselijk zuurstoftekort, verkramping

en dientengevolge minuscule beschadigingen in de spieren leidde, wat de werkelijke oorzaak was van de pijn. Dr. Sarno beweerde dat er vaak helemaal niets mis is met onze rug. Zelfs hernia's en slijtage aan de tussenwervelschijven noemde hij 'normal abnormalities'. Veel mensen hebben ze, beweerde hij, maar slechts een klein gedeelte ondervindt pijnklachten. Terwijl hij de diepere oorzaak weet aan tophypotheken, geldproblemen en stress op het werk of in het gezin. Aan de torenhoge doelen die mensen zichzelf stellen en de boosheid die ze inhouden om de lieve vrede te bewaren of om het goede voorbeeld te blijven geven. Om aan de verwachtingen tegemoet te kunnen blijven komen. Sarno's kuur was juist om onze dagelijkse activiteit en onze lichamelijke beweging weer op te pakken. We moeten ons volgens hem realiseren dat de pijn die we hebben een mentale oorzaak heeft, geen lichamelijke. Alleen de acceptatie en de bewustwording daarvan, stelde hij, was voldoende om weer pijnvrij te worden. Je hoefde het niet eens op te lossen!

Healing backpain

Binnen een half uur had ik de site van Sarno doorgeakerd en had ik al zijn filmpjes bekeken. De twijfel over hoe het af zou lopen met mijn rug was omgeslagen in rauwe angst over hoe de rest van mijn leven er uit zou kunnen komen te zien. Ik had het niet meer onder controle. Ook daarom hoopte ik vurig dat de man die ik nu aankeek gelijk had. Dat er niets ernstigs met me aan de hand was en dat ik juist weer moest gaan sporten om weer klachtenvrij te worden. Op de een of andere manier paste het bij me. Dr. Sarno beweerde dat de frustratie door het verplicht rust houden of het moeten liggen de pijn

alleen maar verergerde, aangezien stress en onderdrukte emoties ook al de oorzaak waren van het probleem. ‘Keep the oxygen running!’, was zijn antwoord. De theorie van Sarno’s spierspanningsyndroom biologeerde me vanaf het allereerste begin. Ik had nog verschillende titels liggen, van Wessel en ik wist dat er ook veel boeken tussen zaten over de relatie tussen lichaam en geest, maar ik had er nog niets mee gedaan. Het leek alsof ik er even klaar mee was. Met alle swami’s, goeroes, yoga en meditaties. Met het Ego en het Zelf. Mijn broertje was dood en ik moest verder. Terug naar de realiteit. Maar nu zat ik hier met een rug die me al meerdere keren genadeloos op mijn knieën had gedwongen, te staren naar een man die me deed denken aan mijn vroegere wiskundeleraar, maar die me wel vertelde dat de oplossing van mijn rugklachten bij mezelf lag. Dat het mijn eigen keuzes waren en dat was precies wat mijn leermeester die er nu niet meer was ook steeds tegen me gezegd had. Sarno’s bekendste boek heette zelfs ‘The mindbody prescription’, het lichaam-geest voorschrift. Oostersers kon bijna niet. Dit kon geen toeval zijn. Vol overtuiging klikte ik op de digitale winkelwagen en bestelde Sarno’s werk.

Griep

‘Als we zo gaan beginnen dan denk ik dat we snel uitgepraat zijn!’ De eens zo vriendelijke en meelevende neuroloog veerde op van zijn stoel en keek me pijnlijk aan. Even leek het er zelfs op dat hij ook echt direct afscheid van me wilde nemen, maar op het laatste moment vermande hij zich en zakte hij weer langzaam terug in zijn stoel. Het was ook wel een beetje naïef van me, bedacht ik, in een ziekenhuis vragen of mijn rugklachten mis-

schien iets te maken zouden kunnen hebben met stress. Maar ik dacht dat ik misschien wel iets nieuws had gevonden. En dat ik hem hiermee misschien zelfs wel geholpen had. Wat ik zeker niet vermoedde is dat ik zojuist flink had lopen vloeken in een kerk. Natuurlijk had hij gehoord van een groeiende groep alternatieve behandelaars die bij hoog en bij laag beweerden dat rugklachten niet veroorzaakt worden door slijtage of beknelde zenuwen, maar door stress. Steeds meer reguliere artsen en neurologen maakten de overstap. En eindelijk had ook ik een medium gevonden dat met alles wat het tegen me zei raak schoot. Het had mijn klachten al bijna voor de helft weggenomen. Niet door anders te bewegen, maar door anders te denken. Maar juist nu moest ik terug naar het ziekenhuis, om de uitslag van de MRI op te halen. En nu zou ik die arme, onwetende arts ook wel eventjes vertellen hoe het zat. Terwijl ik zelf nog maar nauwelijks twee weken een beetje minder klachten had. Snel vertelde ik hem dat het al weer stukken beter met me ging, sinds onze laatste afspraak. De lange neuroloog ging in op mijn opening. 'Een hernia is net een griep', zei hij knikkend. 'Het komt, maar het gaat ook vanzelf weer weg. Vandaar dat we eigenlijk nog maar zelden opereren, tenzij er acute uitvalsverschijnselen zijn'. Ergens kon ik zijn escape wel bewonderen. Hij ging er niet op in, maar beaamde zonder het te zeggen wel dat er in het verleden in patiënten gesneden was die vandaag de dag niet meer geopereerd zouden worden. Maar gelukkig, het was met een sisser afgelopen. We stonden allebei tegelijk op en samen liepen we naar de deur, waar ik hem voor een laatste keer een hand gaf. Ik had net precies mijn eigen hernia op de MRI gezien, maar het was maar een griep. En het deed me al voor de helft minder pijn.

Op zoek

Zes weken nadat ik 'Healing backpain' van John Sarno had gelezen waren mijn pijnklachten bijna helemaal verdwenen. Ik had er zelf een geweldige hekel aan. Aan al die testimonials van mensen van wie de rugklachten na één enkele behandeling van een of andere wondertherapeut opgelost waren. Het ergerde me, omdat ik er ook geweest was. Ik had er een fortuin aan besteed, maar het had allemaal niets geholpen. En nu overkwam het mij, niet door een therapeut, niet door aanrakingen, correcties, massages of oefeningen, maar door het lezen van een boek. Door kennis. Door inzicht in mezelf. Door gedachtenpatronen bij mezelf bloot te leggen. Door mezelf er op te betrappen, op innerlijke boosheid en door te weten dat juist deze gedachten de spanningen en de pijn in mijn rugspieren veroorzaakten. Jarenlang had ik last gehad van mijn rug, zo erg dat er tijden waren dat ik er nauwelijks door kon functioneren. Maar nu kon ik weer hardlopen. En ik was weer gaan fietsen. En zwemmen. Precies zoals John Sarno gezegd had. Het was niet alleen de oktoberstress die mijn rugklachten veroorzaakt had. Misschien was het de druppel, maar het was zeker niet alles. Ik was ook boos, al toen Wessel ziek was en ook nu hij er niet meer was. En om hoe het allemaal gebeurd was. Ik miste hem. Wessel was niet alleen mijn broer, hij was ook mijn bedrijvenadviseur. Mijn reisgenoot. Hij was niet alleen een fantastisch excuus om ieder jaar een paar keer naar Amerika te vliegen, stiekem waren we elkaars beste vrienden. Allebei hadden we onze vrienden, maar eigenlijk konden wij het best met elkaar. We waren elkaars klankbord voor een heleboel dingen die we tegenkwamen in het leven, maar nu was hij er niet meer en moest ik het allemaal helemaal alleen doen.

Ook daarom was ik boos. En onzeker. Of het allemaal wel zou lukken. Maar zelfs nu hij er niet meer was, had hij me weer geholpen, want zonder zijn bagage was ik nooit met John Sarno in zee gegaan. Ik was rugpatiënt, maar ik kon weer een normaal leven leiden. Het was ongeloofelijk. Ik was pijnvrij.

En er was nog iets dat ik weer oppakte, iets dat ik ook al een poos niet meer had gedaan. De bijzondere ontdekking van John Sarno en de spectaculaire genezing van mijn rug gaven me een geweldige boost om alsnog ook Wessels boeken te gaan lezen. In no time was ik door het oeuvre van Sarno heen, maar ik wilde meer. Het lichaam-geest-verhaal intrigeerde me. Ik had het gevoel dat ik iets op het spoor was, ik wist alleen niet precies wat. Snel stuurde ik een mail naar de weduwe van Wessel, om te vragen of ze zijn titels wilde doorgeven. Ik bestelde ze allemaal tegelijk, via internet. Mijn pijnstillerverslaving was voorbij, maar ik begon nu verslaafd te raken aan iets anders. Niet aan boeken en eigenlijk ook niet aan lezen, maar aan kennis. Dag en nacht zat ik of las ik te lezen. Waar eerst pijnstillers lagen te slingeren lagen nu allerlei boeken opengeslagen en soms zelfs op elkaar gestapeld en overal zaten pennenstrepen in of staken memobriefjes uit. In het begin was het nog vrij breed, wat ik las. Ik ging van mindbody-medicine naar boeddhisme en van nog wat meer van Wessels yogi's naar de kwantum fysica. Soms het zwaardere esoterische werk, dan weer oersaaiere eigentijdse psychologie, terwijl er nota bene een tijd geweest was dat ik nog geen twee regels achter elkaar kon lezen, waarna ik al begon te gapen. En hoe meer ik las, hoe meer één bepaalde vraag steeds weer bij me opkwam: Wanneer mijn rugklachten een psychische

oorzaak hadden, zou Wessels ziekte dan ook iets te maken kunnen hebben met zijn geest? Met hoe hij was? Hij las ze zelf, dit soort boeken. Zelfs John Sarno verwees naar artsen die de link legden tussen emoties en kanker, ontdekte ik later, maar ik had er gewoon overheen gelezen. Het viel me gewoon nog niet op. Ik was er nog niet klaar voor, denk ik. Maar pas toen ik aan mijn eigen lijf had ondervonden dat stress en weggestopte angsten, zorgen en boosheid een potje in je onderbewuste geest kunnen laten overlopen, waardoor autonome processen die ook in dat gebied worden aangestuurd ook ontregeld raken en dat als gevolg daarvan een haperende bloedtoevoer kan optreden, waardoor ergens anders in het lichaam spierpijn ontstaat, pas toen kon ik de volgende stap maken. Dat was het moment dat die ene vraag, die ik al langer bij me droeg, opnieuw tot me door drong: Kon Wessels ziekte ook iets te maken hebben met stress? Met gebeurtenissen in zijn leven? Met hoe hij was als mens? De gedachte alleen al. Het fascineerde me. Opnieuw dook ik achter mijn computer en opnieuw typte ik twee woorden in.

Cancer psyche

[Enter]

SESSHIN

*I went with nothing
But the thought you'd be there too
Looking for you*

The Wanderer, Johnny Cash (1993)

Het Tibetaanse Dodenboek

De maas was spiegelglad. Ze kleurde bijna buitenlands blauw en er stond geen zuchtje wind want het had al tijden niet geregend, waardoor er ook nauwelijks stroming in stond. Het maakte het uitzicht betoverend. Verderop aan de voet van het majestueuze Missiehuis sleepte een pondje zich tikkend, piepend en krakend heen en weer, tussen de oevers van Steyl en Baarlo. Ik genoot van het uitzicht. Het was geen winter meer, maar het was ook nog geen voorjaar. Het was een frisse, wolkeloze dag in de eerste week van maart, 2011. Er was niet veel tijd, na de lunch. Meestal stak ik over, met het pondje. Aan de overkant sloeg ik dan direct linksaf en wandelde een smal, platgetrapt paadje op dat boven op de dijk te midden van lawaaiige ganzen en stuntende kievieten in de richting van de stuw van Belfeld kronkelde. Net voor dat enorme, waterdoorlatende blok beton keerde ik dan weer terug, in de richting van de statige torens van het Missiehuis. Ze deden me denken aan de torens van de kathedraal van Chartres, halverwege Frankrijk, onderweg naar Santiago. Schitterend gewoon, zoals het daar stond, zeker op een heldere, vroege voorjaarsdag

als deze. Van de A73 onder Venlo naar het standbeeld van de heilige Arnoldus Janssen in hartje Steyl was nog geen tien minuten rijden, maar het leek alsof je die laatste paar minuten in een tijdmachine had gezeten. Steyl was idyllisch. Een stralend, sympathiek kloosterdorpje, met zijn prachtig aangelegde kloostertuinen en mystieke grotten.

Het was een artikel in het Achterhoek Nieuws dat ik uit beleefdheid nog snel had doorgebladerd, dat me uiteindelijk hier naar toe had gebracht. Een lezing over het Tibetaanse Dodenboek. Meestal zat ik er een uur voor in de auto, maar deze was nog geen tien kilometer verderop. ‘Samen met pa maar weer eens’, dacht ik, ‘omdat het zo dichtbij is’. Erik sprak over barre tochten. Over ontberingen onderweg, over pesterijen van inheemse monniken en over zijn eindeloze meditaties, in die eenzame boeddhistische zenkloosters. Over de levensgevaarlijke confrontaties met straatarme locals en over de bijzondere ontmoetingen met zijn zenleraren. Ik was een en al oor, vanaf het begin. Vooral als het ging over dat magische, mystieke boek, dat eigenlijk over onze innerlijke wereld gaat. Die minstens zo eindeloos, groots en ingewikkeld is als de wereld die wij met onze ogen kunnen waarnemen, volgens Erik. Op de een of andere manier trok het Boeddhisme me meer dan het Hindoeïsme. Het was beter te begrijpen voor me. Geen yogi's die niet meer eten, of niet meer slapen. Hun hart stil konden zetten of zelfs niet meer dood gaan, aldus sommigen. Geen heilige koeien of onuitsprekbare mantra's, maar aandacht, zelfbeheersing en lichaamscontrole. Dat was het meer voor mij. Het klonk ook allemaal wat westerser. Maar misschien kwam het ook wel gewoon door hoe hij het uitlegde. Wat een kennis had deze man.

Erik kwam op me over als de fitste opa van Nederland, al was hij helemaal nog niet zo oud. Ik denk dat het zijn kale hoofd was die dit bij me losmaakte. Ik schatte hem een jaar of vijfenvijftig. Klein, geblokt, maar super lenig, concludeerde ik vlot, toen hij de buiging van de eerste ontmoeting met zijn Japanse zenmeester nog een keer maakte. Maar in de pauze, toen ik heel even naar de wc was, zag pa zijn kans schoon. Pa had immense stappen gemaakt, de laatste jaren, maar een halve eeuw vergaderingsleerstellingen hadden hun tol geëist. En ook al had hij afstand genomen van de broeders, soms wilde hij het bij voorbaat ook gewoon eens oneens kunnen zijn, met een spreker. Gewoon, omdat hij daar zin in had. En vanavond had hij zo'n bui. Pa had de onweerstaanbare drang om Erik te vertellen dat die bardo-fase, de fase tussen de twee levens, waar de hele lezing over ging in feite, helemaal niet bestond, als je de bijbel tenminste aandachtig zou lezen.

Zitten in zen

'Ik denk dat die Elfstedentocht er niet meer komt, wel?'. Ik herkende het nummer niet maar ik herkende zijn stem wel, ook al was onze ontmoeting alweer een half jaar geleden. 'Erik!', riep ik blij verrast. 'Dag jongen, antwoordde hij zacht, 'hoe is het?' 'Goed', antwoordde ik, terwijl me plotseling te binnen schoot waarom hij eigenlijk belde. Mijn keel begon er van te gloeien. Erik was mijn toezegging nog niet vergeten en nu was er geen ontkomen meer aan. Ik had wel een escape ingebouwd, maar die was inderdaad niet al te sterk. Alleen als er een Elfstedentocht kwam zou ik niet mee doen. Dat had ik hem nog snel verteld, die avond. Die zou voorgaan. 'Echt iets voor jou, zo'n Sesshin', had hij gezegd. Ik schaamde me dood voor

mijn vader, maar uiteindelijk had hij er wel voor gezorgd dat ik ook een soort van leermeester gekregen had. Net als Wessel. Want mijn vader was de reden waarom ik met Erik in gesprek was geraakt en toen begon hij te vertellen over een vijfdaagse boeddhistische zenretreat. ‘Ehm, je hebt gelijk Erik...., maar.....er is een probleem...’, stamelde ik. ‘Wat dan?’, vroeg hij verbaasd, alsof hij er helemaal van uit ging dat hij me de volgende week zou zien, ook al had ik me nog niet ingeschreven. ‘t Is mijn rug’. ‘Wat is er dan met je rug?’, vroeg hij geduldig. Ik was een moment stil. Sarno had het exact voorspeld. Het komt nog een keer terug. Maar ik moest vertrouwen houden. Om de strijd tegen mijn rug definitief te winnen. Vertrouwen in de diagnose. Dat er niets mis was met mijn rug. Dat ik Healing Backpain opnieuw zou moeten lezen. Ik moest mezelf er nog één keer van overtuigen dat het puur en alleen mijn opgekropte emoties waren, waardoor de pijn het perfecte alibi had gevonden tussen mijn 4e en 5e lendenwervel. Maar ik geloofde het bijna niet meer. De klachten waren heviger dan ooit. Hoe kon alleen de kennis van een boek voldoende zijn om definitief van die pijn af te komen? Ik kon nog geen 10 minuten normaal zitten en nu moest ik notabene vijf dagen achter elkaar? Op de grond?

De liefde van een boom

De hele week werd er niet gesproken. Door niemand. ‘Alleen maar bezig zijn met wat er binnen in je gebeurt’, zei Erik. Dus was er niet alleen de absolute stilte bij Zazen, maar ook bij de Sarei, het drinken van de thee en bij de Kinhin, de langzame loop, die daar weer op volgde. Zazen, Sarei, Kinhin, dat was de volgorde. Een half uur zitten, een kwartier thee drinken en een kwartier lopen,

in een kringetje. Voetje voor voetje, achter elkaar aan, totdat je weer langs je matje kwam, om weer te gaan zitten. Al met al duurde zo'n cyclus een uur. 's Ochtends deden we er daar vier van, 's middags vier en 's avonds drie. In een middeleeuwse balzaal, ergens in het midden van dat immense Missiehuis in Limburg, met twee grote stenen zuilen in het midden en kolossale gordijnen voor de meters hoge ramen, die het uitzicht op de voorbijvarende vrachtschepen op de Maas aan ons ontnamen. De meditatiezaal had de mooiste houten vloer van de wereld, gemaakt van duizenden kleine, houten plankjes, die net als in oude boerderijen in een vissengraat waren gelegd. 'Monnikenwerk', dacht ik bij mezelf, terwijl ik van verveling de onderlinge verschillen ertussen probeerde te ontdekken. In de lotus. Nou ja, lotus, de halve lotus. De lotus is een soort kleermakerszit, waarbij beide voeten op de binnenkant van je bovenbenen rusten. Ik deed de halve lotus. Eén voet rust dan op de binnenkant van je been en die ander niet. Die lag gewoon op de grond. De halve lotus was een soort luxe kleermakerszit. De meesten begonnen de Zazen met een hele, maar eindigden met een halve. Behalve Erik. Erik kon uren lang full lotus blijven zitten. Met de handen op elkaar gevouwen op schoot, terwijl de toppen van de duimen elkaar juist raakten. Zo zaten we daar op ons matje. Twintig mannen en vrouwen, half in het donker, tien aan de ene kant en tien daar tegenover., met een brandende kaars, een bakje met narcissen in de knop en een geurstokje op een klein tafeltje aan de kopse kant. Onze blik hadden we vastgepind op een punt ongeveer een meter voor ons op de vloer en onze aandacht was volledig gefocust op onze ademhaling. Zonder na te denken. Een objectloze meditatie, dertig ellendige minuten lang.

Na de Zen was er Sarei, de thee, die twee leerlingen daar geruisloos en vol overgave voor ons hadden neergezet. In stilte, uiteraard. We dronken de thee synchroon met Erik op en daarna mochten we eindelijk lopen. Achter elkaar aan, voetje voor voetje. De vloer kraakte mild, tijdens de Kinhin. Erik was dol op die vloer. We moesten doen alsof we op dun ijs liepen, zei hij, zodat we nog bewuster onze voeten neer zouden zetten. Alles wat we deden moest met aandacht gebeuren. Alles. En dan, na een dag of drie, doofde het uit, van binnen. Dat geschreeuw, van ‘waar ben je in God’s naam mee bezig?’ Misschien niet eens omdat ik zo goed mijn best deed, of omdat ik mijn gedachten eindelijk onder controle kreeg, maar gewoon, omdat ik mezelf telkens na die oersaai Kinhin weer dwong om te gaan zitten, voor dat zoveelste halve uur in die bloedstollende lotus. Iedere dag weer. Op een gegeven moment stop je met protesteren. Je ondergaat het. Het ritme was dodelijk effectief. Als je je lichaam steeds op zo’n manier tot stilte dwingt, dan volgt de geest vanzelf. Ook al wil je niet, het kon niet anders. Er ontstond een soort innerlijke berusting, denk ik, waardoor het zitten steeds eenvoudiger werd en steeds makkelijker. Totdat het zelfs bijna leuk werd. Een Sesshin was een trainingskamp voor de geest. Ik had ook een weekje naar Schotland kunnen gaan. Of naar Ierland, om te vliegvisseren, zoals ik dat een paar jaar geleden deed. Maar ik wilde het zelf. Ik wilde ook iets met meditatie doen. Ik moest weten wat het is. Net als Wessel. Ik wilde niet alleen zijn kennis, ik wilde ook voelen wat hij voelde. De liefde van een boom, bijvoorbeeld. Of het gevoel dat je iemand aan kunt raken, ook al liep hij of zij een stuk verderop.

Dr. Hamer

Na die laatste zitronde op de allerlaatste dag was ik het onderwerp van gesprek geworden. Erik had alles verteld, tijdens zijn slotrede. Dat ik nog nooit eerder gezeten had en dat ik nu in één keer een Sesshin had gedaan. En dat ik van te voren ook nog eens verschrikkelijke rugpijn had, die nu aan het einde van de week helemaal verdwenen was. Het klopte exact wat hij zei. Het was een wonderlijk verhaal, zoals hij het vertelde, maar het ging echt over mij. Ik had geen pijn meer in mijn rug. Niets. En dat terwijl ik onderweg naar Steyl nog een paar keer moest stoppen om een stukje te lopen, voordat ik verder kon rijden. Het was gewoon verdwenen. Na die allereerste ronde wist ik dat ik het zou volhouden en daarna ebde het gewoon weg. Telkens als ik voor mijn matje stil hield, na de Kinhin, kon ik een diepere buiging maken, uit respect voor de plek waar ik het komende halve uur weer roerloos plaats zou nemen. En nu stond ik te praten, met allemaal mensen die ik nog nooit eerder had gesproken, die allemaal het wonderbaarlijke verhaal van mijn rug van mezelf wilden horen. Zoals de schipper. Zijn naam was eigenlijk perfect gekozen. Hij woonde zelfs aan zee, in Bloemendaal. Maar hij zag er ook echt uit als een schipper, ook al had hij zijn hele leven voor de klas gestaan. En zo steunde hij ook, telkens als hij na de Sarei weer op moest staan voor de kinhin. Ik vertelde hem het hele verhaal. Van mijn bedrijf, over Wessel, over Sarno. Hij luisterde ademloos. Jaren later ontdekte ik bij toeval dat mijn verhaal eigenlijk verbleekte bij de zijne. De schipper had een zoon verloren, door zelfmoord. Erik had hem er doorheen gesleept, in die jaren. Een andere zoon van de schipper deed sindsdien ook mee aan de Sesshin. Hij werkte bij een hoveniersbedrijf, terwijl hij eigenlijk

econoom was. Maar sinds het verlies van zijn broer werkte hij liever in de tuin dan bakken met geld te verdienen.

Erik stond een stukje verderop, te praten met Gea, de huisarts. Het leek wel alsof hij boos was. ‘Het is een schande godverdomme’, hoorde ik hem tegen haar zeggen. ‘Gewoon een schande’. Zijn toon verbaasde me. Was dit het eerste wat hij weer uit kon brengen, na een week stil zijn? Toch klonk zijn gevloek op de een of andere manier ook zacht in mijn oren. Erik was met afstand de meest spirituele man die ik kende, samen met Sri. Veel dichter dan die twee kon je niet bij God komen, dacht ik. En toch vloekte hij zo nu en dan. Stiekem genoot ik er van. Hij mag dat, vond ik, terwijl Gea haar schouders ophaalde. ‘Hij heeft gewoon gelijk’, brieste hij nog een keer. Ze wilde iets zeggen, maar bedacht zich. Ik was uitgepraat met de schipper en nu kon ik mijn nieuwsgierigheid niet langer bedwingen. Ik was razend nieuwsgierig geworden wie er volgens Erik gelijk had. Die moest wel gelijk hebben. ‘Wie heeft er gelijk?’, vroeg ik onderdanig, terwijl ik half tussen Erik en Gea in kwam staan. ‘Hamer’, bitste hij kort. Erik was even stil. ‘Die Duitser’. Hij keek me aan alsof hij me zojuist de ideale voorzet had gegeven om direct volwaardig aan het gesprek deel te kunnen nemen. ‘Je weet wel.’ Ik aarzelde. Volgens Erik moest ik iemand kennen die Hamer heet, maar ik had geen idee waar hij het over had. ‘Nee’, bekende ik, schoorvoetend, terwijl ik een beetje begon te blozen. ‘Niet?’, vroeg hij bijna verontwaardigd, terwijl hij me nog een keer van top tot teen aankeek. ‘Jij had toch zoveel over kanker gelezen?’ Eriks ogen priemden in de mijne. ‘Ehh... ja?’, hakte ik. ‘En je kent de wetten van Hamer niet? Volgens mij had hij zelf ook testikelkanker. Zo deed

hij zijn ontdekking'. 'Tes...tikelkanker?', stamelde ik. Erik knikte alsof hij me alweer vergeven had. Ik bloosde. Mijn wangen voelden aan alsof ze nog nooit beter doorbloed waren geweest. Het was ook net alsof ik de naam Hamer al wel eens vaker gehoord had, maar toch weer niet. Op de een of andere manier klonk het magisch in mijn oren, maar ik kende hem niet. Ik dacht toch echt dat ik de belangrijkste psycho-oncologen wel gelezen had. Alle Amerikanen in ieder geval wel. De Simontons, Lawrence Leshan, Temoshok, David Serban Schreiber, Siegel, Cousins. De hele klik. Ik had hun werk meerdere keren gelezen. Ze verwezen ook allemaal naar elkaar. Maar nu was er een Duitser, die op iets meer dan een uur rijden van waar ik woonde geboren was en die in de afgelopen 25 jaar alle vormen van kanker en alle andere ziekten in kaart gebracht had? Die de geneeskunde opnieuw uitgevonden had, in feite? Nadat hij zelf testikelkanker had gehad?

Waarom?

Ik was totaal vredig, op de terugweg, maar toch ook weer niet. Mijn geest was kalm en mijn lichaam tintelde van de Sesshin, maar ik kon niet wachten totdat ik thuis was. Ik dacht ook niet meer aan Steyl, eerlijk gezegd. Of aan het zitten in Zen. Ik dacht alleen nog maar aan die ene man. Aan die Duitser. Dr. Ryke Geerd Hamer. En aan zijn Hamerse Haarden*, waar Erik zo vurig over sprak. Ik had nog zoveel vragen. De Amerikanen hadden me volledig overtuigd. Dat er meer was dan zomaar een paar cellen, die plotseling ongeremd begonnen te delen. Omdat de rem op de celdeling toevallig kapot ging. Of het gaspedaal ervan plotseling en zonder reden in een keer kon blijven hangen. De psyche speelde een rol, het moest wel.

En dat er ook meer was dan alleen maar je lichaam over te geven aan de artsen in het ziekenhuis. Dat je zelf ook dingen kon doen. Dat je invloed had, op je genezingsproces. Niet alleen bij rugklachten, maar zelfs bij kanker. Ik voelde gewoon dat dat zo was. Ik had het met mijn eigen ogen gezien. Ook al was het hem uiteindelijk niet gelukt. Het had zijn leven met jaren verlengd. Iedereen die er bij was geweest kon het beamen. Wanneer hij die ommezwai niet had gemaakt dan was hij veel eerder overleden en ook op een heel andere manier, dat was zeker. Het was zijn nieuwe leven die hem die extra jaren had gegeven. Voeding, yoga, meditatie, loslaten van wrok, visualisaties, het stellen van doelen, dat is wat hij deed. Wessel had zichzelf compleet veranderd. Ik las het allemaal terug en ik kon het één op één invullen. Hij had het heft in eigen handen genomen, precies zoals ze zeiden. Maar waarom kreeg hij testikelkanker? Waarom geen longkanker? Of darmkanker? Of leukemie? Of een melanoom? Waarom werd hij überhaupt ziek? En waarom werd hij niet meer beter?

** Een Hamerse Haard is een 'set concentrische ringen' in de hersenen die, afhankelijk van een aantal factoren (geslacht, hormoonstatus, biologische handigheid), exact voorkomt op de plek van waaruit het gerelateerde orgaan alwaar de tumor is gediagnosticeerd wordt aangestuurd. Iedere tumor heeft daarmee een 'cerebrale equivalent'. Een Hamerse Haard kan door een geoefende 'lezer' op een CT-scan worden geduid, herleid en daarmee worden toegeschreven aan een specifieke biologisch conflict. In het verdere verloop wordt de Hamerse Haard duidelijker zichtbaar door oedeemvorming en de inkapseling van gliacellen, een soort 'hersenslittekenweefsel', hetgeen duidt op psychische en daarmee ook fysieke beling van het correlerende orgaan. Hamerse Haarden worden vaak ten onrechte gediagnosticeerd als hersentumor of 'uitzaaiing' van de 'primaire tumor'.*

DAAR IN DAX

Oh, take me back to the start

The scientist, Coldplay (2002)

Testikelkanker

Wessel was zijn allereerste patiënt, op zijn allereerste werkdag. Al die tijd dacht ik dat dr. Tan hem geopereerd had, de vriendelijke Aziaat, die inmiddels met pensioen was. Maar dr. Tan had Wessel niet geopereerd, het was zijn opvolger, dr. Taubert, die het eerste weefsel voor onderzoek uit zijn teelbal gehaald had. Procedureel fout trouwens, volgens de standaarden. De operatie had uitgevoerd moeten worden via de lies, niet via de balzak. Patiënten bij wie deze operatie via de lies wordt uitgevoerd hebben statistisch gezien meer kans om te overleven, schijnt*. Maar dat was niet mijn fight. Het was iets anders. Iets groters. Iets dat zijn weerga niet kent, eigenlijk. Ik wist het vanaf het eerste moment dat ik over de Vijf Biologische Wetten van Dr. Hamer begon te lezen. Dit was het. Psyche, hersenen én orgaan als één biologische eenheid, die altijd synchroon zijn met elkaar. Ieder orgaan heeft zijn eigen opdracht en daarom heeft ieder orgaan ook zijn eigen biologische speciaalprogramma, voor noodsituaties. Net zoals passagiersschepen een noodprotocol hebben, voor noodsituaties, hebben organismen dat ook. En het speciaalprogramma van de testis, waarvan wij de helingsfase testikelkanker noemen, gaat lopen door een zwaar verlies van een geliefd persoon, of dier, door dood of vertrek**.

** Bij operaties via de balzak treden vaker 'uitzaaiingen' op. Aangezien 'uitzaaiingen' (door het lichaam reizende cellen die elders verder groeien) vanuit het oogpunt van de Germaanse Nieuwe Geneeskunde niet bestaan (er worden geen kankercellen gevonden in het bloed; cellen hebben een heel specifiek 'controlecentrum' in de hersenen en kunnen daarom niet plotseling vanuit een ander hersenrelais worden aangestuurd én cellen kunnen niet de 'kiembladdrempel' overstijgen, m.a.w. cilindrisch epitheelweefsel kan 'onderweg' geen platenepitheelweefsel worden) moeten we op zoek naar een andere oorzaak. Het buikvlies van de teelbalzak bestaat uit oud mesodermaal weefsel dat evolutionair gezien aangelegd werd in de tijd dat organismen zich op het land begonnen te bewegen. Er vormde zich ten tijde van die ontwikkelingsgeschiedenis een nieuw 'type' weefsel, dat diende ter bescherming van het organisme, tegen aanvallen van buitenaf. Dit 'type' weefsel (b.v. de lederhuid, het longvlies, hartzakje, buikvlies én buikvlies van de teelbalzak) reageert vandaag de dag evolutionair nog steeds (met celvermeerdering: 'uitzaaiingen') op aanvallen van buitenaf, zoals bijvoorbeeld een dreigende aanval van 'het operatiemes'. Vanuit het gezichtspunt van de Germaanse Nieuwe Geneeskunde zouden we daarom vanuit de genoemde statistiek kunnen concluderen dat mannen zich eerder aangevallen voelen ten opzichte van de balzak dan ten opzichte van de lies.*

*** Harald Baumann tijdens een lezing van 'die Anti-Zensur-Koalition' uit Zwitserland over 'die Germanische Neue Medizin' van Dr. Ryke Geerd Hamer (<https://www.youtube.com/watch?v=lx1vbEkr06A>)*

Een ander uitgangspunt

Het was niet eens dat hij zelf ook teelbalkanker gehad had en ook niet omdat Erik het zei, al vond ik de manier waarop ik hem uiteindelijk ontdekt had er bijzonder genoeg voor. Wat me nog het meest aansprak aan Dr. Ryke Geerd Hamer was zijn totaal andere wereldbeeld, van waaruit hij de biologisch-geneeskundige verbanden beschreef. Niet het religieuze uitgangspunt van 'goedaardige' of 'kwaadaardige' bacteriën of de strijd van ons immuunsysteem

tegen virussen en cellen en ook niet het Newtoniaanse idee van een fout in het lichaam, door slijtage, kapotte genen of bio-chemische processen die niet meer goed op elkaar inwerken. Het uitgangspunt van Dr. Hamer was de evolutie. De archaïsche overlevingsdrang van ieder organisme, waarbij hij het gedrag van de verschillende weefseltypen, aangestuurd vanuit de verschillende onderdelen van de hersenen, verklaarde vanuit de wetenschap van de embryologie.

Dr. Hamer was een grote, sterke man. Hij was nog nooit serieus ziek geweest, totdat hij plotseling gediagnosticeerd werd met een teratoom, een speciaal soort teelbalkanker. Hij vroeg zich direct af of zijn ziekte verband kon houden met het dramatische verlies van zijn zoon Dirk, die niet lang daarvoor in zijn armen gestorven was, na een vreselijke periode in het ziekenhuis. Dirk werd het slachtoffer van een dronken Italiaanse prins, die in een haven wild om zich heen schoot en de zoon van Dr. Hamer daarbij in zijn slaap trof. Direct nadat hij weer beter was begon hij mannen met testistumoren te bevragen, in zijn kliniek, of ook zij een dramatisch verlies hadden meegemaakt van een geliefde, kort voor de diagnose. Hun antwoord was, zonder uitzondering* ja. Gesteund door de veronderstelling die hij al langer bij zich droeg, namelijk dat de hersenen een cruciale rol spelen in de aansturing van organen, dus ook bij ziekte, begon dr. Hamer zijn overige kankerpatiënten ook vragen te stellen, naar hun levensgebeurtenissen, voordat ze ziek werden. Dr. Hamer hoorde zijn patiënten aan en vergeleek hun hersenscans met de symptomen in hun lichaam én met hun levensverhalen. Op dat moment deed hij een ontstellende ontdekking. Een ontdekking

die de koers van de geneeskunde en misschien wel van de mensheid zal veranderen. Maar dat gebeurde op dat moment nog niet.

Ringvormige diertjes

Ten tijde van een van de oudste organismen, de ringvormige diertjes, toen er nog geen ledematen waren voor de voortbeweging en toen beschutting door de lederhuid ook nog niet nodig was, bestuurde enkel een soort hersenstam het totale organisme. Het enige dat deze levensvorm in die tijd in zijn existentie kon bedreigen, in dat vloeistofachtige milieu waarin het zich voortbewoog, was het niet naar binnen kunnen krijgen, het niet verder kunnen transporteren, het niet kunnen verteren of het niet kunnen uitscheiden uit die oerdarm, waar het organisme in feite van mond tot rectum uit bestond, van de voedselbrok. Gedurende dat stadium van de evolutie ontstonden bij deze primitieve levensvormen al de eerste speciaalprogramma's, om die brok, die uit de mond van de oerdarm dreigde te spoelen, of die niet verder getransporteerd, verteerd of uitgescheiden kon worden, biologisch te compenseren door extra klierweefsel of vlakgroeiend weefsel aan te maken, respectievelijk om meer verteringssappen af te kunnen scheiden of door meer oppervlakte te creëren om de voedselbrok alsnog te kunnen verteren, op te nemen of door versterkte koliek weer uit te kunnen scheiden, in plaats van daar aan hulpeloos te gronde te moeten gaan.

In het volgende ontwikkelingsstadium, toen organismen het land op begonnen te kruipen en hun kieuwen langzamerhand vervingen door longen, ontwikkelden zich naast de hersenstam de kleine hersenen, met daarin alle

‘biologische conflictrelais’, wat in feite onderscheidbare hersengebiedjes zijn die een heel specifiek orgaan, weefsel of functie aansturen, om het organisme te beschermen in die nieuwe buitenwereld. De hersenrelais van de kleine hersenen stuurden de zich ontwikkelende vliezen aan, die zich om de longen, het hart en de oerdarm als geheel begonnen te vormen en die dienden ter bescherming van het organisme tegen de hitte van de zon en tegen verwondingen van de ruwe bodem. In tijden van nood reageerde dit vlies eveneens met celgroei, wat weefselversterking ten doel had. Dus niet ‘meer darm of meer klier’ om beter te kunnen verteren, zoals bij de hersenstamgerelateerde organen, maar ‘een dikkere huid’, om beter bestand te zijn tegen aanvallen van buitenaf.

In het tot dusverre laatste evolutionaire ontwikkelingsstadium vormden zich nog twee lagen in de hersenen, om een volgende stap te kunnen maken in de evolutie, namelijk het hersenmerg en de hersenschors. Het hersenmerg stuurt de voeding en de innervatie van het skelet aan en de hersenschors ontwikkelt het weefsel van het botvlies om de beenderen, het platenepitheelweefsel van de huid en de bekleding van de vaten en gangen in het lichaam. Tevens omvat de hersenschors de hersenrelais die gaan over het biologische gedrag van organismen in kuddeverbanden, zoals territorium, het in stand houden van de soort, maar ook om scheiden, samenhang en saamhorigheid van de groep aan te sturen. Elke van de drie embryonale kiemlagen komen overeen met zeer specifieke biologische conflicten, die dateren uit de tijd dat de levensbedreigende crisis (bestaansconflict, uithongeringsconflict, waterconflict, territoriaal verliesconflict) voor het eerst plaatsvond, met

ieder hun eigen verantwoordelijke aansturingsgebiedje in de hersenen. Vandaar dat bepaalde conflictthema's tot een bepaalde evolutionaire periode behoren en Dr. Hamer herkende deze overlevingsprogramma's van de soorten ook bij de mens. Ook wij willen een brok bemachtigen, reëel of in overdrachtelijke zin, ook wij kunnen vanuit de buitenwereld aangevallen worden, reëel of in overdrachtelijke zin en ook wij leven in groepen, maken scheidingen en verliezen mee en hebben onze territoria, die we willen verdedigen of waar we ons zorgen over maken. Dr. Hamer ontdekte dat alle wezens op een doodsangstconflict reageren met longkanker, op een existentieconflict (als men zich voelt als een vis op het droge) met nierkanker en op een nest-zorgconflict (bij zowel zoogdieren als mensen) met borstkanker. Ook bij de mens gaan in tijden van nood speciaalprogramma's lopen, om te kunnen overleven, in dit oerwoud genaamd onze westerse samenleving.

Hamerse Haarden

Het was het bewijs van de evolutie zelf die Dr. Hamer met zijn ontogenetische systeem van de tumoren blootlegde. Hij werd de ontdekker van de wetmatigheden van de evolutionaire overlevingsprogramma's van de Natuur, die hij begon toe te passen in zijn werk, waarbij kanker in de betekenis die hij er aan gaf speciaal gedrag van weefsel werd, dat op die manier reageerde met een zinvol doel, namelijk om te overleven. Wat startte met het verlies van zijn zoon en de teratoom die daarop volgde, wat hij achteraf duidde als een natuurlijk programma om het verlies van zijn nageslacht biologisch te kunnen compenseren, mondde uit in misschien wel de grootste ontdekking uit de geschiedenis van de mensheid, al zou hij die erkenning bij zijn leven

niet meemaken. Dr. Hamer ontdekte dat een plotselinge, dramatische en isolerende biologische conflictschok, zoals het verlies van zijn zoon, ‘een impact heeft’ in een heel specifiek gebiedje in de hersenen. Hij noemde dat gebiedje, dat op een hersenscan in eerste instantie herkenbaar was als een set concentrische ringen, alsof daar een steen in een vijver was gegooid, een Hamerse Haard*. Vanaf dat moment start een speciaalprogramma, waarbij de verschillende weefselsoorten verschillend gedrag laten zien, maar onderling altijd hetzelfde. Dr. Hamer ontdekte tevens een tweefasig patroon in ieder speciaalprogramma. Allereerst een conflictactieve fase, die start vanaf het moment van de biologische conflictschok, waarin het lichaam voor langere tijd, in feite zo lang het conflict duurt, overschakelt naar het sympathische zenuwstelsel, met een verlengde sympathicotonie, oftewel dagritme als gevolg. Patiënten slapen en eten in die periode slecht, hebben koude handen, vallen af en zijn continu op een dwangmatige manier bezig met hun probleem. Vervolgens, mits de patiënt het conflict achter zich kan laten door het op te lossen, schakelt de patiënt over naar het parasympathische zenuwstelsel, met een verlengde vagotonie, oftewel herstelfase. Hier zien we een verlengde vagotonie, oftewel nachtritme, met warme handen, verhoogde eetlust maar ook vermoeidheid en goed slapen. Je zou kunnen zeggen dat het lichaam in deze fase moet herstellen van de conflictactieve fase, waarin het op zijn tenen moest lopen om het biologische conflict op te lossen, net zoals een haas moet herstellen van zijn vlucht, waarin hij probeerde te ontsnappen aan een wolf. Dr. Hamer ontdekte dat de weefsels die worden aangestuurd door de oude hersenen, dus de ‘hersenslamorganen’ (o.a. longen, de organen van het spijsverteringsstelsel

en de prostaat) en de 'kleine-hersenen-organen' (lederhuid, buikvlies, longvlies, hartzakje en de borstklieren - en buikvlies van de balzak -) in de conflictactieve fase celvermeerdering laten zien, evolutionair gezien om de brok alsnog te kunnen bemachtigen (hersenstam-organen) óf beter te kunnen beschermen (vliezen, aangestuurd door de kleine hersenen), terwijl dit extra weefsel in de conflict opgeloste fase weer wordt afgebouwd, door schimmels en bacteriën. Voor de nieuwe hersenen, dus het hersenmerg en de hersenschors, ontdekte hij dat deze voortgang precies andersom verloopt. Weefsel dat door de nieuwe hersenen wordt aangestuurd laat tijdens de conflictactieve fase juist cel-atrofie, necrose en ulceratie zien, dus minder weefsel, dat in de conflict opgeloste fase weer wordt aangevuld met de hulp van bacteriën en mogelijk virussen. Daarmee stelde Dr. Hamer al dat tumoren van weefsel dat door de nieuwe hersenen wordt aangestuurd in feite geen tumoren zijn, maar wederaanvulling van weefsel is. Zo zag Dr. Hamer in de conflictactieve fase een ulceratie van de bekleding van de bloedvaten bij een hersenschors-gerelateerd territoriumverlies. De biologische zin hiervan is om de doorgang van de vaten wijder te maken zodat meer bloed van en naar het hart kan stromen, met het zinvolle doel dat meer zuurstof kan worden aangewend om beter te kunnen vechten om het territorium alsnog terug te kunnen winnen. Symptomen in de conflictactieve fase zijn angina pectoris. In de herstelfase wordt cholesterol aangevoerd dat dient voor het herstel van de binnenwanden van de aderen en tevens als schacht fungeert om het betreffende werk in uitvoering te beschermen tegen het langsstromende bloed. Hetzelfde principe zag hij in de melkgangen, waar bij een moederdier waarvan het kalf

geroofd wordt ook ulceratie optreedt zodat de melk, die nu niet langer afgenomen wordt, uit de uier kan vloeien. Dr. Hamer beschreef dit in zijn boek 'Brustkreb's'. Hij stelt dat 80% van alle borstkankergevallen (de andere 20% zijn borstkliekeranker) in feite herstel van de beklleding is van de melkgangen, het zogenaamde ductaal carcinoom, omdat de partner of een kind van de borst werd gerukt of dreigde van de borst te worden gerukt, met het zelfde biologische overlevingsprogramma als gevolg.

De ontdekkingen van Dr. Hamer waren zo anders dan wat men op de universiteiten doceerde dat hij met zijn collega's soms in gelijkenissen moest spreken om iets duidelijk te kunnen maken. Hij sprak over buitenaardse wezens die tijdens hun geheime bezoeken aan onze planeet brandweermannen aanzagen voor de veroorzakers van de brand, omdat ze die brandweermannen telkens zagen als er brand was. Op dezelfde manier denken wij dat bacteriën ziekten veroorzaken, omdat ze telkens op de plek des onheils aanwezig zijn, terwijl ze juist onze trouwe helpers zijn die ons, aangestuurd door onze hersenen, exact op het juiste moment begeleiden in een proces van genezing.

** In het verloop van het programma ontstaat in dat hersenrelais oedeemvorming en littekenweefsel, ten teken dat de de Hamerse Haard zich tegelijkertijd met het orgaan in genezing bevindt, wat in de conventionele geneeskunde vaak ten onrechte wordt gediagnosticeerd als een hersentumor.*

Vijf Biologische Wetten

Dr. Hamer, die werkzaam was als chef arts van een kliniek in Heidelberg, begon de verhalen van zijn patiënten naast hun hersenscans en MRI's te leggen. Hij legde het

idee van ‘goedaardig tegen kwaadaardig’ naast zich neer en begon met een neutrale blik te kijken naar wat zich voordeed, waarna het niet lang duurde voordat hij alle hersenrelais van de hersenstam, de kleine hersenen, het hersenmerg én de hersenschors met diens bijbehorende organen en weefsels in kaart had gebracht. Gebaseerd op zijn kennis van de embryologie en uitgaande van de evolutie en de overlevingsdrang van iedere soort wist Dr. Hamer het wetenschappelijke bewijs te leveren dat de individuele perceptie van een dramatische, onvoorziene en isolerende levensgebeurtenis terugvertaald wordt naar een biologisch conflict, wat een impact heeft op een specifiek en vooraf bepaald hersenrelais, die hij een Hamerse Haard noemde, waarna een tweefasig overlevingsprogramma in werking wordt gesteld in het overeenkomstige orgaan, dat er voor dient om het organisme te helpen overleven. Hij staafde zijn theorie met duizenden patiëntenverhalen, de Hamerse Haarden op de hersenscans én het orgaanproces op de MRI in ieder volgende geval. Toen hij de wetmatigheden van de natuur in kaart had gebracht werkte hij ze uit in de Vijf Biologische Wetten van de Germaanse Nieuwe Geneeskunde. In de eerste wet beschreef hij het ontstaan van ziekte, inclusief de meetbare hersenveranderingen en diens samenhang met de organen. In de tweede wet beschreef hij hoe ziekte, wat wij ziekte noemen maar wat hij Zinnvolle Biologische Speciaalprogramma’s noemt, verloopt, als een tweefasig patroon, waarbij weefsels die aangestuurd worden door de oude hersenen zich precies omgekeerd gedragen in vergelijking met weefsels die worden aangestuurd door de nieuwe hersenen. In de derde wet beschreef hij het gedrag van die weefsels volgens de embryologie en in de vierde wet beschreef hij welke facili-

terende rol onze microben daarbij spelen. In de vijfde wet, die hij de kwintessens noemde, concludeerde hij dat alles wat wij ziekte noemen op basis van deze vier voorgaande wetmatigheden in feite symptomen zijn van in totaal ongeveer 120 zinvolle uitzonderingsprogramma's van de natuur, bedoeld voor de overleving van het individu of van de groep.

De Universiteit van Tübingen

In 1981, drie jaar nadat hij zijn zoon Dirk begraven had en zelf zwaar ziek was geweest en terwijl Wessel de eerste principes van ziekte als straf van God in dat akelige zaaltje van de vergadering van gelovigen in Varsseveld met de paplepel ingegoten kreeg, diende een briljante jonge Duitse arts met de naam Ryke Geerd Hamer zijn eerste twee van later Vijf Biologische Wetten in bij de hoog aangeschreven Universiteit van Tübingen in Duitsland. De jonge arts realiseerde zich op dat moment niet dat hij met zijn these niet alleen een nieuwe geneeskunde voorstelde, maar een paradigmaverschuiving voor de totale wereldbevolking. En ondanks dat zijn bevindingen in alle gevallen kon worden bevestigd, wat later 'achter gesloten deuren' nog verschillende keren werd herhaald, brak een geweldige smaad en lastercampagne tegen hem los. Niet omdat men het derde criterium van zijn eerste wet had kunnen falsificeren, integendeel. Alles wat Dr. Hamer stelde kon worden aangetoond en in ieder volgende geval worden gereproduceerd. Maar in de woonkamer van de conventionele geneeskunde mag je een paar bloempotjes en misschien een meubeltje verzetten, maar je moet wel in dezelfde kamer blijven. Dr. Hamer stelde met zijn proefschrift voor om met zijn allen te verhuizen naar een andere kamer en

dat mocht niet. Hij tornde aan de meest basale uitgangspunten van de wetenschap genaamd geneeskunde, met een daaraan gelieerde industrie die op dat moment juist de omslag maakte van honderden miljoenen naar honderden miljarden omzet. En hier was één man, een Duitser notabene, die stelde dat tumoren geen gek geworden cellen zijn, die moeten worden bestreden met dure medicijnen en ingrepen en dat kanker ook niet zomaar op een willekeurige plek in het lichaam optreedt, maar dat alles wat wij ziekte noemen onderdeel uitmaakt van een voorgedefinieerd tweefasig overlevingsprogramma, dat kan worden begrepen met het oog op de evolutie en vanuit de wetenschap van de embryologie. Geen kwaadaardige processen, maar Zinnvolle Biologische Speciaalprogramma's, die getriggerd worden door levensgebeurtenissen en die, door dit te begrijpen, hun beloop krijgen en kunnen herstellen, met de patiënt zelf als bestuurder van de bus, de Vijf Biologische Wetten als betrouwbare raadgever en de dokter als coach en begeleider die in dienst staat van, in plaats van de regie voert over, de patient.

Voordat zijn zoon werd vermoord had Dr. Hamer al een uitvinding gedaan. Door het patent daarvan te verkopen wilde hij met zijn vrouw en zijn gezin verhuizen om een praktijk te beginnen in een arme wijk van Napels, om daar mensen voor niets te helpen. Maar zelfs een man met een dergelijke moraal, die twee biologisch verklaarbare en in ieder volgende geval reproduceerbare natuurwetten in handen had, die in feite miljoenen jaren van evolutie als bewijslast kon aanwenden, was niet bestand tegen de propagandacampagne van de Duitse media die volgde op zijn proefschrift. De hetze spitste zich toe op de familie Pilhar,

die hun toevlucht hadden gezocht bij ‘ein Wunderheiler’. Bij dochter Olivia was een zogenaamde ‘Wilms tumor’* gediagnosticeerd, die direct moest worden geopereerd en met chemotherapie moest worden nabehandeld, anders zou het meisje toch vast en zeker dood gaan. Er werd een enorme mediacampagne opgestart om de arme Olivia op te sporen en te redden uit de handen van die boze charlatan**. Dr. Hamers kennis en ontdekkingen werden vanaf dat moment niet verder onderzocht, maar onderdrukt en zijn reputatie werd vernietigd. Zijn approbatie, de toestemming om als arts werkzaam te mogen zijn, werd van hem afgepakt omdat hij zijn inmiddels Vijf Biologische Natuurwetten niet wilde afzweren en hij werd verschillende keren in de gevangenis gezet omdat hij doorging met het adviseren van patiënten, ondanks dat hij geen arts meer was. Dat hij hiervoor zelfs in de gevangenis belandde werd door de media, notabene in het land van de alternatieve geneeskunde, niet bericht, om hem niet nog meer podium te geven. Dr. Hamer overleed op 2 juli 2017, terwijl hij in ballingschap leefde in Noorwegen. Pas na zijn dood mocht hij terugkeren naar zijn geliefde Duitsland. Zijn overlijden werd door de media in Duitsland volledig genegeerd.

*) *Een Wilms’ tumor is een tumor in de nieren, ook bekend als een nefroblastoom. Voor een uitleg van dit programma, zie www.germaanse-geneeskunde.nl of www.learningnm.com.*

**) *Het uitgebreide, ware verhaal (niet het propagandaverhaal) van Olivia is door de vader van Olivia opgeschreven in het boek ‘Olivia, Tagebuch eines Schicksals’.*

Een gedurfde uitspraak

‘Erich’, zei ik, terwijl ik mezelf op een opgeheven vinger betrapte, ‘iedere jongeman op jouw afdeling met een testistumor heeft zes tot achttien maanden voor de diagnose een heftig verliesconflict doorgemaakt, met een geliefde*. Ik had er inmiddels zoveel over gelezen en ik had zoveel hersenscans gezien dat het totaal logisch voor me geworden was. Ik vond ze in het werk van Dr. Hamer, maar ook in het werk van de andere auteurs die over zijn vijf biologische natuurwetten hadden geschreven. En in de blogs, van patiënten die met de kennis van waarom het lichaam zo doet hun testikelkanker zonder tussenkomst van de reguliere geneeskunde achter zich lieten. Zoals Christoph Buck, de sympathieke Duitse zakenman, die sindsdien een groot voorvechter was geworden van de verspreiding van deze levensreddende kennis. Ik kende het verloop ervan alsof ik het zelf had gehad. Met de celafbouw in de conflictactieve fase, net na de dramatische scheiding, die veel patiënten duidden als een bobbeltje, maar wat eigenlijk een gat was en de wederopbouw van dat weefsel in de conflictopgeloste fase, onder begeleiding van de zwelling en de pijn. ‘Geef me maar bewijs’, had hij gezegd. Dr. Taubert is een aardige man. Groot, sterk, kaal, innemend en vriendelijk. Een nieuwe arts, van Duitse komaf notabene, die de Germanische Neue Medizin van Dr. Ryke Geert Hamer niet kende. Hij zou mijn vriend kunnen zijn, al konden onze meningen op dit gebied niet verder uit elkaar liggen. De avond was zwoel, op het terras voor cafe ‘t Veertje in Varsseveld. Niet lang geleden woonde ik er nog boven, juist toen Guus Hiddink zijn successen vierde, met Zuid Korea. Weken lang was ik getuige van de bussen, afgeladen met Koreanen, die allemaal een potje

Guus Hiddink geboortegrond hadden bemachtigd en die een biertje kwamen drinken op de plek waar wij nu zaten. 'Je hebt gelijk', dacht ik. 'Wie stelt bewijst'. Maar ik kon niet zomaar even een blik ex-testikelkankerpatiënten open trekken. De enige die ik kende was er niet meer. Hij wel. Heel even was er het plan om een onderzoekje op te zetten, met z'n tweeën. Retrospectief. Het zou inderdaad interessant zijn om een aantal van zijn patiënten te onder-
vragen, antwoordde hij schoorvoetend in zijn mail, maar een paar dagen voordat we aan het werk zouden gaan zag hij er van af. Hij voelde zich ziek worden. Op een uitnodiging om onze afspraak te verschuiven heb ik nooit meer een reactie ontvangen**.

* *In zijn werk beschrijft Dr. Hamer een uitzondering op deze regel, namelijk een gemeen conflict met een vrouw die ook een testistumor kan veroorzaken.*

** *Een paar werken later stuurde ik hem nog een mail met een link naar een youtube-interview met de Belgische tienkamper Thomas van der Plaetsen*, die betraft werd op een te hoog testosterongehalte, waarna 'bij toeval' een, waarschijnlijk ingekapselde, testistumor werd ontdekt. In een interview geeft hij aan dat hij in de voorbereiding voor de wereldkampioenschappen plotseling zijn vader had verloren (dramatisch en onverwacht verlies van een geliefd persoon). 'Een hele moeilijke tijd', gaf hij aan, ik kon niet slapen (conflictactieve fase) en ik kon er ook niet over praten met mijn vrienden omdat ik op trainingskamp was' (isolerend). Het voorbeeld van Thomas is zo mooi, omdat het direct ook de zin van het testisprogramma aangeeft, namelijk o.a. meer testosteron te kunnen produceren, om alsnog voor nageslacht te kunnen zorgen. 'Kijk', mailde ik met de beste wil van de wereld naar de arts die mijn broertje geopereerd had. 'Wanneer u vragen gaat stellen aan uw patiënten, krijgt u dit soort antwoorden'.*

Geen reactie.

Dax

Kort voor Dax. Dat moest het zijn. Toen hij me belde of hij het laatste stuk met me mee mocht fietsen. Het kan zijn dat er nog meer momenten waren, later, waarop de relatie opnieuw dreigde te eindigen. Waarop hij opnieuw conflictief werd. Op een 'spoor' raakte, zoals Dr. Hamer dat noemt, waardoor hij diep van binnen het zelfde proces opnieuw in werking stelde. Daar in Dax bevond Wessel zich op het hoogtepunt van een dramatische, onvoorziene en isolerende stressfase door het verlies van zijn geliefde vriendin. Het was onmiskenbaar. Dit was het Dirk Hamer Syndroom dat Dr. Hamer omschreef, waar ieder biologisch uitzonderingsprogramma mee start. Die hij zelf ook mee had gemaakt, toen hij zijn eigen zoon verloren had en kort daarna zelf een teratoom ontwikkelde. Hij noemde die schok, het dramatische begin van zo'n conflict, een Dirk Hamer Syndroom of DHS, ter ere van zijn zoon. Dat de verkering plotseling uit was nam Wessel volledig in beslag. Hij was in shock. Hoe kon het ook anders? Een jongen die alle moed van de wereld verzameld had om uit die bekrompen vergadering van gelovigen te ontsnappen en eindelijk verkering kreeg met het meisje waar hij al zo lang verliefd op was, waar hij van hield, met wie hij wilde trouwen en waaromheen hij zijn nieuwe vriendenclub geformeerd had, tot ze van het ene op het andere moment de verkering uitmaakte. Het zette hem niet alleen op het verkeerde been, het sloeg hem uit het veld. Volledig. Wessel was radeloos. Het was niet alleen dramatisch, het was ook niet alleen volkomen onverwacht en het was ook niet alleen isolerend, het was alle drie tegelijk in zijn allerergste vorm. Nieuw mesodermaal weefsel, aangestuurd door het hersenmerg, laat atrofie zien tijdens een eigenwaarde in-

breuk, wat een verliesconflict in feite ook is. Totdat hij zijn conflict kon oplossen, omdat ze weer bij elkaar kwamen. Op dat moment ging hij in heling en zorgde zijn lichaam voor de wederopbouw van dat weefsel, dat even daarvoor in die stressfase nog weggehaald was. Tot het zelfs sterker zou worden dan voorheen. Dat was de biologische zin er van. Het doel. Net als bij spierpijn, dat eigenlijk ook een proces is waardoor je de volgende keer beter tegen de inspanning bestand bent, met meer spiermassa. Maar nu niet omdat hij beter tegen die inspanning bestand zou zijn, maar zodat hij meer sperma en meer testosteron kon produceren, om beter voor nageslacht te kunnen zorgen, zoals een dier dat ook zou doen. Want die eerste keer ging het fout. Hij was niet goed voorbereid. Hij had gefaald en nu had hij wat extra's nodig en daar zou zijn lichaam nu voor gaan zorgen. Maar iedere helingsfase gaat onder de begeleiding van zwelling en pijn. Daar is niets mis mee, als je maar begrijpt wat er aan de hand is. Je moet weten wat de oorzaak is en waarom het lichaam dat zo doet. En hoe het afloopt. Het is zelfs een goed teken. Het betekent dat je herstelt. Je hoeft niet eens bang te zijn, het lichaam maakt geen fout. Denk nou niet dat dit proces een kwaadaardige tumor is, want dat is het niet. Het is wederopbouw van weefsel, dat je eigenlijk zelf daar weggehaald had. En denk nou ook niet dat het een straf van God is, want dat is het al helemaal niet. Het is een zinvol biologisch uitzonderingsprogramma, dat altijd op deze manier verloopt, bij iedereen. Net als een machine, maar dan in de natuur.

Varsseveld

Maar Wessel had die kennis niet. Net als de meeste mensen die niet hebben. Wessel was in shock. De diagnose

kanker maakte hem radeloos. Onder de stoel bij pa en ma lag een plas met tranen, telkens wanneer hij weer naar huis ging, zo bang was hij. En in het ziekenhuis ging het niet anders. Ook daar reageerde men in paniek en lag hij keer op keer op die operatietafel. En omdat de operaties geen resultaat opleverden volgden de bestralingen. En daarna de zware chemokuur, waar Einhorn zo bekend om stond. In een paar jaar tijd was Wessels mooie lichaam veranderd in een wrak, vanwege een stukje weefsel dat bij de diagnose de grootte had van een snotterbelletje. Hij vond het nauwelijks terug, tussen de toppen van zijn duim en de wijsvinger, op die late herfstdag in 2003. Maar dr. Taubert vertrouwde het niet en ook dokter Witjes in Nijmegen zag iets ‘verdachts’. Artsen denken niet biologisch. Artsen denken niet in processen en artsen stellen ook geen vragen. Zo zijn artsen niet opgeleid. Artsen denken in fragmenten en die fragmenten zijn of goed of kwaad. Dokter Witjes zag iets kwaads, terwijl het niets anders was dan de natuur, die weer herstelde wat ‘de patiënt’ even daarvoor zelf tijdens die stressfase had weggehaald. Die weefselgroei was niet kwaadaardig, die weefselgroei was herstel van weefsel. Een korstje, niet op de huid maar op een orgaan. En nu sneed en brandde hij steeds weg wat het lichaam daar even tevoren zo zorgvuldig weer had aangelegd en bleef hij maar snijden in dat litteken, dat het lichaam even daarvoor nog zo ingenieus weer had gedicht. Het lichaam wil ook dat niet. Een lichaam wil geen mes. Het ervaart dat als een aanval. Het weert zich er tegen, door nog meer weefsel aan te maken. Door een dikkere huid te maken, om zich te kunnen afweren, tegen een volgende keer. Het lichaam wil met rust gelaten worden, om te kunnen genezen. Alleen dat verklaart waarom Wessels

littekens ook onrustig werden. Het was geen onkruid, dat men tijdens de operatie per ongeluk had achtergelaten, zoals dr. Kerst het zo karakteristiek, stelde, het was een natuurlijk, voorgeprogrammeerd afweermechanisme van de lederhuid, dat aangestuurd wordt door de kleine hersenen en dat al miljoenen jaren reageert op aanvals- en integriteitsconflicten, met vermeerdering van weefsel in de conflictactieve fase en afbouw van dat extra weefsel in de conflict opgeloste fase. Wessels testistumor was de helingsfase van een verliesconflict van zijn geliefde, de gezwollen lymfeklier werd veroorzaakt door overwerk van het dienstdoende afvoersysteem, mogelijk ook door een eigenwaarde inbreuk* en de operaties en de dreiging van operaties ervoer hij als een aanval tegen zijn balzak en zijn buik. Het was allemaal paniek. Het proces dat zich in zijn bijbal en daarna in zijn lederhuid voltrok, dat daar kostte wat het kost werd bestreden, met mes, bestraling en chemotherapie, was vanuit de evolutie geredeneerd een zinvol biologisch speciaalprogramma, met de bedoeling om te overleven, maar door de manier waarop wij er tegen aankijken en het behandelen, als iets dat kwaad is, werd het zijn dood.

** Het lymfeklierstelsel wordt aangestuurd door het hersenmerg en reageert op eigenwaarde inbreuken, met celverlies in de ca-fase en weefselherstel in de conflict opgeloste fase.*

WAT JE DENKT GEBEURT

*Nothing to kill or die for
And no religion too*

Imagine, John Lennon (1971)

Een betere man

Wessel werd ziek, althans wat wij ziek noemen, door het plotselinge, dramatische en isolerende verlies van zijn geliefde vriendin. Bijbalkanker en testikelkanker ontstaan alleen wanneer het verlies van een geliefde plotseling, dramatisch en isolerend is en voor Wessel was dit verlies zo plotseling, dramatisch en isolerend omdat zijn vriendin zijn lifeline was naar die nieuwe wereld, terwijl hij de wereld waar hij vandaan kwam zo verafschuwde. Hij kon geen kant meer op. Er zijn jonge mannen van wie de partner de relatie verbreekt die de vlag uithangen, Wessel ging door een hel. Het voelde zo vertrouwd en nu was hij weer helemaal alleen op de wereld. De onheilsboodschap trof hem totaal onverwachts en sloeg in, in de occipitale kwab van zijn hersenmerg, rechts, vlak boven de middenherenen van zijn hersenstam. Daar ligt het relais waarvandaan de beide testikels worden aangestuurd en waar een noodprogramma werd opgestart waarmee Wessel uiteindelijk sterker uit de strijd zou komen, zoals alle programma's van de organen die worden aangestuurd door het hersenmerg bedoeld zijn om sterker uit de strijd te komen*. Tijdens de stressfase veroorzaakte dit biologische speciaalprogramma celafbouw en een meetbaar verminderde testosteron-

productie, terwijl die cellen weer werden aangevuld in de conflict opgeloste fase, toen de relatie weer opbloede en daarmee zijn autonome zenuwstelsel overschakelde van het sympathische zenuwstelsel naar het parasympathische zenuwstelsel. Van een verlengde sympathicotonie, stress, vanwege het verlies van zijn geliefde, naar een verlengde vagotonie, rust, omdat zijn geliefde weer bij hem was. Op dat moment startte de helingsfase, inclusief diens helingssymptomen en werd de testisatrofie, zoals die in de conflictactieve fase in zijn testikel was ontstaan, weer aangevuld met nieuw weefsel, onder begeleiding van zwelling, vocht en wat pijn, zoals ieder helingsproces in het lichaam verloopt onder begeleiding van zwelling, vocht en wat pijn. Dit zuiver natuurlijke proces om een betere man te worden, o.a. door meer testosteron en meer sperma te kunnen produceren en daarmee biologisch gezien beter in staat te zijn om alsnog voor nageslacht te kunnen zorgen werd in het ziekenhuis beoordeeld als een kwaadaardige tumor. Zijn behandelend artsen, die net als Wessel waren opgeleid in het idee dat de wereld dan wel goed is, dan wel kwaad en niet alleen maar logisch volgens de natuur, begonnen het zinvolle, biologische uitzonderingsprogramma dat zich in zijn bijbal voltrok letterlijk te vuur en te zwaard te bestrijden. En omdat Wessel door zijn religieuze opvoeding dacht dat het zijn straf was maar vooral omdat hij de ziekte kanker volledig associeerde met de dood, in plaats van dat hij wist dat de zwelling in zijn testikel eigenlijk zelfs goed nieuws was, belandde hij in die dodelijke spiraal van operaties, bestralingen en chemotherapie, in combinatie met de diepe overtuiging dat hij dit niet zou overleven. Zijn verzoening met zichzelf en het dientengevolge verdwijnen van zijn angst door de ontmoeting met

Sri Vasudeva, een paar jaar na de diagnose, gaf hem extra tijd, maar kwam te laat **.

* *De biologische zin van nieuw mesodermaal weefsel, dat aangestuurd wordt vanuit het hersenmerg, ligt, in tegenstelling tot de programma's van alle andere embryonale weefseltypen, in de belingsfase, in de PCL-B fase om precies te zijn. Helemaal aan het einde van de belingsfase is het betreffende (gedeelte van dat) orgaan sterker dan voorheen. Zie ook een breuk (ons skelet bestaat ook uit nieuw mesodermaal weefsel) dat aan het einde van de belingsfase altijd een 'bobbeltje' achterlaat, zodat dat gedeelte, dat eerder 'gefaald had', niet nog een keer zal breken.*

** *'Genezen?', vroeg de huisarts bijna verontwaardigd toen mijn zus, zelf verpleegkundige, vroeg of Wessel nog beter kon worden toen ze zag dat een litteken dat al die tijd onrustig was geweest alsnog genas. 'Hij kan helemaal niet meer genezen, zijn lichaam is helemaal kapot bestraald!'*

Wat je denkt gebeurt

Het medische dogma van vandaag de dag is dat alles wat 'abnormaal' is in een lichaam 'ziek' is, terwijl wat wij ziek noemen in werkelijkheid de hoogste expressie is van de levenskracht van een organisme. De diagnose en het 'ziek zijn' in het huidige paradigma veroorzaakt bovendien allerlei vervolgon conflicten en ontnemt ons daardoor de broodnodige energie om het biologische uitzonderingsprogramma te kunnen doorleven. Dr. Hamer stelt met zijn ontdekkingen een Copernicaanse wende voor. Ieder orgaan heeft zijn eigen unieke speciaalprogramma, het nierparenchym bijvoorbeeld voor teveel water en de nierverzamelbuizen voor te weinig water, als resultaat van en in overeenstemming met de existentiële toestand van dat dier of van die mens op dat moment, met de evolutio-

naire bedoeling om zijn of haar overlevingskans door dit overlevingsprogramma af te draaien te vergroten. De Vijf Biologische Wetten, waarin Dr. Hamer de Natuur in al zijn vervolgondekkingen naar aanleiding van het verlies van zijn zoon wist samen te vatten, brengen de vijfduizend hypothesen en de meer dan duizend verschillende ‘ziekten’ uit de conventionele geneeskunde daarmee terug tot symptomen uit de koude, conflictactieve fase en symptomen uit de warme, conflict opgeloste fase, van de verschillende organen ten tijde van hun een tweefasige uitzonderingsprogramma’s en maakt alles wat wij ziekte noemen logisch volgens de evolutie en begrijpelijk en voorspelbaar volgens de embryologie. Het vervangen van de ‘ziekenhuispaniek’ met het vertrouwen dat de Natuur veel meer ervaring heeft met wat goed voor ons is dan de arts vergroot onze kans om te overleven enorm. Sri Vasudeva had gelijk, toen hij zei ‘Wat je denkt wordt werkelijkheid’. Wat je denkt gebeurt. Het zijn de Vijf Biologische Wetten die juist dat bewaarheid maken. Ze verklaren niet alleen de oorzaak van alle tumoren, als Zinnvolle, Biologische Speciaalprogramma’s van de natuur, ze verklaren ook waarom patiënten juist in die neerwaartse spiraal, ‘im Teufelskreis’ zoals Dr. Hamer het noemt, terechtkomen. Omdat het juist de angst, de paniek en de barbaarse behandelmethoden en vervolgonconflicten zijn die ons fataal worden. Niet de tumor. Niet dat snotterbelletje in Wessels bijbal. Mensen gaan gebukt onder onnatuurlijk lange biologische conflicten, wat zorgt voor onnatuurlijk zware biologische uitzonderingsprogramma’s. Een eekhoorn die op een slechte dag een specht als zijn nieuwe buurman krijgt verhuist de volgende dag nog naar een andere boom. Het kost hem hooguit één slapeloze nacht. De mens belt na maanden

van territoriumergernis of onverteerbare ergernis naar de rijdende rechter, vergezeld van stress-, of helingssymptomen die net zo heftig zijn als dat hij zich geërgerd heeft. Duur maal intensiteit is immers gelijk aan conflictmassa. De processen in ons lichaam, die gedurende vele miljoenen jaren van evolutie werden geïmplementeerd ten behoeve van onze overleving, worden ons door onze zienswijze en dientengevolge behandelwijze fataal, omdat we ze in alle paniek proberen te onderdrukken en omdat we denken dat we er aan doodgaan. Terwijl wanneer we zouden begrijpen dat het de Natuur is die ons probeert te helpen we daarmee een totaal andere gedachte hebben over dit proces, omdat er rust en vertrouwen is in plaats van bijvoorbeeld doodsangst, er ook een ander pad voor ons open kan gaan, namelijk niet overlijden, maar soms zelfs sterker uit de strijd komen. Wat je denkt gebeurt. Kennis betekent overleven, geen kennis betekent overlijden. Dat heeft niets met 'eigen schuld' te maken, maar alles met vertrouwen op de natuur, weten en niet weten. Mét de kennis van de overlevingsmechanismen van de Natuur, zoals Dr. Hamer deze heeft ontdekt en in kaart heeft gebracht, verandert de diagnose kanker in een zinvol, biologisch uitzonderingsprogramma dat je zult kunnen koppelen aan een gebeurtenis. Zo ontstaat het vertrouwen dat de Natuur inderdaad zo werkt, omdat je het niet alleen aan jezelf, maar ook bij de ander zag, in plaats van de last minute paniek, inclusief het paniekvoetbal dat in het ziekenhuis wordt gespeeld en de acute gedachte van jouzelf en van je naasten dat je misschien wel dood gaat. 'Niets is goed of kwaad van zichzelf, alleen onze gedachten maken het zo', zei William Shakespeare en Dr. Hamers Vijf Biologische Wetten bewijzen dat er niets in het lichaam gebeurt zonder dat daar-

voor een duidelijk aanwijsbare reden is en dat er vervolgens een volstrekt zinvol, daaraan gerelateerd biologisch programma gaat lopen, die je kunt begrijpen en daarmee de kans krijgt om het te doorleven. De Amerikaanse Kosmoloog Carl Sagan noemde het universum niet goed of kwaad, eerder onverschillig. Dat is het lichaam in principe ook. De Natuur is al miljoenen jaren op zoek naar balans, in plaats van continu op zoek te zijn naar mogelijkheden om zichzelf te elimineren. Dus hoe weinig bijwerkingen toekomstige cytostatica ook zullen vertonen of hoe zeer ze ook in staat zullen zijn om een steeds specifiekere eiwit of gen ‘aan te vallen’, wat zou duiden op ‘vooruitgang in de wetenschap’, we blijven ‘rode wangen’ behandelen met medicijnen, terwijl ‘de patiënt’ zich slechts schaamt. Zelfs in de softwarebranche, mijn werkgebied, worden vragen gesteld aan de gebruiker, bij een foutmelding in de applicatie. Een softwareprogramma is ook een werkend geheel, in een dynamische omgeving, met lagen, radertjes en onderdelen die afhankelijkheden hebben ten opzichte van elkaar. Waar dingen in fout kunnen gaan, bijvoorbeeld door onverwacht, te intensief of oneigenlijk gebruik. Noem het geen biologisch conflict maar een technisch conflict. Ook wij stellen op dat moment vragen aan de gebruiker. Wat deed u toen het fout ging? In welke omgeving trad de fout op? Op welk moment? Zouden software-ontwikkelaars op dezelfde manier te werk gaan als artsen in een ziekenhuis, dan zouden zij geen vragen stellen, maar iets programmeren als ‘if error then don’t show error’. We zouden de foutmelding daarmee onderdrukken, maar de oorzaak niet oplossen. Waardoor er onder water steeds meer ‘errors’ bijkomen, waarna de applicatie op een gegeven moment in zijn geheel niet meer werkt.

Onze strijd tegen kanker is gebaseerd op angst, onwetendheid en een in de basis foutief en gefragmenteerd wereldbeeld, die we alleen kunnen ‘winnen’ door te leren begrijpen en door onze angst voor ziekte te normaliseren. En dat kan alleen door kennis te vergaren. Niet door ons collectief in de greep te laten houden door de angstcampagne van de farmaceutische industrie. Wij moeten niet immuun worden tegen kankercellen, we moeten immuun worden tegen de diagnose, tegen de paniek en tegen de verpletterende prognoses in een ziekenhuis. ‘Uitzaaiingen’ komen in de dierenwereld niet voor omdat zij geen diagnose gesteld krijgen en er is niemand die zomaar testikelkanker krijgt, gelukkig niet. En dat alleen een ‘lichaam-monteur’ jou beter kan maken klopt ook niet. De Newtoniaanse, religieuze geneeskunde, het steeds meer weten van steeds minder, gecombineerd met het wereldbeeld dat het lichaam een machine is en dat de dingen die daarin gebeuren óf goed óf slecht zijn en niet alleen maar logisch volgens de Natuur, verandert onze ziekenhuizen ongewild, maar langzaam maar zeker, in een slachthuis. Jonge mannen krijgen testikelkanker omdat ze op een traumatische manier ‘een vrouwtje’ verloren hebben, niet omdat er zomaar een willekeurige cel op hol sloeg, of omdat de balletjes vroeger niet op tijd waren ingedaald, of vanwege andere, niet bewijsbare of niet-reproduceerbare ‘combinaties van erfelijke- en omgevingsfactoren’. Testikelkanker is wederopbouw van weefsel. Helingsfase. Testikelkanker behandel je daarom niet met radiogolven of met cytostatica, maar met kennis en vertrouwen en met de geruststellende woorden dat testikelkanker herstel van weefsel is en dat de symptomen nooit langer zullen aanhouden dan de conflictactieve fase, de periode tussen het

DHS en het moment dat ‘de patiënt’ zich er overheen zette, duurde. Natuurlijk is niet zo dat mensen die de vijf biologische wetten kennen onsterfelijk zijn. Met de kennis van de Vijf Biologische Wetten, met kennis van hoe de Natuur werkt, met de kennis van de reden waarom Zinnvolle Biologische Speciaalprogramma’s gaan lopen in het lichaam zijn deze al moeilijk genoeg, laat staan dat je ook nog in paniek raakt.

Tot slot

Ik hoop dat het verhaal van Wessel er aan kan bijdragen dat meer mensen het Hamerse Kompas gaan raadplegen en daardoor langzamerhand steeds meer op de Natuur en daarmee op zichzelf durven te vertrouwen. Dat is niet gevaarlijk. Jezelf in blinde paniek overgeven aan iemand die de oorzaak van jouw ziekte, wat een Zinnvol Biologisch Speciaalprogramma is, niet kent is pas gevaarlijk. Het is ook niet zo dat alle ziekenhuizen kunnen sluiten, wanneer alle mensen de Vijf Biologische Wetten kennen, maar het is wel zo dat de conventionele geneeskunde ondergeschikt moet worden aan de Germaanse Geneeskunde. De Germaanse Geneeskunde is geen alternatieve geneeskunde, de Germaanse Geneeskunde is een nieuwe geneeskunde. Ze is niet ter vervanging van de conventionele geneeskunde, maar de conventionele geneeskunde moet de overlevingsprogramma’s van het lichaam in acht nemen. De conventionele geneeskunde moet eerst begrijpen waarom een programma loopt, in het lichaam. Waarom mensen vocht vasthouden, waarom we botontkalking zien, op die plek, waarom een maagzweer, waarom de een tumor in de hypofyse ontwikkelt en de ander in de lederhuid, et cetera. Eerst moeten we weten waarom dit optrad. Daarnaast

moeten we het proces leren kennen. W. Edward Deming, een Amerikaans econoom en schrijver met de bijnaam 'de hogepriester van de kwaliteit, zei *If you can't describe what you are doing as a process, you don't know what you're doing*'. Wat volgt nog, gelet op de fase, conflictactief of al conflict opgelost (of epileptoïde crisis), waarin we ons op dit moment bevinden en op welke manier kunnen we daarbij ondersteunen, zodat de patiënt het programma kan doorleven?

De Vijf Biologische Wetten vereisen geen geloof. U kunt alles controleren aan uzelf en in uw omgeving. Dus leer de Vijf Biologische Wetten kennen zolang u nog gezond bent. Langzamerhand zal bij u dan ook het vertrouwen groeien dat niets in het lichaam toevallig gebeurt en dat er ook niets zomaar kapot gaat of op hol slaat. U zult er versteld van staan hoe subtiel de Natuur te werk gaat en hoe ingenieus uw psyche samenwerkt met uw lichaam, wanneer u er eenmaal attent op bent. En hoe meer u er op let, hoe kundiger u er in wordt, want als je het eenmaal begrijpt is het eenvoudig en zo logisch. En dan komt ook de tijd voor u dat u zich zult afvragen hoe het mogelijk is geweest dat u ooit zo tegen ziekte aan heeft gekeken zoals u nu nog doet. Of zoals John Wheeler, de beroemde Amerikaanse natuurkundige ooit zei:

Achter dit alles bevindt zich vast en zeker een idee, zo simpel, zo mooi, dat wanneer we het begrijpen - na een decennium, een eeuw of een millennium - we tegen elkaar zullen zeggen: 'Hoe kan het ooit anders zijn geweest?'

GERMAANSE NIEUWE GENEESKUNDE

Het nieuwe medische paradigma

© Door Caroline Markolin, Ph.D., Vancouver, Canada

Vertaald door Arjen Lievers

INTRODUCTIE

Op 18 augustus 1978 ontving de arts Dr. Ryke Geerd Hamer, die op dat moment als internist werkzaam was op de afdeling oncologie van de universiteitskliniek van München, het schokkende bericht dat zijn zoon Dirk was neergeschoten. Dirk overleed in december 1978. Een paar maanden later werd bij Dr. Hamer de diagnose testiscarcinoom gesteld. Omdat hij voor die tijd nooit ernstig ziek geweest was, vermoedde hij onmiddellijk dat de ontwikkeling van zijn kanker direct gerelateerd zou kunnen zijn aan het tragische verlies van zijn zoon. De dood van Dirk en zijn eigen ervaring met kanker brachten hem ertoe om de persoonlijke geschiedenis van zijn kankerpatiënten te onderzoeken. Al snel merkte hij dat zij allemaal een buitengewoon stressvolle tijd hadden doorgemaakt in de periode voordat de kanker zich ontwikkelde, net als hijzelf. Het waarnemen van een relatie tussen de geest en het lichaam was niet echt verrassend. Ontelbare studies hadden al aangetoond dat aan kanker en andere ziektes een traumatische gebeurtenis voorafgaat. Maar Dr. Hamer zette in dit onderzoek een gewichtige stap verder. Hij volgde de hypothese dat alle lichaamsprocessen door de hersenen worden geregeld en aangestuurd en daarom analyseerde hij de

hersenscans van zijn patiënten en vergeleek deze met hun medische gegevens. Dr. Hamer ontdekte daarbij dat elke ziekte - niet alleen kanker!- wordt gereguleerd vanuit zijn eigen specifieke gebied in de hersenen en dat zij bovendien verbonden is aan een heel specifieke, identificeerbare 'conflictshock'. Dr. Hamer noemde zijn bevindingen de 'Vijf Biologische Wetten van de Nieuwe Geneeskunde' omdat deze biologische wetten, die toepasbaar zijn op elke patiëntencasus, een totaal nieuw begrip bieden van de oorzaak, de ontwikkeling en het natuurlijke genezingsproces van ziekte. (Als antwoord op het groeiende aantal foute interpretaties van zijn ontdekkingen en om de integriteit en authenticiteit van zijn wetenschappelijke werk te behouden, heeft Dr. Hamer zijn onderzoeksmateriaal wettelijk beschermd onder de naam German New Medicine® (GNM). De term 'New Medicine' kon niet internationaal door het copyright beschermd worden).

In 1981 presenteerde Dr. Hamer zijn bevindingen aan de medische faculteit van de universiteit van Tübingen als een postdoctorale these. Echter, tot op de dag van vandaag weigert deze universiteit om het onderzoek van Dr. Hamer te testen, ondanks hun wettelijke verplichting daartoe. Dit is een situatie die in de geschiedenis van de universiteiten nog nooit eerder is voorgekomen. Op dezelfde manier weigert de officiële geneeskunde om zijn ontdekkingen te erkennen, ondanks ongeveer 30 wetenschappelijke verificaties die zowel door onafhankelijke artsen als door professionele genootschappen zijn uitgevoerd. Korte tijd nadat Dr. Hamer zijn these had ingediend, werd hem een ultimatum gesteld. Hij zou zijn ontdekkingen moeten verloochenen of anders zou zijn contract bij de universi-

teitskliniek niet meer verlengd worden. In 1986 werd Dr. Hamer zijn recht om de geneeskunde uit te oefenen ontnomen, ook al was zijn wetenschappelijke werk nog nooit in twijfel getrokken, laat staan weerlegd. De reden die werd opgevoerd was dat hij weigerde zich te conformeren aan de standaard principes van de geneeskunde. Toch was hij vastbesloten om zijn werk voort te zetten. In 1987 kon hij zijn ontdekkingen uitbreiden tot bijna elke ziekte die in de geneeskunde bekend is.

Dr. Hamer wordt al meer dan 25 jaar vervolgd en aangevallen, met name door de Duitse en Franse autoriteiten. Sinds 1997 woonde Dr. Hamer - in ballingschap - in Spanje, waar hij zijn onderzoek voortzette en waar hij bleef vechten voor de officiële erkenning van zijn 'Nieuwe Geneeskunde'. Maar zolang als de medische faculteit van de universiteit van Tübingen zijn vertragingsacties blijft volhouden, worden patiënten over de hele wereld het profijt van de revolutionaire ontdekkingen van Dr. Hamer ontzegt. Dr. Hamer is op 2 juli 2017 in ballingschap in Noorwegen overleden.

DE HERSENEN ALS DE PLAATS WAAR ZIEKTES ONTSTAAN

Dr. Hamer stelde vast dat 'elke ziekte wordt veroorzaakt door een conflictshock die iemand volledig op het verkeerde been heeft gezet'. (De eerste Biologische Wet). Ter nagedachtenis aan zijn zoon noemde Dr. Hamer deze onverwachte stressvolle gebeurtenis het Dirk Hamer Syndroom of DHS. Uit psychologisch oogpunt is een DHS een heel persoonlijke gebeurtenis die wordt bepaald door onze ervaringen in het verleden, onze kwetsbaarheden,

onze persoonlijke waarnemingen, onze waarden en onze overtuigingen. Toch is een DHS niet alleen een psychologisch, maar eerder een biologisch conflict dat moet worden begrepen in de context van onze evolutie. Dieren beleven deze biologische conflictschokken op een letterlijke manier. Zij lijden bijvoorbeeld een conflict door een plotseling verlies van het nest of territorium, het verlies van een jong, de scheiding van een partner of van de kudde, de onverwachte dreiging te verhongeren of een doodsangst. Omdat in de loop van de tijd de menselijke geest een figuurlijke manier van denken heeft ontwikkeld, kunnen wij deze biologische conflicten ook in overdrachtelijke zin ervaren. Een man kan bijvoorbeeld een 'territoriumverlies conflict' lijden als hij onverwachts zijn huis of zijn werkplek verliest. Een vrouwelijk 'nestconflict' kan de bezorgdheid zijn over het welzijn van een van de leden van het 'nest', een 'verlatingsconflict' kan worden getriggerd door een onverwachte scheiding of een plotselinge ziekenhuisopname. Kinderen kunnen een 'scheidingsconflict' lijden als mamma besluit weer te gaan werken of als de ouders uit elkaar gaan.

Door het analyseren van duizenden CT-scans van de hersenen van zijn patiënten in relatie tot hun geschiedenis, ontdekte Dr. Hamer dat op het moment dat het DHS plaats vindt, de biologische conflictschok inslaat in een specifiek en vooraf bepaald gebied in de hersenen. Dit veroorzaakt een 'laesie' die op de CT-scan te zien is als een set scherpe concentrische ringen. (In 1989 verklaarde Siemens, de Duitse fabrikant van CT-scanners, dat deze ringvormige formaties geen artefacten van de apparatuur zijn.) Na de inslag van het conflict communiceren de be-

troffen hersengedeelten de shock naar het bijbehorende orgaan. Deze reageert op zijn beurt met een bepaalde – voorspelbare! – verandering. De reden dat specifieke conflicten onlosmakelijk verbonden zijn met specifieke hersengebieden, is dat gedurende onze historische evolutie elk deel van de hersenen werd geprogrammeerd om onmiddellijk te reageren op conflicten die onze overleving in gevaar zouden kunnen brengen. De ‘oude hersenen’ (de hersenstam en kleine hersenen) zijn geprogrammeerd met basale overlevingszaken die gerelateerd zijn aan ademhaling, eten of voortplanting, terwijl de ‘nieuwe hersenen’ (grote hersenen) gecodeerd zijn met meer geavanceerde thema’s zoals territorium conflicten, scheidingsconflicten, identiteitsconflicten en eigenwaardeconflicten.

Het medische onderzoek van Dr. Hamer is sterk verbonden met de embryologie, omdat de wijze waarop een orgaan reageert op een conflict, door tumorvorming, door weefselafname of door een functieverstoring, wordt bepaald door de embryologische kiemlaag waar het orgaan en het corresponderende hersenweefsel uit voortkomen. (De derde Biologische Wet). Het ‘Ontogenetische Systeem van Tumoren’ binnen de GNM laat zien dat de organen die door de ‘oude hersenen’ worden gereguleerd - en die voortkomen uit het endoderm of het ‘oude hersenen’-mesoderm, zoals longen, lever, dikke darm, prostaat, baarmoeder, lederhuid, borstvlies, hartvlies, buikvlies, borstklieren – altijd cellen aanmaken zodra het bijbehorende biologische conflict optreedt. Tumoren in deze organen ontwikkelen zich uitsluitend gedurende de conflictactieve fase (die in gang is gezet door het DHS).

Nemen we longkanker als voorbeeld. Het biologische conflict dat gerelateerd is aan longkanker is een 'doodsangstconflict' omdat biologisch gezien de doodsangst en paniek gelijk staat aan niet kunnen ademen. Vanaf de doodsangst-biologische conflictschok beginnen de cellen van de longalveolen, die de ademhaling reguleren, zich onmiddellijk te vermeerderen en vormen daarmee een longtumor. In tegenstelling tot de conventionele opvattingen is deze vermeerdering van longcellen geen zinloos proces maar dient het een heel specifiek biologisch doel, namelijk het vergroten van de capaciteit van de longen, waardoor de kansen van het individu om te overleven worden geoptimaliseerd. Dr. Hamers analyses van de hersenscans laten zien dat iedereen met longkanker deze uitgesproken ringvormige patronen in het bijbehorende gebied in de hersenstam laten zien en dat iedere patiënt een onverwachte doodsangst of paniek heeft geleden, voorafgaand aan het ontstaan van de kanker. In de meeste gevallen werd de doodsangst geleden door de schok van een kankerdiagnose, die door de patiënt werd beleefd als een 'doodsvonnis'. Gezien het feit dat roken afneemt, schijnt dit een nieuw licht op de raadselachtige toename van longkanker (de 'meest dodelijke vorm van kanker!'). En je kunt je afvragen of roken wel werkelijk longkanker veroorzaakt.

Borstklierkanker is volgens de bevindingen van Dr. Hamer het gevolg van een bezorgdheidconflict over 'moeder-kind' of over een 'partner'. Dit type conflict gaat altijd naar de 'oude hersenen' in het gebied dat de melkklieren aanstuurt. Een vrouw kan een moeder-kind bezorgdheidconflict lijden als haar kind plotseling gewond raakt of ernstig ziek is. Gedurende de conflictactieve stressfase

vermenigvuldigen de cellen van de melkklier zich voortdurend en vormen zo een tumor. Het biologische doel van de celvermeerdering is om meer melk voor het noodlijdende kind te kunnen produceren en zo de genezing te versnellen. Elke vrouw en elk vrouwelijk zoogdier wordt geboren met dit eeuwenoude biologische reactie programma. De vele casestudies van Dr. Hamer laten zien dat vrouwen, ook als zij geen borstvoeding geven, een tumor ontwikkelen in de melkklieren van de borst als zij zich obsessief zorgen maken over het welzijn van een geliefde, een kind dat in nood is, een partner die ziek is of een dierbare vriend die reden geeft tot bezorgdheid.

Wat over longkanker en borstkanker is gezegd, is ook van toepassing op alle andere soorten kanker die hun oorsprong hebben in de 'oude hersenen'. Elk van hen treedt door een specifieke conflictschok in werking en zet zo een 'Zinvol en Specifiek Biologisch Programma' in werking. (De vijfde Biologische Wet). Dit programma stelt het organisme in staat om het dagelijkse functioneren opzij te zetten en de lichamelijke noodsituatie het hoofd te bieden. Voor elk type conflict is er een hersengebied dat het specifieke biologische programma coördineert.

Terwijl de organen die worden aangestuurd door de 'oude hersenen' in de conflictactieve fase een tumorgroei laten zien, gebeurt het tegenovergestelde in alle organen die door de 'nieuwe hersenen', de hersenschors worden aangestuurd. Met betrekking tot de embryologische kiemlagen stammen alle organen en weefsels die door de hersenschors worden aangestuurd af van het ectoderm of van het 'nieuwe hersenen'-mesoderm. Dit zijn de ovaria, testes, botten, lymfeklieren, opperhuid en het epitheel

van de baarmoederhals, bronchiën, coronaire aderen en de melkgangen. Op het moment dat het conflict plaats vindt, zal het bijbehorende orgaanweefsel reageren met celfafname. Dat geeft bijvoorbeeld necrose van de ovaria of testes, osteoporose, botkanker of maagzweren. Deze aandoeningen treden alleen op als iemand nog in een staat van emotionele ontredde-ning is die gerelateerd is aan zijn conflict. Zoals we kunnen verwachten, heeft ook de afname van weefsel een biologisch nut.

Laten we als voorbeeld kijken naar het weefsel dat de melkgangen bekleedt. Het plaveiselepitheel van de melkgangen ontwikkelde zich veel later dan het weefsel van de melkklieren. Dit jongere weefsel wordt gecoördineerd vanuit een jonger deel van de hersenen, namelijk de hersenschors. Het biologische conflict van het plaveiselepitheel van de melkgangen is een ‘scheidingsconflict’ dat wordt ervaren alsof ‘mijn kind (of partner) van mijn borst werd weggerukt’. Een vrouwelijk zoogdier lijdt een dergelijk conflict als ze haar jong of partner kwijt is geraakt of als deze gedood werd. De natuurlijke reflex op dit conflict zal het weefsel van de binnenkant van de melkgangen doen beginnen te ulcereren. Het doel van deze weefselafname is het vergroten van de diameter van de gangen, want met wijdere melkgangen kan de melk, die nu immers niet meer nodig is, makkelijker wegvloeien en zo ontstaat in de borst geen congestie. De hersenen van iedere vrouw zijn geprogrammeerd met deze biologische reactie. Omdat de borst van de vrouw in biologisch opzicht synoniem is aan verzorging en voeding, lijden vrouwen een dergelijk conflict als ze onverwachts gescheiden worden van een geliefde waar ze intensief voor zorgen. Er zijn bijna geen lichame-

lijke symptomen gedurende de conflictactieve fase, behalve af en toe een licht trekkerig gevoel in de borst.

HET PATROON VAN TWEE FASES IN ELKE ZIEKTE

Dr. Hamer heeft ook ontdekt dat elke ziekte verloopt in twee fases, tenminste als het conflict wordt opgelost (De tweede Biologische Wet). Gedurende de eerste fase, de conflictactieve fase, is het hele organisme ingesteld op het omgaan met het conflict. Terwijl op het lichamelijke niveau een zinvolle celverandering aan de gang is, proberen de psyche en het vegetatieve zenuwstelsel ook om te gaan met de onverwachte situatie. Overgeschakeld op een staat van stress (sympaticotonus) wordt het denken volledig in beslag genomen door de inhoud van het conflict. Typische symptomen van deze fase zijn slaapstoornissen en een verminderde eetlust. Vanuit de biologie bezien is dit van vitaal belang want de focus op het conflict en de extra uren die men wakker is scheppen de juiste conditie om door het conflict heen te komen en een oplossing te vinden. De conflictactieve fase wordt ook wel de 'koude fase' genoemd. Omdat tijdens stress de bloedvaten vernauwd zijn, vind men tijdens de conflictactiviteit typisch de koude extremiteiten, vooral koude handen, rillingen en koud zweet. De intensiteit van de symptomen hangt nauw samen met de omvang van het conflict.

Als iemand langdurig in een conflictactieve fase blijft dan kan dat fataal zijn. Maar Dr. Hamer heeft zonder enige twijfel bewezen dat een organisme nooit aan kanker zelf kan sterven. Iemand kan sterven door de mechanische complicaties van een tumor, bijvoorbeeld als die een vitaal

orgaan zoals de dikke darm of de galwegen afsluit. Maar op geen enkele manier kunnen kankercellen op zich de dood veroorzaken. In de German New Medicine is het onderscheid tussen ‘maligne’ en ‘benigne’ kanker volkomen nietszeggend en zinloos. De term ‘kwaadaardig’ is een kunstmatig bedenkfel (hetzelfde geldt voor tumor markers) dat aangeeft dat de actieve celdeling boven een bepaalde arbitraire waarde uit komt.

Als iemand sterft gedurende de conflictactieve fase dan is dat meestal door energieverlies, gewichtsverlies, slaaptkort en emotionele en mentale uitputting. Vaak is het de verwoestende kankerdiagnose of de negatieve prognose – ‘je hebt nog zes maanden te leven’ – die de kankerpatiënt, samen met zijn dierbaren, in een staat van diepe wanhoop stort. Met weinig of geen hoop en beroofd van levenskracht teert men weg en men sterft uiteindelijk door uitputting, een hartverscheurend en pijnlijk proces dat door de conventionele kankerbehandelingen alleen maar wordt versneld.

Als de patiënt geen conventionele behandeling (vooral chemotherapie of bestraling) heeft ondergaan dan heeft hij met de GNM een kans op genezing van 95 tot 98 %. Ironisch genoeg werden deze statistieken van Dr. Hamers opmerkelijke successen geleverd door de autoriteiten zelf. Toen Dr. Hamer in 1997 werd gearresteerd omdat hij drie mensen telefonisch medisch advies zou hebben gegeven zonder medische bevoegdheid, nam de politie al zijn patiëntendossiers in beslag en deze werden geanalyseerd. Vervolgens was een van de publieke aanklagers tijdens het laatste proces gedwongen om toe te geven dat na vijf jaar

6000 van de 6500 patiënten met meestal ‘terminale kanker’ nog in leven waren. Met conventionele geneeskunde zouden die cijfers omgekeerd zijn geweest. De epidemioloog en biostatisticus Dr. Ulrich Abel (Duitsland) stelt: ‘Het succes van chemotherapie is ontstellend. Er bestaat geen wetenschappelijk bewijs dat chemotherapie het leven van patiënten die lijden aan de meest voorkomende vormen van organische kanker op een aanvaardbare wijze zou kunnen verlengen. Chemotherapie bij maligniteiten die te ver gevorderd zijn om te kunnen opereren, wat in 80 % van de gevallen van kanker het geval is, is een wetenschappelijk onontgonnen gebied.’ (Lancet 1991)

HET LICHAAM GENEEST ZICHZELF

De oplossing van het conflict luidt het begin van de tweede fase van het biologische speciaalprogramma in. Onze emoties en ons organisme schakelen onmiddellijk over op de genezende stand, vergezeld door het vegetatieve zenuwstelsel dat overschakelt op ‘vagotonie’. Tijdens de genezingsfase komt de eetlust terug, maar we zijn ook erg moe (misschien zijn we niet eens in staat ons bed uit te komen). Rusten en het lichaam voldoende voedingsstoffen toedienen zijn essentieel gedurende de fase dat het lichaam probeert te genezen. De tweede fase wordt ook wel de ‘warme’ fase genoemd, omdat tijdens de vagotonie de bloedvaten meer open staan, dat veroorzaakt warme handen, warme voeten en een warme huid.

Met de oplossing van het conflict treedt er ook onmiddellijk een verandering op orgaanniveau op. Celvermeerdering (groei van de tumor in door de ‘oude hersenen’ aangestuurde weefsels) of celvermindering (weefselverlies in door de ‘nieuwe hersenen’ aangestuurde weefsels) stopt

ogenblikkelijk en het bijbehorende herstelproces wordt in gang gezet. Een gebied dat genecrotiseerd of geulcereerd is tijdens de conflictactieve fase wordt nu weer opgevuld en hersteld door nieuwe cellen. Dit gaat meestal gepaard met een mogelijk pijnlijke zwelling omdat een oedeem het weefsel beschermt tijdens het genezen. Andere typische symptomen van het genezen zijn hypersensitiviteit, jeuk, spasmes (als het om spierweefsel gaat) en ontstekingen. Voorbeelden van 'ziektes' die alleen in de genezende fase optreden zijn: bepaalde soorten huidaandoeningen, aambeien, larynchitis, artritis, atherosclerose, blaas- of nier aandoeningen, bepaalde leverziektes en infecties (zie hieronder).

De conventionele geneeskunde interpreteert de natuurlijke celproductie van genezend weefsel als 'maligniteit', want men ziet celvermeerdering (mitose) en gaat daarbij uit van het standaard onderscheid tussen 'benigne' en 'maligne' tumoren. In de GNM onderscheiden we ook twee type tumoren. De tumoren zijn echter niet verdeeld in 'goede' en 'slechte'; ze worden geclassificeerd naar het type weefsel van waaruit ze zijn ontstaan en het deel van de hersenen van waaruit ze worden aangestuurd. Zo zijn er tumoren die zich uitsluitend tijdens de conflictactieve fase ontwikkelen (longtumor, dikke darmtumor, levertumor, baarmoedertumor, prostaattumor, etc.) en omgekeerd tumoren die onderdeel uitmaken van het natuurlijke reparatieproces. Net als bij de tumoren die worden aangestuurd vanuit de 'oude hersenen' is de tumorgroei hier ook niet toevallig of zinloos. De celaanwas stopt zodra het weefsel is gerepareerd. Testiscarcinoom, ovariumcarcinoom, lymfklierkanker, non-Hodgkin, verschillende

soorten sarcoom, bronchiaalcarcinoom, larynxcarcinoom en cervixcarcinoom zijn allemaal van een genezende aard en komen uitsluitend voor in de genezende fase. Als het genezingsproces niet onderbroken wordt door medicijnen of een recidief van het conflict dan worden deze tumoren uiteindelijk tijdens de slotfase van de genezende fase afgebroken. Het tweede type borstkanker, het ductaal carcinoom in situ (DCIS) valt ook in deze categorie. Terwijl de melkklierkanker een teken is dat de vrouw in de actieve fase van een zorgconflict is, is de intraductale borstkanker een positief teken dat het bijbehorende scheidingsconflict ('van mijn borst weggerukt') is opgelost. Een vrouw ontwikkelt niet zomaar zonder reden borstkanker. En ze ontwikkelt ook niet toevallig borstkanker in haar rechter of juist in haar linker borst.

HET BELANG VAN ONZE BIOLOGISCHE LATERALITEIT

Dr. Hamer heeft ontdekt dat onze lateraliteit bepaalt of een ziekte, zoals kanker, zich ontwikkelt in de rechter- of de linkerhelft van ons lichaam. De regel is als volgt: een rechtshandige persoon reageert op een conflict met zijn of haar moeder of kind met de linkerhelft van het lichaam terwijl de rechterhelft reageert op een conflict dat te maken heeft met een 'partner', zoals de vader, broer of zus, familielid, vriend, collega etc. Voor linkshandige mensen is het omgekeerd. Er is altijd een kruising van hersenen naar het lichaam omdat elke hersenhelft (behalve de hersenstam) de tegenover gelegen kant van het lichaam aanstuurt. De meeste eenvoudige manier om onze biologische lateraliteit vast te stellen is de klaptest. De hand die boven is tijdens het in de handen klappen, is de domi-

nante hand en bepaalt of we links- of rechtshandig zijn. Een borstkanker in de rechter borst, een ovariumcyste in het linker ovarium, een huidaandoening aan de rechter of aan de linker kant (of beide kanten), een verlamming aan de linkerkant (bijvoorbeeld na een hersenbloeding) zijn allemaal een eerste indicatie voor 'wie' er betrokken was bij het oorspronkelijke conflict. Wat betreft de meer complexe conflicten (en hersengebieden) moet ook de hormonale status in beschouwing worden genomen om tot een accurate beoordeling te kunnen komen.

DE NUTTIGE ROL VAN DE MICROBEN

Een ander aspect van het onderzoek van Dr. Hamer is de rol van de microben tijdens de ontwikkeling van de ziekte. In het kort is dit wat hij gevonden heeft (De vierde Biologische Wet): microben zoals schimmels, bacterien en virussen zijn alleen actief tijdens de genezingsfase. De wijze waarop zij werken is geheel in overeenstemming met de logica van de evolutie. Zo komen bijvoorbeeld tuberkelbacillen alleen voor in weefsel dat wordt aangestuurd vanuit de 'oude hersenen'. Hun functie tijdens de reparatiefase is het afbreken van tumoren die nu overbodig zijn, bijvoorbeeld longtumoren, dikke darmtumoren, niertumoren, prostaattumoren, baarmoedertumoren, melkklier tumoren, melanomen en mesotheliomen. Tuberkelbacillen zijn noodzakelijk voor het afbreken van de opgebouwde, tijdelijke 'wegwerpcellen', die om een biologische reden zijn aangegroeid tijdens de conflictactieve fase. Als de benodigde bacteriën niet beschikbaar zijn door bijvoorbeeld vaccinatie, gebruik van antibiotica of chemotherapie, dan kan de tumor niet voldoende worden afgebroken. Deze blijft vervolgens bestaan en wordt ingekapseld. Wordt

deze echter tijdens een routine onderzoek gevonden dan kan zo'n onschuldige ingekapselde tumor leiden tot een 'kankerdiagnose' en daarmee de oorzaak zijn van een nieuwe conflictschok, met nieuwe symptomen. Door de biologische wetten van de ontwikkeling van ziektes te begrijpen, kun je de dit voorkomen. Terwijl bacteriën de tumorcellen afbreken die niet langer nodig zijn, lijken virussen uitsluitend betrokken te zijn in het genezingsproces van weefsel dat door de hersenschors wordt aangestuurd. Bijvoorbeeld bronchiën, neusslijmvlies, maagslijmvlies, epitheel van de gallengangen en de opperhuid. Hepatitis, longontsteking, herpes, influenza en maaggreep zijn aanwijzingen dat er een 'virulent', maar natuurlijk genezingsproces aan de gang is. Met betrekking tot de rol van de virussen spreekt Dr. Hamer liever van 'hypothetische virussen', omdat het bestaan van virussen recent in twijfel wordt getrokken. Dat zou overeenkomen met Dr. Hamers eerdere bevindingen dat het opbouw- en reparatieproces van genecrotiseerd of geulcereerd weefsel ook verloopt zonder dat er virussen aanwezig zijn.

De conventionele geneeskunde bevindt zich in een dilemma omdat ze het patroon van de twee fases van elke ziekte niet herkennen en daardoor meestal de eerste, conflictactieve fase, over het hoofd ziet. Omdat microben alleen tijdens de genezende fase actief zijn en omdat de activiteit van microben typisch gepaard gaat met zwelling, koorts, pus, afscheiding en pijn, worden de microben gezien als kwaadaardig en als de oorzaak van infectieziektes. Maar microben veroorzaken niet de ziekte, het is immers ons organisme dat de microben aan het werk zet om het genezingsproces te optimaliseren. Microben kunnen natuurlijk

worden overgedragen maar ze blijven inactief totdat de persoon in de genezende fase van hetzelfde type conflict komt.

VRAAGTEKENS BIJ METASTASEN

De wijdverbreide theorie van de uitzaaiingen, die suggereert dat kankercellen door de bloedbaan of lymfebanen reizen om vervolgens op nieuwe plaatsen kanker te veroorzaken, is volgens de GNM en het ‘Ontogenetische Systeem van Tumoren’ zoals Dr. Hamer dat zegt: ‘pure academische fictie’. Cellen in het algemeen en kankercellen in het bijzonder kunnen onder geen enkele omstandigheid hun histologische structuur veranderen of de drempel van de kiembladen overschrijden. Zo kan een longtumorcel, die stamt uit het endoderm en die wordt aangestuurd vanuit de hersenstam (‘oude hersenen’), en die in de conflictactieve fase celvermeerdering geeft, zichzelf niet transformeren in een botcel, die stamt uit het mesoderm, die wordt aangestuurd vanuit het hersenmerg (‘nieuwe hersenen’) en die tijdens de conflictactieve fase van botontkalking weefsel afbreekt. In het scenario ‘longkanker zaait uit naar de botten’ zouden de longkankercellen zelfs een gat creëren (dus celvermindering, het omgekeerde van kanker) ergens in een bot in het lichaam. We moeten ons ook afvragen waarom kankercellen zelden ‘uitzaaien’ naar het dichtstbijzijnde weefsel, bijvoorbeeld van de baarmoeder naar de baarmoederhals. Als kankercellen via de bloedbaan reizen, waarom wordt donorbloed dan niet getest op kankercellen? Waarom worden er dan geen talrijke tumoren gevonden in de wanden van de bloedvaten van kankerpatiënten?

Op 19 augustus 2004 publiceerde de Canadese krant *Globe and Mail* een artikel met de titel 'Onderzoekers op jacht naar bloedtest voor borstkanker' waarin onthullende uitspraken staan als: 'de jacht op tumorcellen in de bloedbaan duurt al 10 jaar' en 'tot voor kort bestond er geen techniek om op betrouwbare wijze die ene tumorcel te onderscheiden van de miljoenen rode en witte bloedcellen die in een enkele druppel menselijk bloed zitten'. Behalve het feit dat de 'jacht' nog verre van over is (zoals het artikel aangeeft) betekent dit dan niet ook dat de 'metastase hypothese' het publiek al meer dan veertig jaar lang verkeerd heeft geïnformeerd en daarbij miljoenen kankerpatiënten doodsbang heeft gemaakt? Natuurlijk betwist Dr. Hamer niet het feit van secundaire kanker, maar deze vervolgtumoren worden niet veroorzaakt door reizende kankercellen die op miraculeuze wijze in een ander celtype veranderen, maar door nieuwe biologische conflictschokken. Een nieuw DHS kan optreden door bijkomende traumatische levenservaringen of door de schok van de diagnose. Zoals we al eerder noemden, kan een onverwachte kankerdiagnose, of de mededeling dat het is 'uitgezaaid', een doodsangst veroorzaken (die longkanker tot gevolg heeft) of elk ander type conflictschok die is verbonden met de diagnose en zo nieuwe kanker in andere delen van het lichaam veroorzaken. In veel gevallen halen deze patiënten de genezingsfase niet meer omdat de zware stresstoestand hen dusdanig verzwakt dat ze weinig kans maken om de zeer giftige chemo-'therapie' te overleven.

Na longkanker is de tweede meest voorkomende secundaire kanker botkanker. Dr. Hamer ontdekte dat onze botten biologisch verbonden zijn met onze eigenwaarde en ons zelfrespect. Als wordt verteld dat men een 'levens-

bedreigende ziekte' heeft, vooral als die verondersteld wordt zich als een 'lopend vuur' door het hele lichaam te verspreiden, dan staat dat gelijk met: 'nu ben ik waardeloos'. De botten die dicht bij de plek liggen waar we ons waardeloos voelen, beginnen te ontkalken. (Bij borstkanker is dat vaak in het gebied van het borstbeen of de ribben). Net als bij een gebroken bot wordt het doel van dit biologische programma (van de ziekte) pas merkbaar aan het eind van de genezingsfase. Als de reparatiefase is voltooid dan zal het bot veel sterker zijn dan voorheen en zo zijn we een eventuele volgende keer beter bestand tegen een nieuw 'eigenwaarde conflict'.

DE AARD VAN HERSENTUMOREN

Wanneer het conflict is opgelost zal de laesie in de hersenen – tegelijk met de psyche en het orgaan – ook beginnen aan de genezingsfase. Net als bij elke wond die geneest, ontwikkelt zich een oedeem (vochtophopping) om bescherming te bieden aan het herstellende zenuwweefsel. Op de hersenscan kun je deze veranderingen goed zien: de scherpe ringen verdwijnen in het oedeem en het ziet er nu onduidelijk, onscherp en donker uit. Op het hoogtepunt van de genezende fase, als het hersenoedeem zijn maximale omvang heeft bereikt, zenden de hersenen een korte heftige impuls uit om het oedeem af te voeren. In GNM terminologie heet deze terugkoppeling de 'epileptoïde crisis' (EC) Tijdens deze crisis wordt het gehele organisme kort in de sympaticotone toestand teruggeworpen. Men beleeft weer even de typische kenmerken van de conflictactieve fase, zoals koud zweet, koude extremiteiten, snelle hartslag en misselijkheid. De duur en de intensiteit

van deze voorgeprogrammeerde crisis is afhankelijk van de duur en intensiteit van het conflict dat eraan vooraf is gegaan. Enkele voorbeelden van dit cruciale keerpunt zijn hartaanvallen, hersenbloedingen, astma aanvallen en epileptische aanvallen. Het type crisis hangt af van de aard van het conflict en het specifieke hersengedeelte dat daarbij betrokken is. Als het oedeem is uitgescheiden dan verzamelen zich neuroglia-cellen op die plek om de functie van de zenuwcellen die bij de shock betrokken waren, te herstellen. Neuroglia-cellen zijn hersenbindweefselcellen die structurele ondersteuning bieden aan neuronen. Deze natuurlijke glia ophoping noemt de conventionele geneeskunde een 'hersentumor' - met vaak ijzingwekkende gevolgen voor de patiënt. Al in 1981 stelde Dr. Hamer vast dat een 'hersentumor' geen ziekte is, maar een symptoom van de genezende fase - dat parallel verloopt in het orgaan dat door het corresponderende hersengebied wordt aangestuurd en dat tegelijkertijd door de genezingsfase gaat. 'Gemetastaseerde hersentumoren' bestaan dus ook niet.

DE GNM THERAPIE (in een notendop)

De allereerste stap in de GNM therapie is de patiënt de biologische betekenis van een symptoom, bijvoorbeeld kanker, leert begrijpen in relatie tot de psychische oorzaak. Een hersenscan en een grondige medische voorgeschiedenis zijn noodzakelijk om te bepalen of een patiënt nog conflictactief is of zich al in de genezingsfase bevindt. Als de patiënt nog conflictactief is, dan ligt de focus op het vinden van het oorspronkelijke DHS en op het bepalen van een strategie om het conflict op te lossen. Het is daarbij cruciaal om de patiënt voor te bereiden op de symptomen van de genezing en op eventuele complica-

ties. Deze symptomen zijn voorspelbaar! Voor het eerst in de geschiedenis van de geneeskunde geven de ontdekkingen van Dr. Hamer ons een betrouwbaar systeem dat ons in staat stelt om de ontwikkeling en de symptomen van elke ziekte te begrijpen en te voorspellen. Dit is echte preventieve geneeskunde en dit aspect van de GNM kan niet genoeg worden benadrukt. Werkelijke preventie vereist het begrijpen van de ware oorzaak van een ziekte, en het onderzoekswerk van Dr. Hamer verschaft ons dat in voortreffelijke details. Door de ‘Vijf Biologische Wetten’ van de oorzaak en het genezingsproces van ziektes te begrijpen, kunnen we onszelf bevrijden van de angst en de paniek die vaak samengaan met symptomen. Deze kennis is meer dan macht, het kan levens redden.

Dit artikel werd voor het eerst gepubliceerd in:

EXPLORE! Vol. 16 / Nr. 2-2007

Voor meer informatie over GNM:

www.germaansegeneeskunde.nl

www.learninggnm.com.

LITERATUURLIJST

Boeken over de Germaanse Nieuwe Geneeskunde

- R.G. Hamer Vermaechtnis einer Neuen Medizin
 Das goldene Buch I & II
 Kurze Einföhrung in die Neue Medizin
 Brustkrebs, der häufigste Krebs bei Frauen?
 Tabelle der Germanische Neue Medizin
 Die Celler Dokumentation
 Das Habilitationsverfahren
 Die Archaische Melodien
 Aids - Die Krankheit die es gar nicht gibt
 Einer gegen Alle

Overige interessante boeken

- J. S. Mohr Der Meister und sein Mythos
 Die Quellen des Göttlichen
- C. Lindtner Geheimnisse um Jesus Christus
- N. Cousins Anatomy of an illness
 Head First
- C. Pert Molecules of emotion
- A. Harrington The cure within
- R. Sheldrake Een nieuwe levenswetenschap
 The science delusion
- D. Bohm Heelheid en de impliciete orde

E. Bruijn	Ziekte, pijn en de invloed van de geest
Yogananda	Autobiografie van een yogi
B. Lipton	Biologie van de overtuiging
S. Rinpoche	The Tibetan book of living and dying
Yuktaswar, Sri	De heilige wetenschap
Muktananda	I have become alive
P. v. Lommel	Eindeloos bewustzijn
E. Tolle	De kracht van het NU Een nieuwe aarde
Vasudeva, Sri	Zoek het zelf in je

